

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 708.
Szerkesztőség 708. Kiadóhivatal 708.

Vezérek és közkatonák.

Budapest, február 27.

Nagy, súlyos argumentumok és ragyogó stilvirágok közé elbujtatva egy igazságot mondott ma gróf Apponyi Albert, amelyik — daczára annak, hogy súlytalanul s igényt nem táplálva hangzott el — hosszantartó tapsot és éljenzést váltott ki a képviselőház többségéből. Azt mondta Apponyi, hogy nincs kellő fegyelmezettsége a mai pártoknak, ami „boldog, boldogtalannak mindenáron való vezérekedésre való törekvésben” nyilvánul meg.

A legutolsó napok eseményei olyan mély perspektívát állítottak háttérül ehez a kijelentéshez, hogy annak az igazsága és találó volta egyszerre teljes világításban állt az emberek előtt. A mai többség sok felesleges vívódásának, hiába való izgalmának a genezise volt benne ebben a néhány szóban. Nincsen akció, amit sikerre vezethetnének a vezérek, hogyha nem elég fegyelmezettek és megbízhatók a rendelkezésükre álló közkatonák s nyomban rendetlen kaoszt tanyát ott, ahol senki sem ismer egységes vezérletet, hanem mindenki indul a maga indulata, egyéni ambíciói és egyéni hajlamai szerint.

A koalíció a mainál nehezebb, válságos körülmények között próbálta ki mostani vezereit. A próbát makula nélkül állták ki a vezérek; erélyesek, meg nem alkuvók voltak a harcban, bölcsék és megfontoltak a békekötésben. Akkor, amidőn a mai politikai helyzetet meg-

alapozó békét megkötötték, az egész koalíció, az egész függetlenségi párt tapsolt nekik. Azok is, akik most mint disszidensek a többségtől külön utakra tévedtek. Azok is, akik még benne vannak a pártban, de külön állva duzzognak és elégedetlenkednek. A vihar elültével, a békességes állapotok termékenyítő esőjére azonban gombamódra kelnek ki a vezérek a földből, akik mindannyian egy: egy-megváltó igével akarják jobb sorsra vezérelni a hazát és a függetlenségi pártot.

Hát vajjon kevésbbé megbízhatóknak bizonyultak-e valamiben azok a vezérek, hogy új Messiások jönnek és követelik a régiak helyét?

A mai mozgalom indító rugója állítólag az, hogy a jelenlegi politikai helyzet megőrli a függetlenségi pártot. A vezérkandidátusok, akik a Kovács-féle vendéglő fehér asztalánál szónokolnak s a közkatonák, akik jófajta sillerfröcsök mellett egy füstös korcsmaszobában áhitattal hallgatják az új vezéreket, legalább így itélik meg a helyzetet s ezért kondíttják meg a vészharangokat.

Csodálatos! A Kovács-vendéglő fehér asztala mellől a legutolsó közkatonára is tisztán látja a fenyegető veszedelmet. Csak éppen Kossuth, Apponyi, meg a többi vezér nem látja, csak ők olyan vakok, hogy a piros bársonyszék magaslátáról sem tudják fölfedezni a közelgő bajt. Pedig a piros bársonyszékek elég magasan vannak ahoz, hogy róluk megszire lássanak. Innen bejárhatja szemük a politikai helyzet egész szövevényét.

Benéznek a Burg legtittkosabb szobáiba, ismerik az összes várható és elképzelhető lehetőségeket. Naponta bizalmas tanácskozásokban együtt dolgoznak azokkal, akikről — a Kovács-vendéglő lát-szögéből nézve — úgy mondják, hogy a kormányhatalom apparátusát a függetlenségi párt megőrlésére használják föl. Annyira vakok, annyira gonoszak-e ezek a vezérek, hogy nem látják, vagy szemet hunynak és nem akarják látni, hogy a hatvanhetes fegyverbarátság álnokul a negyvennyolczas eszmék megfojtására tör?

Bármennyire tiszteli is az ország a Kovács-vendéglőben tanácskozó társaságot, ezt sohasem fogja elhinni nekik. Az ország nyegyvennyolczas közvéleménye ma még egészen nyugodtan bizzára magát az eddigi vezérek belátására, mert semmi oka sincs arra, hogy velük szemben gyanakvó és bizalmatlan legyen.

Az elégedetlenkedők zömének becsületes jóhiszemű meggyőződésében nem szabad kételkednünk. Nekik s más ingadozóknak szól ez a figyelmeztetés: más a harcz és más a békés munkálkodás kötelessége, más volt a függetlenségi párt hivatása akkor, amidőn még az ellenőrzés jogát gyakorolta s más most, amikor felelősségteljesen résztvesz a kormányzás teendőiben. A régi hivatáshoz jó volt a harci hév, a fellelkesült előretörés, akkor még a párt egy ideális célhoz mérhette minden tevékenységét. Hogyha az ideális cél s a hangoztatott elvek egymásnak megfelelték, minden rendben volt; a függetlenségi párttól senki sem követelt egyebet. Ma azon-

Mások és én.

Czélszerűen élnék mások —
Rangjuk, pénzüik, palotájuk —
Pénzt zsebelnek itt is, ott is
Lopnak, csalnak, itt is, ott is.

Vagy pedig a tisztelt Házban
Örületes honfildában
Szerezgetnek állást, sápot —
Szóval, okosabbak mások.

Mindezekből nem kérek én;
Mintha diákkorom élném —
Vágyakozom diákmódra
Szerelemre, tiszta csókra.

Nap-nap után egy a vágyam:
Akit szeretek, hogy lássam —
Hogy lássam, hogy megöleljem —
Hogy virágozzék a lelkem!

Nem is leszek soha semmi —
Igy nem lehet sokra menni!
Jövöm nem lesz — de a jelen
Virágot csak nekem terem.

S ha egy szép nap eljön értem
Kit magamhoz szépen kértem,
A nyugalmas, szelíd Halál,
Mosolyogva, vigan talál.

Nyár vége lesz akkor éppen —
Forró nap süt még az égen
De már egy-két sárga levél
Őszi útra perelve kél.

Az ajkam is csókos lesz még —
De mintha már fáradt lennék —
S álmodozva csókról, nyárról
Elsuhanok a világból.

És nem frnak aztán rólam
Himnuszokat a sajtóban —
Nem lesz nagy halott belőlem
Nem zavarnak pihenőmben.

Eliődelnek, eltemetnek
Nagy hangon nem emlegetnek —
Csak majd otthon, rejtve, esőndbe'
Hulldogál pár szép szem könyve . . .

Vértesy Gyula.

Színházak februárban.

Irta: Váradi Antal.

Vigasztalan az a kép, mely szemlénk kezdetén clém tárul. Most, az évad tetején, amikor minden színház a javát adja annak, amije van — az egy Magyar Színházat kivéve, megemlítésre méltó dolog alig történik.

A „Sámson” becséről eltérők a vélemények. Új kevés van benne, anyai bizonyos. A durva parvenut, aki milliókért vesz magának szép feleséget, sok változatban ismerjük már. Új benne az, hogy tönkreteszi magát, azért, hogy egy gazembert tönkretellessen. Ha ezt a bizonyos hittel cselekedné, hogy a felesége jég-szívét megolvasztja vele: volna áldozatában valami bibliai egyszerű, naiv fonség. De így stiklivé lapul, amely csak a marseilli zsákhordóra vall, nem a szerelemre. De meddő dolog egy elmúlt újdonságról vitatkozni, — habár odakünn még mindig vitatják, — de ránk nézve áldatlan munka lenne, mert a magunk darabjait sem kritizáljuk. Minek is kritizálnók? A darabok jó része már kritizálva születik, mint ahogy némely ember már az anyaméhben mágnás, a másik koldus. Még meg sem irták, és már el van fogadva. Még el sincs fogadva, már meg van bírálva, azaz: föl van magasztalva. Némelyik a la Husz Ábrahám. És, néha ártatlanul.

Tudok darabot, amely tíz esztendő óta van elfogadva, de előadva sohasem lesz. Tudok viszont olyant is, amely elkezdve sincsen még, de már szerepel a titkos repertoáron. Mert van-

ban — az ideális cél teljes megóvása s aggodalmas körülbástyázása mellett — minden programot az adott helyzethez s az elérhető lehetőségekhez kell mérni s ilyen körülmények között egészen más lesz a jó közkatona erénye: harci hév, merész kezdeményezés helyett fegyelmezett önuralom s a vezérek iránt való bizalomból folyó engedelmesség.

Hogyha ezt belátják a Kovács-ven-déglőben aggódó hazafiak, nem Messiasoktól fogják várni a megváltást, mert belátják, hogy nem néhány könnyelműen világgá röpitett hangzatos vezércikkfrázissal, hanem hangyszorgalmu következetes munkával kell megváltani ezt a sokat szenvedett, szegény szerencsétlen országot.

Budapest, február 27.

A képviselőház holnap, pénteken, délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatja a házszabályrevízió általános vitáját.

Titkos tanácsosi eskütétel. Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt fogadta dr. Rakodczay Sándor volt horvát bán titkos tanácsosi esküjét.

A képviselőház szünete. A képviselőház hétfőn, kedden és szerdán a delegációkra és a farsangra tekintettel, szünetet tart.

A miniszterelnök Bécsben. Bécsből jelentik: dr. Wekerle Sándor magyar miniszterelnök, aki tegnap délután Bécsbe érkezett, a délután folyamán a magyar minisztériumban tanácskozott Schönauich tábornaggyal, közös hadügyminiszterrel. Mint illetékes forrásból értesülünk, e tanácskozás során a katonai kérdések nem kerültek szóba. Wekerle miniszterelnök ma hosszú ideig tartózkodott a magyar minisztériumban és Papp Mihály miniszteri tanácsossal a pénzügyminisztériumból hozza terjesztett aktákat intézte el. A miniszterelnök részt vesz a holnapi delegációs ebéden és pénteken visszautazik Budapestre.

Délután félét órakor báró Beck osztrák miniszterelnök látogatását fogadta, aki egy óra hosszat időzött nála. Ezután dr. Wekerle Sándor miniszterelnök meglátogatta a külügyminisztérium ballplatz palotájában báró Aehrenthal külügyminisztert, majd onnan visszatért a magyar minisztériumba.

nak nyílt és rejtett műsorok. Hogy mi a különbség a kettő között? Az, hogy az egyik nyomtatva van, a másik nyomtalan. De mint Venus Anadyomene, egyszerre fölbukkan a tenger hullámaiból és meglepi a vándort, aki tévelyeg a színházi bölcsesség rejtelmes útján. Hasonlítsuk csak össze az esztendő elején kiadott játéktérket azzal, amely hétről-hétre születik. Ugy vagyunk vele, mint Jauner az új darabokkal. Nem lehetett az öregből szót kivenni, hogy milyen lesz a novita. Mikor ennek az okát kérdezték, a maga sváboz dialektusával csak annyit mondott:

— És kommt immer andersch . . .

Ez az ember próféta-lélekkel szölte e mondasában a mi repertoirejainkról. De ugyan ki az ördög veszi számon, hogy egy direktor megtartja-e az ígértét, szavát, esküjét vagy mit tudom én, micsodáját? Valamijét megtartja, az bizonyos. A pozícióját, ha nem csalódom.

De igazi örömmel fordulok a mi fiatal gárdánk felé, a „Császár katonái“-nak fenomenális összjátéka alkalmából. Én nem tudom: ki az oka? Szerencsések-e ezek a gyerekek, hogy olyan tanítókra tettek szert, akiknek áldásos a munkája, lelkesedésük nagy-e? Fiatalságuk az oka, vagy öreg bölcsességük? . . . Én csak azt látom, hogy sikerük jelentős. De nézzük csak: miért?

Náluk szereposztási protekció, úgy látom, nincs. Kiosztják a szerepet annak, akire illik. Lehet, hogy néha elhibázzák ezt, de a római pápával semmiféle direktor sem konkurrálhat csálhatatlanság dolgában. Megesik. De nem irreparábilis a dolog, s lehet velük okosan be-

A függetlenségi párt és a kormány.

— Andrassy és Hadik nyilatkozatai. —

Budapest, február 27.

— A kormány még nem mondott le — jelentette ki ma a képviselőház ülésének végén Justh Gyula elnök, amikor Farkasházy Zsigmond a holnapi napirend megállapításánál azt indítványozta, hogy tekintettel a helyzetre, a képviselőház napolja el üléseit és ne folytassa a házszabályrevíziós indítvány tárgyalását.

Valóban, a kormány még nem mondott le és ha a jelek nem csalnak, nem is fog lemondani. Sőt ma már azt is megállapíthatjuk, hogy az a frondörködés, amely a tegnap esti konventikulumban érte el tetőfokát, erősen visszafejődik.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter erélyes állásfoglalása okozta ezt a változást. Ma délelőtt a képviselőházban természetesen csak a tegnap esti eseményekről folyt a beszéd, amikor az egyik csoportban, a kereszt-folyosón egyszerre megjelent gróf Andrassy Gyula. A belügyminiszter éppen gróf Apponyi Alberttel jött az elnöki szobából, ahol Justh Gyulával értekezett s egyenesen közepébe állt a függetlenségi képviselők egyik csoportjának, amelyben az elégtelenedők közül is voltak többen. Csaknem egy óra hosszat folytatott gróf Andrassy éles szócátát a frondörködőkkel és valóban érdekes látvány volt, mikor gróf Andrassy egyedül állva ellenfelei csoportjában, szinte példátlan öszinteséggel és erővel az eleinte nagyon hangos, de később mindinkább elcsöndesedő politizálóknak ugyancsak odamondta a sokszor nagyon is kellemetlen igazságokat. Ott, szemtől-szemben állva a nyugtalankodókkal, suitott le a kis csoportra, élesen visszavágva és férfias határozottsággal tiltakozva minden meggyanusítás ellen. Még azt is odavágta nekik, hogy csak zavart akarnak csinálni és erre még felelni sem tudtak neki.

Gróf Andrassy Gyulának ez a határozott nyilatkozata olyan mély hatást keltett, hogy az elégtelenedők vezetője ma este a pártkörben már egészen békés hangon nyilatkozott és az utána indult képviselők valamennyien csak azt

szélni. A „Virágos csónak“ szereposztása nekem nem tetszett. Annál jobban tetszik a „Császár katonái“-é.

Az első, elvitázhatatlan nagy érdem az összjátéksága. Minden fölösleges kiugrálása az egyesnek a többiek rovására: szigoruan kerülve van. Mindenki tudja mit csinál. Ez a másik. Legjobb pedig a tónus finomsága, egyöntetősége, az a simítás, amelyet hozzáértő kéz végez a vernissage napján. Az elsőség — melyiké? Ki nem állhatom a rubrikázást a művészetben. Ugy irok róluk, amint eszembe jutnak. Persze, hogy a fontosabbak jutnak eszembe legelőbb, ámbár nem esküszöm rá, mert öreg ember memóriájában megbizni nem lehet.

Csontos jut eszembe legelőbb. A Halmi könnyedsége és alatta a szívemélység int felém ennek a vörös gyerekek minden hangjából. Azaz: a hangja nem a Halmié. Az vékony volt, tenor jellegű, édeskés és néha vibráló. A Csontos hangja mélyebb timbre-ű, meleg és jóleső. Ennek a hangnak néha valósággal színe volt. Fénylett, piros lángok csaptak ki belőle az elkeseredés momentumaiban, s fekete üstgomolyban cikizkázott, mikor kitérte a lelkét a leány előtt. Könnyen, pehely-módrá libegett az akasztóia-humor mélységei fölött és a mélységes megvetés sötét tónusaival kezelte a tőle elforduló kollégát. De a Szedlacekkel való jelenet volt az egész alakításnak a koronája. Itt aztán Pap Miska kitért magáért. Ebbe a jelenetbe, a mint színészi nyelven mondani szokás: belefeküdtek, s nem maradt abban szó és gondolat felhasználatlan. Olvasva, ez a jelenet talán egy kicsit hosszúnak tetszenék. Megíatsza nem az.

hajtogatták, hogy ők semmiképpen sem akartak gróf Andrassy Gyula ellen állást foglalni.

A politikai helyzet tisztázásához még határozatosan hozzájárult gróf Hadik János belügy államtitkár is. Ma este az alkotmánypárti klubban olyan önértékes nyilatkozatot tett, amilyent csak az az államférfiu tehet, aki érzi és tudja, hogy az államügyek vezetésénél és intézésénél semmi más melléktekintet nem vezérelte, hanem csak a közérdekre volt mindig tekintettel. Büszkén szólított fel mindenkit, hogy álljon elő az, aki egyetlen esetet is tud felhozni, amikor akár gróf Andrassy belügyminiszter, akár ő valamely közigazgatási ügyet pártszempontból ítélte volna meg.

A függetlenségi pártban, amelynek zöme különben sem rokonszenvezett az elégtelenedőkkel, ma már elült az izgalom. Mérey Lajos átadta délután Kossuth Ferencnek a maga házszabályrevíziós tervezetét, amely több pontban enyhébb a Nagy Emil-féle indítványánál. Ezt a tervet az intézőbizottság szombati ülésén tárgyalják és miután Kossuth Ferenc kijelentette, hogy a Nagy Emil-féle indítvány egyes részleteit lehet változtatni, valószínű, hogy Mérey tervezete alapján fogják ezeket a változtatásokat eszközölni.

A disszidensek ma este Eötvös Károly tiszteletére lakomát rendeztek.

Mai híreink a következők:

Tanácskozás az elnöknel.

Justh Gyulának, a képviselőház elnökének, ma reggel az ülés előtt értekezlet volt, amelyen Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert és gróf Andrassy Gyula miniszterek, Návay Lajos és Rakovszky István, a képviselőház alelnökei vettek részt. A konferencián a Ház tanácskozási rendjéről volt szó, s megfontolás tárgyává tették, nem volna-e célszerű a függetlenségi párt egy részének mozgalmára való tekintettel a Ház üléseit elnapolni arra az időre, amikor az elégedetlenekkel tisztába jönnek, megtudják, mi a kívánságuk, s kísérletet tesznek a békés megegyezésre. Elhatározták, hogy a Ház folytatja üléseit hétfőig, a mikor a delegációk záróüléseire való tekintettel és a farsang miatt ugys szünete lesz a képviselőháznak.

Sándor Pál a konferencia után közölte Justh Gyulával, hogy a holnapi ülés napirendjének megállapításánál, ha az ülések elhalasztására a többség részéről nem tesznek indítványt, ő fogja ajánlani, hogy a Ház addig, míg a házszab-

Ennyi időre szüksége van a lelki valószínűségnek ahhoz, hogy egy ember titkát kipattantsa vagy annak a zárát feltörje. És amit Garas a maga nyugodtnak látszó, de belül forró passzivitásával csinál: az már a magasabb mesterséghez tartozik. Ugy-e bár, senki sem veszi észre, hogy mialatt a jelenet „blitzerei“ szikráznak, s Juhász főhadnagy Szedlacekkel tülekedik: a fiatal Karády mit csinál? Az arcán tükröződik az egész jelenet, s aki ezt az arcjátszót meg tudja csinálni. — szava kevés van — az közel áll Severinhez. — És nincs az egész hármast jelenetben semmi csinált. Ez a meztelen igazság, amint azt az életből ellesték. Derék gyerekek. Bevezetésül, mikor Körmeny, az inas, elmegy, az elmenés a régi iskola minden finességével a mult. Utánna jön az a jelenet, amelyben hagyományból semmi sincs. Az a jövő.

Mit szóljak Törzsről? Az egész szerepen átvonuló igaz meggyőződést nem is említem. Mert mindenki ellenszenvessé tehetné ezt a figurát, amely magyar ember veséjében vájkáló dolgokat mond és tesz. De az a sziklaszilárd meggyőződés, amelyet hangba és játékba belevisz: első pillanattól fogva biztosan vezérlik át a Szevilla és Kharibdisz között. Ha pedig játék köll: nézzék meg az utolsó elmenést, mikor egy szót sem szól, de mindenki tudja és érzi, hogy ez az ember most meghalni megy. A rendezés jelessége pedig az az ékesenszóló némaság, amelyvel Szilassy Ernő öngyilkossága után az egyes alakok bejönnek a színre. Egy szót sem szól senki, de mindegyiknek az arca, a játéka hangosan beszél. Így kell eredeti darabokat

bályrevízióknak nincs többsége, ne tartson ülést. Az elnök tudomásul vette a bejelentést. Sándor Pál helyett azonban Farkasházy Zsigmond tette az indítványt, de amelyet a Ház nem fogadott el.

Andrássy nyilatkozatai.

Mig bent az ülésteremben Nagy György beszélt a házszabályrevíziós indítvány ellen, a folyosón a képviselők élénken foglalkoztak a tegnapi esti konventikulummal. A frondörködők vitatkoztak a függetlenségi párt többi tagjaival, amikor gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, az elnöki szobából jövet, a keresztfolyosón belépett egy ilyen vitaköz csoportba. Egyenesen a frondörködők felé fordult és erőlesen így szólt:

A házszabályrevízió ellen most a 48-as pártban mozgalmat indítottak. E mozgalom azonban egyenesen nekem tör, a személyes élet lehetetlen nem látom. Azt mondják, hogy én és egyáltalán a 67-esek az okai annak, hogy a nemzetnek bele kell mennie mindenféle dologba. Azzal a rágalommal illetnek, hogy a kormány a közhatalmat a 48-asok ellen használja s ezzel az ürügygel magyarázzák a házszabályrevízió elleni akcióit. Hát én úgy ezek ellen a rágalommal, mint az ürügy ellen tiltakozom. Ha nektek alkalmatlanok vagyunk mi, 67-esek, hát tessék: szabad a tér, a helyemet és a helyeinket azonnal átengedjük. Sőt örömmel tesszük. Alakítsatok 48-as kormányt, fogtok van hozzá s én hálás leszek, ha a helyem átengedését kívánjátok. Sőt tovább megyek. Én fogom ajánlani a királynak, hogy belételek nevezze ki az új kormányt! De ha e felé a cél felé törtök, valljátok is be nyíltan. Hanem hogy engem állítsatok oda bünbaknak, nem tűröm s ez ellen a hazugság ellen a legerélyesebben tiltakozom!

Sümei Vilmos itt közbeszólt:

— Mi a legnagyobb tisztelettel viseltetünk a te nobiles személyed iránt! Hanem a függetlenségi pártot megőrli ez a helyzet...

Gróf Andrássy Gyula nyugodtan felelte erre:

— Rendben van. Ezt az indokolást elfogadom és rögtön átadom a helyemet, de azt ismételtelen hangoztatom, ne toltatok semmit rám. Ez ellen tiltakozom! A függetlenségi párt vegye át a kormányzást. Én ellenzéke leszek, becsületes ellenzéke, aztán majd meglátjuk.

Földes Béla szólt most közbe:

— A függetlenségi politika ma nem gyakorlati politika!

— Tegyétek gyakorlativá! — felelte gróf Andrássy. — Ez a helyzet azonban türethetetlen. A házszabályrevízió ügyében mi veleték megegyeztünk. A kívánságaitokra konzesszió-

kat tettünk, s ti mindent elfogadtatok, sőt kijelentettétek, hogy most már a revízióért késhegyig mentek...

— Nem így volt! — vágta oda Sümei. Andrássy hidegen végignézett a közbeszólón, legyintett a kezével és szótlánul otthagytá.

Alig tett azonban néhány lépést, újra nagy kör alakult körülötte.

— Ezt már igazán nem értem — jelentette ki Andrássy — tények beszélnek s most elcsúrik-csavariák.

Itt újra az elégtelenedők felé fordult: — Azt elismeritek ugy-e, hogy az összes bizottságokban, amikben ti is résztvettetek, elfogadtátok a házszabályrevíziót? A párttervezleten szintén elfogadtátok. Erre támaszkodva én viselem a harcot ellenfeleimmel bent a parlamentben, de arra csak nem lehettem elkészülve, hogy most hátulról intézzenek ellenem támadást. Ez igazi orvátmadás! Hát lehet annál deprimálóbb, minthogy megegyezünk az ugynevezett kormánypártokkal s aztán utána ilyen hátmögötti árulások történnek?

— A lapok nem helyesen adják közre a dolgokat! — mentegetődzött Muzsa.

— E, beszéljünk nyíltan! — mondta gróf Andrássy Gyula.

— Helyes! — szólt Halász Lajos. — Beszéljünk a miniszterek jelenlétében is úgy, mint a hátuk mögött! Mondjuk meg, hogy mit akarunk. Három dologról van szó. Az elnöki hatáskör megszorításáról, tizenhatórás ülések helyett tizennégy óráskorokról...

Andrássy itt nevetve közbeszólt:

— Na hát ez igazán komikus. Ezért a két óráért kell olyan háborúságot szítani! Ebből igazán csak az látszik, hogy nem a módosítás a fontos, csak a zavarkeltés.

Ebben a pillanatban érkezett a csoporthoz Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, aki nevetve jegyezte meg:

— Hát jól van, ők tizennégy órát akarnak! Egyezzzünk ki velük pontosan 14 óra 3 percben!

Kossuth szavait derültség fogadta. Kmetty Károly mondta el ezután álláspontját Andrássynak:

— Én nem fogadtam el a bizottságban a házszabályrevíziót! Senkinek sem lett volna joga tehát azt az én nevémben is elfogadni.

— Helyes, te nem voltál akkor ott — jegyezte meg Andrássy — de akkor kötelességed lett volna rögtön a konferencia után nyilatkozni!

Éber Antal kifogásolta ezután, hogy folyton olyan dolgok történnek, amelyek a függetlenségi párt presztizsét tönkreteszik. A kormány nem biztosít olyan nemzeti vívmányokat...

— Először is már sokat kivivtunk nemzeti téren — felelte Andrássy — de mi nem dicsekszünk és nem használjuk ki agitációra az eredményeket. Aztán átmeneti kormányzásra vállalkoztunk.

— Az eredmények nagyon is kétes értékűek — folytatta Éber Antal. — Ahol a mi külön államiségünk befelé nyilatkozik meg, ott engednek nekünk, ahol azonban arról van szó, hogy a külföldnek is tudomást kell vennie róla, ott csak ígérnek, de éppen ellenkezőleg cselekednek! Ez így komédia! Akkor félre kell lökni az egész alkotmányt, mert nem ér semmit!

— Ejnye, de vakmerő nyilatkozat! — mondotta erre Andrássy. — Akkor van ez helyén, amikor Fabriczius oszlat parlamentet, de nem csöndes időkben. Nem férfias dolog különben sem ez a folytonos jaigatás. Ha úgy érzitek, hogy sérelmeitek vannak, hát számoljatok le azokkal! Mondjátok azt: „Mi fütyülünk arra, hogy mit mondanak ma a tetteinkről, mi vállaljuk a kormányzást s az a fő, hogy a jövő igazat ad nekünk!” Akiben ilyen meggyőződés él, az cselekedjék is aszerint. Ez a férfias követelménye. De ne jaigassatok folytonosan!

Mire Kossuth is megjegyezte:

— Igen, ők a nagy jaigatók!

Ezután pedig véget vetett a vitatkozásnak, amennyiben karonfogta Andrássyt és a két miniszter elhagyta a csapatot. Gróf Andrássy Gyulának nyílt, egyenes és leplezetlen nyilatkozatai azonban igen elevenre tapintottak a fondorkodóknak és a politikusokra igen nagy hatást gyakoroltak.

Hadik János nyilatkozata.

Az alkotmánypárti klub ma este nagyon népes volt. A jelen voltak élénken tárgyalták a közelebbi eseményeket és valamenynyien elragadtatással nyilatkoztak gróf Apponyi Albert mai beszédéről. A társalgás folyamán többen aposztrofálták gróf Hadik János belügyi államtitkár, méltatlankodva említvén fel azokat a támadásokat, melyek a függetlenségi párt egyes tagjai és lapjai részéről az alkotmánypárt és a belügyi kormányzat ellen intézettek. Az e tárgyban felmerült eszmecserében gróf Hadik János államtitkár is részt vett és a következőket mondotta:

— Nem bocsátkozom ez idő szerint azoknak a szempontoknak a bírálatába, melyek a függetlenségi párt kebelében erős hullámokat vertek. Bármik legyenek azonban e mozgalom indokai, a leghatározottabban tiltakoznom kell az ellen, hogy a belügyi kormányzat politikai korrektségének meggyanusítá-

betanítani. Így kell eredeti darabokat betanulni. Aki jobban tudja: állion elő. Nagy ember.

Vágó mihamarabb talált egy szerepkört, amelyben valóságos erőssége lesz a színháznak. Minden alkotása tömör és tartalmas. Esze van és ereje. Rátkay sokoldalúsága egyenesen bámulat. Egyszer törékeny, haldokló öreg, akit Ujházy megdicsérhetne, másszor tejeles szájú kölyök, akinek fiatalága és mókái sortüzét keltik a kaczagásnak. Mi lesz ebből az emberből, ha megvéni? Ugy értem: mire vén színész lesz? De jó, hogy ki nem engedték tenni az iskolából... No, de a jó színész holtig jár iskolába.

Igenis, ezek tanulnak és szeretnek tanulni; mert a színész kötelessége keresni a jót, a jobbát, a legjobbat, amíg csak az eszét bírja. Ezért buvárol könyveket, hallgat okos embereket s megfigyel, összeszed mindent és mindenhol, ami csak a mesterségének a hasznára és növekedésére lehet. Mesterségének, mondóm, mert az anyag-gyűjtés mesterség. Annak a fölhasználása, tervszerű beillesztése valamely művészi alkotásba, ez a művészet. Csakhogy nálunk abban a percben, mihelyt egy előkelő színház tagjává lesz valaki, megszűnik a tanulás. Nem általánosságban, de az adott esetek többségében. A szerződéssel kezdődik az infalibitálás. Jelszó: „Nekem ne beszéljen senki, mert nálam jobban azt senki sem tudja.” Járuljon még hozzá ehhez az is, hogy nincsen aki tanítsa, vagy aki okos dolgot tudjon mondani a színésznek — vége minden haladásnak. Begyepesedik a talentum s önálló ösvény helyett helyben ta-

pos, mint a szárazalmot hajtó Sámson. Mert a színész látja, hogy egyéb utasítást nem kap, mint ezt: kérem, maga jobbról jön. Most átmeleg. Itt leül. Ennél fölkel... Nem. Ne keljen még föl... Pardon! Csak most megy át... ecetera. Ezekből a művészi utasításokból nem épül a színész, s tiz esztendő múlva éppen ott lesz, ahol elkezdte. Mozgott, szegény, de körben, — a szárazalmomban.

Szokásban van előkelő színházakban, hogy az új darabot megbeszéljük. A szerző, a rendező, a szereplők. A szerző elmondja, hogy mit akart, hogyan gondolta a dolgot, a rendező azt, hogy miképpen valósítaná meg a szerző intenczióit, a színész: hogy másképpen lenne jó megcsinálni? És akkor eszébe jut ennek is, annak is valami. A próbákon épül a darab és bizony, a terven is lehet építés közben változtatni.

Sőt: kell is. Mert amint a kép, falra függesztve, másképpen hat, mint a staffelei két szögén állva: azonképpen a színdarab a maga megillető helyén mutatja tulajdonképpen meg azt, hogy mit kell rajta igazítani? És amelyik szerző az ilyen változtatásoknak ellenáll, az maga alatt vágja a fát. Nem olyan változtatásokat értek, mikor a főpróba után kihagynak egy felvonást — mert ilyet is láttam már — hanem a játék és a színszerzés által elérhető javításokat, hatásosabbá tételt.

Sokszor a színész kedvéért is történnek változtatások. Technikai okok, erőbeosztás és gazdálkodás a fizikummal sok és jelentős változtatást követelnek. Ezért változtatgatják Shakespeare-t az olaszok legvakmerőbben. Persze, az nem tiltakozhatik ellene kézzel láb-

bal. Az egyszeri rendező arra a kérdésre, milyen szerzőnek a darabját szereti rendezni, azt felelte: holt szerzőjé, mert az nem kiabál. Elhiszem. Csakhogy a próbákon még eleven szerző holt szerzővé válik a premiéren, ha minden illetéktelen beavatkozásnak helyet ad. A „kunszt” tehát az: megválogatni és megválasztani az illetékes beavatkozást.

Illetékes pedig az, aki tud. Itt csak az ész, a józan ítélet, a praktikus megokolás imponál, nem pedig az ugynevezett „poifák”, melyeket vágni lehet a legimpozánsabb módon, de áldás azoknak a hatásában nincsen. Ahol tehát ezen „ábrázatoknak” az uralma ragyog, ott mondjon le a szerző a sikeréről. Csak akkor ő az oka az eredménynek, ha megbukik a darab, ha sikerül, azt a genialis rendezés tette. Ha ugyan a rendezés daczára ráismer a darabjára.

Mert néha rá sem ismer a szerző arra, amit irt. Ha ugyan kétséget kizáró módon nem lehet megállapítani, mint a Shakespeari darabok szerzőségét.

A Bacon-Shakespeare kérdés kezdetén történt, hogy Gloucesterbe valami ripacs-társulat érkezett s első előadásul Hamletet követte el. Másnap a helyi újság a következő érdekes újdonsággal szolgált:

„A Shakespeare-Bacon-kérdés meg van oldva! Rövidesen megtudjuk, ki írta a darabokat. Tegnapi este ugyanis egy trupp nálunk Hamletet játszotta. Menjenek a Westminsterbe, nézzék meg a Bacon siriát, Avonban meg a Shakespeare-t. Amelyik megfordult a siriában, az írta a darabokat.”

sával akarjanak némelyek állásfoglalásuk mellett hangulatot teremteni. A koalícióban van egy párt, melynek pártzempontjai éppen azért szorultak háttérbe, mert Andrássy a belügyminiszter. Ez a párt az alkotmánypárt, melynek minden tagja mindenkor a legnagyobb önfeláldozással, a pártérdek és egyéni szempont teljes háttérbe szorításával azonosította magát vezérének a közéleti kötelességekről való felfogásával. Az alkotmánypárt annyira ment a koalíció többi pártja iránti loyálisában, hogy a pártszervezést a legszűkebb határok közé szorította. Nem akart a helyzet megbontására törekvő elemeknek ürügyet adni arra az állításra, hogy terjeszkedésében azt a helyzetet akarja kihasználni, hogy vezére egyszersmind belügyminiszter. De az alkotmánypárt jövőjének biztosítéka különben sem az, hogy korteskedéssel mozgósítson tömegeket. E párt jövőjének záloga annak a politikának meggyőző ereje, melyet eddig követett. Különben is álljon elő az, aki a belügyi kormányzat irányításában vagy a közigazgatás bármely kérdésének elintézésében csak egy esetben is ki tudja mutatni, hogy Andrássy vagy én a tárgyilagosságot igazságtól eltérve, pártzempont által befolyásoltattuk magunkat. Az a gyanúsítás pedig, hogy mi akár periferiákon, akár a sokat emlegetett fővárosi kérdésekben nem a pártatlan közigazgatást tartjuk egyedül szem előtt, és hogy, bár csak egy esetben is, a függetlenségi párt rovására részrehajlással cselekedtünk, a politikai lelkiismeretlenségnek megdöbbentő jelensége.

Gróf Hadik János államtitkárnak ezt a kijelentését általános helyesléssel fogadták és a politikai helyzet tisztázásához ez a nyilatkozat is hozzá fog járulni.

Az elégületlenek.

Jóval később Holló Lajos, az elégületlenkedőknek vezetője is bejött a képviselőházba és a keresztfolyosón foglalt helyet. Mellette másodiknak Polónyi Géza, a volt igazságügyminiszter ült. A csoportban állott Mérey Lajos is, akit a tegnapi függetlenségi vacsora a Nagy Emil-féle házszabályjavaslatokon megejtendő módosításoknak a megszövegezésével bizott meg.

Holló Lajos mindenekelőtt kijelentette, hogy az akció nem gróf Andrássy Gyula ellen indult.

— Mi nem személyek ellen vagyunk! — folytatta Holló Lajos. — Mi az ellen küzdünk, hogy a függetlenségi pártot célzattal lejárassák. Tessék végignézni az országon, a hangulat változásnak indult. Mi megyünk a megkezdett uton tovább és nem terrorizáljuk magunkat. Mi elveinkért küzdünk és ilyen értelemben csinaljuk politikánkat. Csodálatos, hogy azt is zokon veszik, ha a függetlenségi párt politizál, pedig ez még egyszerű kaszinókban is megengedett dolog.

Holló Lajos ezután bement a terembe, ahol gróf Apponyi Albert fogott bele beszédébe, amelynek igazán nagy hatása mutatta a legvilágosabban, hogy a csoport felvonulása egyáltalában nem találkozott helyesléssel. Apponyi beszédének befejezése után föltűnést keltett, hogy ez a csoport az általános helyeslés és taps közepette némán kivonult a folyosóra.

Új házszabályrevíziós tervezet.

Délután Mérey Lajos és Holló Lajos meglátogatták Kossuth Ferencet és bemutatták neki azt a házszabálymódosítási tervezetet, amelyet Mérey a tegnapi megbízás alapján készített a Nagy Emil-féle indítvánnyal szemben.

Az új tervezet szövege a következő:

249/a §.

a) Százötven jelenlévő képviselő írásban benyújtott kérelmére a Ház elrendelheti valamely tárgynak sürgős tárgyalását és az ülések tartamának meghosszabbítását. A sürgős tárgyalás elrendelésére vonatkozó indítványnak, mely úgy a

tanácskozás előtt, mint a tanácskozás tartama alatt is előterjeszhető, a tanácskezési idő tartamára is ki kell terjeszkednie s felette a Ház legközelebbi ülésének kezdetén hoz határozatot.

b) Az indítványhoz legfeljebb négy képviselő szólhat; kettő mellette, kettő ellene és addig az ülés nem osztható fel, amíg a határozat meg nem hozott, miért is e szavazásnak másnapra elhalasztása nem kérelmezhető. A határozat hozatalához legalább 150 képviselő jelenléte szükséges.

c) A tanácskozás ideje megszakítható s a megszakítást nem számítva, ülésenként tíz órára terjedhet. Ezt meghaladó s a megszakítást nem számítva, ülésenként tizenkét órára terjedhető tanácskezési idő csak később, ugyancsak 150 képviselő írásban beadott kérelmére s a szavazatok legalább kétharmadával rendelhető el.

d) A megszakítás csak egyszer eszközölhető s két órán túl nem terjedhet.

e) Az ülések tanácskezési idejére vonatkozó határozat a határozat hozatalát követő üléstől kezdve lép hatályba.

f) Sürgős tárgyalások esetén a házszabályok a következő változásokkal nyerne alkalmazást:

Elnök az ő előterjesztéseit, úgy a kérvények és irományok bemutatását is a napirend letárgyalására szánt idő elteltével teszi meg. Ugyazintén a napirend tárgyalására szánt idő elteltével tételenek meg az indítványok és interpellációk és terjesztetnek elő a bizottsági jelentések.

g) Az elnök megengedheti, hogy indokolt esetben napirend előtti felszólalások tétessenek, vagy sürgős interpellációk terjesztessenek elő. Amennyiben az elnök az ily tárgyban hozzá intézett kérelemhez hozzá nem járul, a kérdés fölötti döntés s a napirend előtti felszólalás csak a napirend tárgyalására szánt idő letelte után történhetik meg.

h) Zárt ülés is csupán a napirendre szánt idő után tartható meg.

i) Szavazás előtt a kérdések mikénti feltevése felett a Ház egyszerű szavazással dönt.

j) A napirendre tűzött tárgy általános tárgyalása befejeztetvén és a javaslat általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadtatván, szintúgy a javaslattal kapcsolatos minden indítvány, ellenindítvány és módosítvány felett névszerű szavazásnak csak akkor van helye, ha ennek elrendelését 100 jelenlévő képviselő kívánja. Ezekben az esetekben csak az elnök által, vagy 100 képviselő benyújtott kívánatára rendelhető el a szavazásnak a legközelebbi ülésre áttétele is.

k) Egyszerű szavazásnál a szavazás előtt öt perces szünet kivánásának helye nincs.

l) A szavazás megkezdése előtt az indítványok újra felolvasásának szükségessége felett az elnök saját hatáskörében dönt.

m) Az elnök jogosult, ha azt tapasztalja, hogy a házszabályok 215. §. b) és c) pontjaiban körülírt felszólalási jog a képviselők részéről csakis a tárgyalás menetének megakasztása céljából vétetik igénybe, a Házhoz kérdést intézni aziránt, vajjon nem látná-e szükségesnek az elnököt arra felhatalmazni, hogy a sürgősnek minősített tárgyalás tartama alatt, annak megszakításával a szót a házszabályok 215. §. b) és c) pontjai alapján csak azon esetben adja meg, ha a felszólalás szükségét a maga részéről is indokoltnak látja. Az elnök e kérdése felett a Ház vita nélkül egyszerű szavazással dönt. Az egyszer megadott felhatalmazás a sürgősnek minősített tárgyalás befejeztéig érvényben marad és ezen idő alatt a házszabályok 215. §. b) és c) pontjaiban körülírt felszólalások — amennyiben az elnök a napirendre szánt idő alatt az engedélyt meg nem adta — csakis a napirend tárgyalására szánt idő eltelté után történhetnek meg.

n) Ennek a szakasznak fenti a—m) alatti intézkedései csakis a jelen országgyűlés alatt és csak a költségvetési, illetőleg költségvetési felhatalmazási javaslatok, továbbá az általános választói jogra vonatkozó javaslatok és a magyar szent korona országait egyedül érdeklő egyéb belügyek tárgyalásakor bírnak érvénnyel. Az általános választói jogra vonatkozó javaslatok képviselőházi tárgyalásának befejezése után, de azok törvényerőre emelkedése előtt, a Ház a házszabályok végleges és

általános módosítása iránt hoz határozatot, mely az általános választói jogra vonatkozó törvény alapján egybehívandó új országgyűléstől kezdve lép érvénybe. A végleges házszabályok feletti tanácskozásoknál ennek a 249/a §-nak rendelkezései csakis 150 képviselőnek erre vonatkozó külön írásbeli kérelmére alkalmazható és efelett a Ház minden vita nélkül egyszerű szavazással dönt.

Kossuth Ferencz átvette a tervezetet, amelyet a függetlenségi párt intéző bizottságának szombati ülésén fognak megvitatni.

Lecsillapodás a függetlenségi pártban.

Gróf Andrássy Gyulának a képviselőház folyosóján tett férfias nyilatkozatai és gróf Apponyi Albertnek hatalmas beszéde teljesen lecsillapította azt a mozgalmat, amelyet a függetlenségi párt egy töredéke akart a tegnapi konventikulummal kezdeni. A függetlenségi és 48-as párt Erzsébet-köruti körhelyiségében az est folyamán rendkívül nagy élénkség volt. Már a kora esti órákban a pártnak számos képviselő és kültagja jelent meg a pártkörben, ahol hét óra után megjelentek Kossuth Ferencz és Günther Antal miniszterek is. Kossuth Ferencz kilencz óráig tartózkodott a pártkörben, melynek nagy társalgójában több mint két órán át a legélénkebb eszmecsere folyt az aktuális politikai kérdésekről, különösen a házszabályrevízióról. A tegnap esti konventikum résztvevői közül többen szintén megjelentek a pártkörben és ott volt a vezetőjük, Holló Lajos is. Holló Lajos Kossuth Ferencz előtt ismételtén kijelentette, hogy ők csak a függetlenségi pártnak és a függetlenségi eszmének jövőjét igyekeznek biztosítani, de a kormányznak egyetlen tagja ellen sem fordulnak.

Szükségessé tartják, hogy a párt a most következő tíz esztendőre állapítson meg egy olyan gyakorlatilag keresztülvihető programot, amely a közjogi kérdések mellett kiváló súlyt helyez a szóbeli kérdésekre. Azonkívül a házszabályrevízióra nézve is vannak kívánásaik, amelyeket a Mérey Lajos-féle tervezetben foglaltak össze. Kossuth Ferencz elismerte annak szükségét, hogy a párt fokról-fokra állapítsa meg a megvalósítható elveket, majd a házszabályrevízióra vonatkozólag utalt gróf Apponyi mai beszédére, amelyvel minden tekintetben egyetért. Hangsúlyozta, hogy a házszabályrevízió feltétlenül szükséges, azt meg kell csinálni. Kijelentette azonkívül azt is, hogy a Nagy Emil-féle indítvány egyes részleteinek módosítása elől a kormány nem zárkózik el és a párt intéző-bizottságának szombati ülésén lesz alkalom ezeknek megállapítására. Azt azonban előre is kijelenti, hogy ezek a módosítások az eredeti indítvány lényegét nem érinthetik. A párttagok, az elégületlenkedők is, helyesléssel fogadták Kossuth Ferencz kijelentéseit, amely után bizonyosra vehető, hogy a forrongás előidézésére rendezett mozgalom teljesen megszünt.

Eötvös Károly ünneplése.

A disszidens képviselők Eötvös Károly tiszteletére kedden mondott beszéde alkalmából ma este a Bristol-szálló külön termében vacsorát rendeztek, melyen mintegy hatvanan vettek részt. Jelen voltak: Szappanos István, Molnár Jenő, Lengyel Zoltán, Farkasházy Zsigmond, Babocsay Sándor, Mezőfi Vilmos, Nagy György, Pető Sándor, Bozóky Árpád, Piliszy István, Csépnán Géza, Vázsonyi Vilmos, Bródy Ernő, Benedek János, Barta Ödön, Szász József és Leitner Adolf képviselők és mások. Eötvös Károlyt megjelenésekor lelkesen üdvözölték. A harmadik fogásnál felemelkedett Szappanos István és egyszerű keresetlen szavakban éltette Eötvöst, mint az irók iróját és a hazaszeretet mintaképét. Eötvös megköszönte a megtiszteltetést, mely nem az ő személyének, hanem a hazának szól, mely most folyik. E hazának az a ezéja, hogy mentsünk meg ebből az országból azt, a mi még megmenthető. Amikor a disszidensek — ugymond — kezdtek kiválni, ő mindjárt Szappanoszt ajánlotta elnöknek, aki a régi függetlenségi eszmék bajnoka. Szappanos képviseli a régi és új időket, de egyuttal a jövő reményét is. Szükség van olyan férfira, ki a fiatal nemzedéket a jövő számára buzdítja. Talán megmenthetjük még az ország magyarságát, mert bármit mondanak is a kormányférfiak, a mai rendszer a magyarság letörésére törekszik.

Szappanos az én vezérem, legyen a Ti vezérték is. (Lelkes éljenzés.) Babocsay felköszöntötte Eötvöst, mint a magyar Tacitust és a világ prózairóinak egyik legjelesebbjét. Még számosan mondtak azután felköszöntőket, míg a társaság élénk hangulatban éjjel felé szétoszlott.

A t. Házból.

I. Vegyük át. . . .

A publikum azon mulat, hogy miként beszélget ebéd közben Barabás Béla a királylyal s néhány viczcet is csinálnak róla. Mert Barabás Béla otthonosan érezte magát a császár házában s nem vette tulságos spanyolosan az etikettet. Mondják, hogy egyéb is történt, mint a mit a tudósítók telegrafáltak, például amikor ő felsége felkelt asztalt bontani, Barabás odanyújtotta a kezét és nagyot rázva azon, mondá:

— Egészségére!

Az uralkodó vissza akart vonulni, de Barabás megint hangosan magyarázott valamit Aehrenthalnak, hát odafordult:

— Mit mond, adja nekem is.

Felelé Barabás:

— Nálunk ilyen jó ebéd után csinálni szoktunk egy kis nemzeti csendest.

— Mi az, tán újabb követelés?

— Nem felséges uram, ferbli.

— Az itt nem megy — szolt az uralkodó — sajnálom.

— De remélem, felséges uram, jövőre ha jobb lesz a termés . . .

— Na, igen, igen . . .

Talán, ha akkor már értesültek volna a Nagy György ideájáról, nevezetesen, hogy nemzeti tanácsosokat kellene kinevezni, már más irányba terelődtek volna a nemzeti követelések és más szokásokat honosítának meg az udvarnál.

Mint hogy még nem tudtak róla, a király csak azzal vált el Barabástól, hogy megköszönte a társaságot és így szolt:

— Közelebbre, kedves Barabás, megint szívesen látom. Alig várom, hogy megint halljak néhány jó homoki viczcet. Ezenkívül pedig intézkedtem, hogy a jövőre nagyobb poharakat tegyenek az asztalra.

(Nevezetesen az uralkodó célzásnak tekintette, hogy Barabás azt mondotta, az osztrák borok nagyon jók, de a poharak igen kicsinyek.)

Mondom, a publikum az ilyesmit élvezi és kevésbé honorálja az újabb szenzációt. Az újabb szenzáció pedig egyenesen kormányválságról beszél. Az alkonyati konventikulumok, az éjszakai vacsorák, a reggeli szinczerizálások mind a politikai forrongás tárgyairól szólanak, a képviselőház folyosóján e felől vitatkoznak, a minisztertanácson ezt tárgyalják s az ülés-teremben is erről disputálnak.

Mindeddig azonban nehezen lehetett megérteni, hogy mit akarnak. Elvi ügyeket vetettek felszínre. Programmokat fejtegettek. Terveket formáltak, javítottak, bővítettek, sugtak-bugtak, fontoskodtak, fejeket csóváltak és kezeket csókostak. A miniszterek ezalatt az idő alatt ezer meg ezer más dologgal foglalatostkodtak, nekik az országról kellett gondoskodniok és nem érkeztek rá azzal törődni, hogy mit akar ma az egyik csoport és holnap a másik. A közönség is szívesebben látta volna, ha a marhahus árát leszállítják, mintsem hogy a nagy marhákat Bécsbe vigyék.

Végre azonban meg kellett hallaniok a lármát s ma délelőtt gróf Andrassy Gyula elment a képviselőházi folyosó zajos oldalára, megállott egy helyben és megvárta, amíg oda társaság gyűl. Nem kellett sokáig várnia, egy perc alatt ott voltak a tigrisek. Olyan finom, elegáns

tigrisek voltak, hogy némelyiknek még külön a rendelkezési alaptól szubvencionált manikűrje van a körmei ápolására. Olyan tigrisek voltak, hogy három kormány takarmányán hízta ellenzéki és kevésbé ellenzéki állapotban. Modern tigrisek, arany fogpótlékkal és kaviárra szokott bendővel.

Gróf Andrassy Gyula végignézett rajtuk és azt kérdezte:

— Tulajdonképpen mit akartok?

Csend lett. Izegtek-mozogtak. Egyik a másikat tolta előbbre, amíg végül Sümegi Vilmos állott legelő, miként Magyarország nádora. Ő szolt:

— Vegyük át a kormányt?

A többiek megdöbbenve állottak. Hah! Sümegi átveszi a kormányt.

— Pardon, a függetlenségi párt vegye át a kormányt — pótolta Sümegi.

Körülbelül nem mindegy a kettő. Éreznie kellett ezt a modern tigriseknek is és gróf Andrassy honorálta a törekvést, majdnem szószertint ily kijelentéssel:

— Ha mindnyájan akarjátok én nem ellenzem.

E mondatban sehová sem szabad virgulát tenni, hogy kiki úgy értsen belőle, amiként akar.

Azonban délelőtt tizenegy óra régt elmúlt s a kormányt még nem vette át Sümegi. Ebédre is harangoztak s a miniszterelnöki palotában még nem jelentek meg a butorszállító kocsik. És leszállott az alkony, csendes szárnyaival leereszkedett az est és még most sem boldog a hon, még most sem Sümegi a miniszterelnök.

* * *

II. Még nem vagyunk a Lippertnél?

Apponyi nagy beszédét mondott a mai ülésen. Ismertette a helyzetet és ebben a kabinet függetlenségi tagjainak az álláspontját. Teljes szónoki készségét vitte a harcba, hogy a maga igazát hirdesse. És a végén hangoztatta, hogy a hatvanhetes alapon álló miniszterekkel szolidaritás és hogy a többségnek, melyben negyvennyolczasok hatvanhetesekkel együtt vannak, békességben, egységben, erősen kell együtt lennie, másképpen nem lehet boldogulni, megingott bizalommal nem lehet kormányozni. Jobbra vagy balra tessék igazodni; ő a házszabály-reviziót akarja s ha mások másképpen gondolják, jöjjenek mások . . .

A krónikás akként jegyzi fel a dolgot, hogy egy nagy beszéd volt s a tudósítók konstatálják, hogy miniszterek, pártemberek, vezérek, alvezérek, őrmesterek, freiterok és közlegények odagyűltek Apponyi mellé és ünnepezték őt.

Mikor aztán az ünneplésnek vége volt, a mai tárgyalásra szánt idő elteltén, az elnök azt javasolta, hogy holnapra tüzzék ki a házszabály-revizió javaslat tárgyalásának folytatását.

Am ekkor felállott a disszidens Farkasházy Zsigmond és azt hangoztatta, hogy a kormány többsége megingott, hogy válság van, ilyenkor pedig nem szokás üléseket tartani, tehát ne tüzzék ki holnapra a vita folytatását, hanem legyen néhány napi szünet. Mert hisz Apponyi is mondotta, hogy ha nem tetszik a mostani vezetés, hát jöjjenek mások.

De Ugron Gábor és Kossuth Ferencz lehűtötték Farkasházyt. Azt mondták neki más szavakkal:

— Még nem vagyunk a Lippertnél!

Ez szálló mondas, ami egy budapesti bohém-klubban divatos a baccarat-asztal mellett. Ott azok a pointeurök, akik kölcsönként koronákkal szoktak játszani, nagy örömrivalgást rendeznek az első félórán, ha egy koronából tizenhat koronát csinálnak. A lármázókat ezzel szokták lecsendesíteni:

— Még nem vagyunk a Lippertnél.

Mert rendszeren a következő félóránban eluszik a nyereség, úgy, hogy a végén, amikor a Lippert-vendéglőbe kellene menni, erre a czélra megint csak kölcsön kell kérni a koronát.

. . . Így a disszidensek is, holnap folytatólagosan pointiroznak és csak beszélnek, de nem ők adják a bankot és nem ők kormányoznak. Sőt a nagy párt elégtelenei és csoportosulói sem adják még a bankot.

A horvát választások.

— A küzdelem első napja. —

Budapest, február 27.

Horvátországon megkezdődtek az általános választások s a mai első napon ötvenhat kerület választott képviselőt. A választások eredményéből eddig negyvenhat ismeretes, ebből husz-husz kerület a Starcsevics-párté és a koalícióé. Ezenkívül az alkotmánypárt és a radikális szerb párt két-két jelöltjével győzött. Az eddigi eredmények azonban nem adnak okot arra, hogy pesszimiztikusan ítéljük meg a horvátországi helyzetet, mert azt senki sem várta, hogy az első választás egy csapásra megváltoztatja a horvátországi politikai állapotokat. Hosszu idő munkája lesz az, amíg sikerülni fog odalenn ellensúlyozni a tulzók aknamunkáját.

A választásról szóló hireink ezek:

A választások.

Ma volt a horvát országgyűlési választások első napja, amelyen a kerületeknek mintegy kétharmadrésze megválasztotta képviselőjét. A választások úgy Zágrábban, mint a vidéken a legnagyobb rendben folytak le, ugyszólván sehol rendezavarás nem volt, úgy, hogy még azokon a helyeken is, ahol a korteskedések nyomán zavargásoktól lehetett volna tartani, az izgatottság hullámai a mai napon teljesen elűltek. Zágráb is teljesen nyugodt, a választás folyama alatt is alig mutatott más képet, mint rendes vasárnapon. Csakis a III. kerület választási helyiségei körül voltak nagyobb csoportosulások.

A két választási napra rendkívüli előkészületek történtek. Csaknem az egész 13. hadtest mobilizálva van. Az egész ország csendőrsége és rendőrsége készenlében van, hogy az egyes választókerületekben megakadályozza a zavargásokat. A báni palotában Gerba altábornagy, hadtestparancsnok, báró Rauch Pál bán és Czrnkovicz osztályfőnök tanácskoztak a katonai kirendeltségeknek a választási napokra való szétosztásáról. Ezenkívül mozgósították a honvédséget is. Varasdra, Biskupesre, Klanjecre és Vrbovszkora az 53., Zasmaba, Dugoseloba, Stubiczába és Dodbregbe a 16. és Ottocac, Novigrad, Udbina, Srb, Gospic és Delnica helyiségekbe a 79. honvédgyalozezredek érkeztek. Zágrábban a 16. gyalogezred két százada volt a választási helyiségek közelében s ezenkívül egy század uhlánus is szolgálatban volt.

A választási eredmények.

Este hat óráig a mai napra kitűzött 56 választásból 46 választás ismeretes. Megválasztottak 20 Starcsevics-pártit, a koalizált pártok 20 jelöltjét, két radikális szerb pártit, két alkotmánypártit, egy pártonkívülit és egy parasztpártit. A koalizált (rezoluczionisták) pártok jelöltjei közül Popovics Dusánt két helyen választották meg.

A választások eddigi részletesen ismert eredménye szerint a pártok aránya ez idő szerint a következő:

Koalíció.

Simanovci: Radivojevics István (önálló szerb).

Vukovac: dr. Sisics Ferdinánd (horvát jogpárt).

Zágráb, I. ker.: dr. Surmin (haladó-párti).

Zágráb, II. ker.: dr. Kulmer Frigyes (önálló klub).

Dolin: Popovics Sándor (önálló szerb).

Szlatina: dr. Belobrk (szerb önálló).
Gracac: Obradovics Péter (szerb önálló).
Szrb: Krainovics Péter (önálló szerb).
Ogulin: dr. Nikolics (önálló szerb).
Vojnics: Muacsevics Vázó (önálló szerb).
Karloca: dr. Lukinics Ede (horvát jogpárt).
Vrgnmoszt: Budiszavlievics Bude (önálló szerb).
Glina: dr. Peles Dusan (önálló szerb).
Kostajnica: dr. Sztojanovics B. (önálló szerb).
Petrinja: Babics-Gyalszki Liuba (önálló szerb).
Ivanevsz: Kukuljevics B. (horvát jogpárt).
Daruvár: Grahovác Mirkó (horvát jogpárt).
Nustar: dr. Nikolics Lazó.
Mustarban: dr. Nikolics Lazo (önálló szerb).
Uj-Gradiska: dr. Badaj Sándor volt igazságszolgálati osztályfőnök (önálló szerb).
Varasd: dr. Vrbanic Ferencz tanár (önálló szerb).
Vukovár: dr. Pelecek Iván (horvát jogpárt).
Stubica: Bedekovic Gyuro (horvát jogpárt).
Novcka: dr. Harambasic Ágost (horvát jogpárt).

Starcevic-párt.

Zágráb III: Persics Iván.
Karopago: Pavelics.
Goszlacs: Starcevic Dávid.
Petrusics: Badovinac Markó.
Otocác: dr. Ogrizovic Milán.
Zeng: Vlahovics Károly.
Szlunji: Pavlovics Milán.
Pisarovina: Kufirin Ferencz.
Bugoszeló: dr. Frank Vladimír.
Samobor: dr. Paveloc Antal.
Klanjec: dr. Elegovics Iván.
Pregrada: dr. Kis.
Biskupec: Gumac Juraj.
Zlatar: Pisacsics Károly.
Kriz: dr. Frank József.
Szent-Ivan Zsabno: dr. Bosniak Károly.
Krizevci: Novak Ferencz.
Viljcselo: Zatluka Iván.
Szavabrod: dr. Horvát Sándor.
Veröcse: Junersics Pop.
Martinci: Cuckovic István (önálló szerb).

Alkotmánypárt.

Ruma: Rieszter Ferdinánd.
Ó-Pazoa: Perovics Miklós.

Kisebb pártok.

Irig: dr. Lisavac Mladen (szerb radikális).
Nasice: gróf Pejacevich Tivadar (pártonkivüli).
Vuka: dr. Bedenics Ante (horvát jogpárt).
Ludbreg: Radics István (parasztpárti).

A választás hatása.

A koalíció pártoknak az elért eredmény valóságos meglepetést okozott. Ez hatását éreztetni fogja a holnapi választásoknál és a pótválasztásoknál is. A választási eredmények szerint a koalíciónak 25, a tiszta jogpártnak 18, a parasztpártnak 1, a szerb radikális pártnak 1, a pártonkivülieknek 1 mandátum jutott. Csak Nustarban van kilátása a Rauch-párti jelöltnak a győzelemre. Josipovich minisztert nem is jelölték, az osztályfőnökök kisebbségben maradtak. Zágráb városa örömmámorban uszik. A megválasztott képviselők közül többen már Zágrábban időznek és ahol csak megjelennek, mindenütt nagy ovációkkal fogadják. Különösen Surmin tanárt ünneplik, ki a zágrábi második kerületben fényes győzelmet aratott a Starcevic-párt egyik vezérfőnöke, Krsnyavi Izidor felett. A Starcevicsek demonstrálni is akartak Surmin ellen, de ez nem sikerült. Az újságok külön kiadásban közölték a közönséggel a választási eredményt, az „Obzor” ma délután öt külön kiadásban jelent meg. Az egész országban csend és nyugalom

uralkodik. A koalíció lapjai folyton nyugalomra intik a lakosságot. Holnap 34 kerületben lesz a választás.

Zágrábban tegnap este óta a csendőrség és a rendőrség a választásokon sok letartóztatást eszközölt. A horvát parasztpárt egész elnökségét letartóztatták, amely párt most először állít jelölteket a tartománygyűlési választásokon. A letartóztatott elnökség tagjai dr. Superina Benjamin, Janekovics sziszeki kereskedő és Radics István, aki maga is kandidált. Sok kerületben a szerb-horvát koalíció diákokat fogadott korteszélokra. Ezeket a diákokat a kerületekben összefogdoszták és Zágrábba szállították. A rendőrség igazgatás czimén eljárást indított a korteszélok diákok ellen.

A szerémségi Sídből jelentik, hogy a választásokon nagy zavargások voltak. A 70. gyalogezred egy zászlóalja helyreállította a rendet.

Illetékes részről történt kijelentések szerint teljesen alaptalanok azok a hírek, mintha a horvát tartományi kormány és a Starcevic-párt közt a választásra vonatkozó paktum állana fenn. Tendenciózus koholmánya ez azon ellenzéki köröknek, melyek e hamis hír terjesztésével azt a hirt tartják szem előtt, hogy Magyarország politikai köreiben kedvező benyomást keltenek. A Narodni Novine kormánylap nem hivatalos részében megjelent ugyan egy cikk, mely arról szólt, hogy mily magatartás volna kívánatos az unionista eszme híveinél oly alkalmakkor, amikor a Starcevic-párt és a horvát-szerb koalíció jelöltje közt kell választani. E cikk figyelmes olvasása után azonban mindenki tudja, hogy a kormány és a Starcevic-párt között választási paktum nincs és csak rosszakarattal magyarázhat a nevezett lap említett cikkében ily tendenciát.

A mai választások eredményét illetőleg zágrábi kormánykörökben azt hangsúlyozzák, hogy tekintettel az országban mesterségesen felizgatott hangulatra és a horvát-szerb koalíciónak hónapokon át folyt agitációjára, más eredményt nem is várhattak. Minden jel arra enged következtetni, hogy a kormányt a választások eredménye épenséggel nem lepi meg. A kormánynak az a szándéka, hogy programját tántoríthatatlanul keresztülviszi és éppen e program keresztülvitelével előkészíti a jövő választások talaját.

Budapest, február 27.

A külügyminiszter ebédje. Bécsből jelentik, hogy báró Aehrenthal-Lexa Alajos külügyminiszter ma este 8 óraker a delegátusok tiszteletére ebédet adott, amelyen a delegátusok közül a következők vettek részt: gróf Teleki Arvéd, gróf Majláth Géza, Bernáth Béla, Kornfeld Zsigmond, gróf Esterházy Móricz, báró Vecsey Miklós és Chernel Gyula. — Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök az ebédre elfoglaltságára való tekintettel kimentette magát.

Államtisztviselők mozgalma. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének igazgató-választmánya látogatott ülést tartott gróf Batthyány Tivadar elnöklésével. Az ülésen izgatott felszólalások történtek abban az irányban, hogy míg a szegedi tisztviselői kongresszus részéről elfogadott kérelmek teljesítése tekintetében mindaddig semmi intézkedés nem történt, addig a katonatisztek fizetésjavításának ügye ismét szőnyegre került, holott a katonatisztek és a katonai tisztviselők összes illetményei már ez idő szerint is jelentékenyen felülmúlják a megfelelő polgári tisztviselők illetményeit. Arra való tekintettel, hogy a kormány elé terjesztett emlékirat semmiféle eredménnyel nem járt, a választmány egyhangulag elhatározta, hogy a márczius 8-án, vasárnap délután 4 óraker a Váci-utcai városháza közgyűlési termében tartandó közgyűlésen olyértelmű javaslatot fog előterjeszteni, hogy most már a képviselőházhoz intéztessék felirat azzal a kérelemmel, hogy utasítsa a kormányt a kongresszus részéről elfogadott emlékiratban foglalt kívánalmak mielőbbi megvalósítására és a lakáspénzeknek még az 1908. évi költségvetés útján leendő, immár halaszthatatlan fölemelésére.

A delegációból.

Budapest, február 27.

Az osztrák delegáció elnöksége ma délután küldötte meg a magyar delegáció elnökségének a zárúlésekre vonatkozó nuncziómát. Az osztrák delegáció szerdán, márczius 4-én délelőtt tartja egyeztető hetes albizottsági és délután három óraker plenáris ülését. Barabás Béla, a magyar delegáció elnöke holnap délelőtt 10 óraker felkeresi dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt, hogy vele a magyar delegáció zárótanácskozásainak időpontját végleg megállapítsa; valószínű, hogy a magyar delegáció hétfőn, azaz márczius 2-án tartja egyeztető albizottsági és kedden, vagyis márczius 3-án plenáris zárúlést.

A Latour-féle indítványt, amely a katonatisztek fizetésének emelésére vonatkozik, tegnap küldötték meg a magyar delegáció elnökének. Az indítvány két részből áll. Az egyik a tisztifizetések és a legénység zsoldjának felemelésére vonatkozik, a második határozat, illetőleg indítvány pedig arra vonatkozik, hogy mondja ki a delegáció, hogy az az összeg, amelyet mostan rendkívüli költségként állapítanak meg, a jövőben a rendes költségvetésbe állítsák be és a közös hadügyminisztérium más uton igyekezzen meg takarítások révén az összeg kiutalványozását lehetővé tenni.

A magyar delegátusok köréből vett értesüléseink szerint a magyar delegáció a következő módon szándékozik eljárni ebben a kérdésben: A fennálló törvények szerint költségvetési tételt csak akkor tárgyalhat a delegáció, ha arra nézve a két ország kormánya előzetesen megállapodik egymással és ezt a megállapodást a közös minisztérium terjeszti elő. Minthogy a jelen esetben ez nem így történt, hanem az osztrák delegáció egyik tagjának indítványaként került a határozat a magyar delegáció elé, a magyar delegáció nincs abban a helyzetben, hogy a határozatot, illetőleg indítványt tárgyalhassa, tehát napirendre tér felette.

Ezt a határozatot az egyeztető hetes albizottságban fogja hozni a magyar delegáció, ahol természetesen szóba kerül az, hogy a két delegációnak határozatai nem mindenben egyeznek.

Az osztrák delegáció ma a tengerészeti költségvetést tárgyalta, amelynek lefolyásáról tudósításunk a következő:

Fuchs elnök 11 óra 45 perczkor nyitja meg az ülést. A külügyminiszter átiratban tolmácsolja József Ferdinánd, Péter Ferdinánd és Henrik Ferdinánd nagyharczegek köszönetét a pármay nagyharczeg elhalálozása alkalmából kifejezett részvétnyilatkozatért.

Báró **Schönaich** tábornagy, közös hadügyminiszter lovag Vukovics delegátus azon interpellációjára, amelyben a horvát választások alkalmára katonaság igénybevétele ellen tiltakozik, választást kijelenti, hogy az államnak kötelessége a polgári jogok és így a választójog gyakorlását is szükség esetén a közrend és béke megőrzésére szolgáló eszközökkel is lehetővé tenni. E tekintetben szigorúan a törvény és a törvényerejű rendszabályok szellemében kell mindenkor eljárni és ezeket a horvátországi választások alkalmával is teljesen figyelembe kell venni. Az interpellációkban említett kérdéseknek az osztrák delegációban való tárgyalása törvénybe ütközik és így a miniszter arra egyáltalában nem tér ki. Hasonló eljárást ajánl a delegációnak is. Axmann delegátus és társainak interpellációjára megjegyzi, hogy a Galiciában állomásozó 13. számú dragonyosezrednek Alsó-Ausztriában lévő hadkiegészítési kerületébe való áthelyezéséről a lehetőség szerint gondoskodni fog.

A delegáció azután rövid vita után elfogadta a hadügyi albizottságnak a mezőgazdasági szállítókra vonatkozó jelentését és a tengerészeti költségvetés tárgyalását kezdi meg.

Schlegel delegátus előadó bevezeti a vitát. Szükségesnek tartja a tengerészet további fejlesztését, kiemeli annak partvédelmi fontosságát és az okosság követelte parancsnak tartja, hogy felszerelés tekintetében ne maradjunk messze az ugyanazon tenger partjain elterülő más országoktól. A magyar nemzeti követelések tárgyában kifejti, hogy az uralkodó ház színeit viselő zászló megváltoztatása ártana a fegyelemnek.

Exner delegátus tulzottnak tartja ama nézetet, hogy a haditengerészetre egyáltalában nincs szükség, hozzájárul azonban ama kifogáshoz, hogy a tengerészet keretében keveset áldozunk légelhajózási ügyre.

Schuhmeier delegátus a tengerészeti vezetőség szociális feladatairól szól. A tengerészeti vezetőségnek mintegy 3000 igen kiváló munkása van. Mindennek dacára konstátálni lehet a polai arzenál hanyatlását, amit arra lehet visszavezetni, hogy a tengerészeti vezetőség a legszakképzettebb munkásokat is el szokta bocsátani, ha ezek a szociáldemokrata párthoz tartoznak.

Vukovics delegátus kifejezésre juttatja a dalmát lakosságnak a tengerészet iránt érzett rokonszenvét. Elismeri, hogy az összes közös intézmények közül a tengerészet az egyedüli, amely a lehetőség szerint arra törekedett, hogy a horvátokat nyelvi és nemzeti tekintetben kedvezményezze. A magyarok csekély érdeklődése, sőt idegenkedése a tengerészet iránt a magyar imperiaizmusra vezethető vissza, amely mindenre bizalmatlansággal tekint, ami nem visel valódi magyar jelleget magán. Az a körülmény, hogy a horvát elemek tekintélyesen vannak képviselve a tengerészetben, hozzájárul a magyarok tartózkodásának fokozására. Amellett foglal állást, hogy a tengerészeti ügyosztályt függetlenítse a hadügyminisztériumtól és alkossanak belőle külön tengerészeti minisztériumot. Miután a tengerészeti legénységnek legalább 60%-a horvát és szerb, igazolt az a kívánság, hogy a tengerészet szolgálati nyelvét a szerb-horvát nyelv vezettesse be. Sajnálatos, hogy a horvát elem a tisztikarban eddig nincs megfelelő arányban képviselve és a fűmei akadémián a horvát növendékek száma aránylag igen csekély, míg a magyar növendékek száma évről-évre növekszik. Ezért kívánja, hogy nevezett akadémián dalmát növendékek számára ösztöndíjak létesíttessenek. A hadihajók elnevezésénél részesítsék nagyobb figyelemben a horvát történelmet s a horvát nép előtt nagy becsben álló neveket. Az egyéves önkénteseknek a tengerészetnél is nyújtsanak lehetőséget arra, hogy a tiszti rangot elérhessék. Szólvá kívánja a hajóparancsnokoknak a tengerentúli megbízatások végzéséről beadott jelentéseinek közzétételét s javasolja az olasz és horvát nyelvű oktatás behozatalát a polai tengerészeti fiú- és leányiskolában. A zászló- és jelvénykérdésben kijelenti a szónok, hogy ha a magyaroknak e tekintetben konzessziókat tennének, ezeket a monarchia többi országra is ki kellene terjeszteni. A horvát-szlávdalmát egyesített királyság címereit ez esetben semmi esetre sem szabadna figyelmen kívül hagyni.

Laginja delegátus a tengerészetnél alkalmazott munkások helyzetéről szól s erre vonatkozó határozati javaslatot nyújt be.

Hoffmann-Wellenhoi delegátus a tengerészet szolgálatában álló orvosoknak tudományos továbbképzésükre vonatkozó panaszát és a tengerészeti tisztek mögé való helyezését teszi szóvá és foglalja a polai tengerészeti tanítók helyzetével a ki-let egyenlősíteni kér az állami népiskolák tanítóival. Javasolja végül, hogy a tengerészeti szolgálatból kilépő altisztek végkielégítést kapjanak.

Dr. Kramarz delegátus kijelenti, hogy örömmel szavazza meg a tengerészeti költségvetést, mert a politikai viszonyok ezt megengedhetővé teszik. Aggódik a hadügyminiszternek az ezrednyelvről szóló magyarázata miatt. Nem fogjuk nyugodtan tűrni, hogy a magyarországi nem magyar nemzetiségeket a mi pénzünkön fentartott hadsereg segítségével magyarosítsák.

Schönaich hadügyminiszter konstatálja, hogy ezrednyelv és oktatási nyelv között különbség van. Az utóbbi a századon belül való oktatásnál használatos, az ezrednyelv pedig a tisztek beosztásának alapját képezi. Az sem igaz, hogy valakit valamely nyelvre erőltetnek. A hadsereg nem magyarosít, nem németesít, nem szlávosít. A népiskolai törvénynek bizonyos visszahatása van az ezredeken belül beszélt nyelvekre, így Ausztriának régebben 12 és most csak 8 tiszta német ezrede van.

Gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok válaszul az egyes felszólalásokra és hangsúlyozza, hogy a hajók jövő típusát illetően ezidőszakra csak egy irány uralkodik, t. i. hogy nagy, lehetőleg páncélos hajók építtessenek. Épülő hajóink a legerősebb földközi-tengeri hajókhoz számíthatók. Páncélos csirkálók egyelőre luxust képeznek, ellenben gyorscsirkálók hiányzanak. Az épülő gyorscsirkáló turbinás hajó lesz. A torpedó-hajóraj kiegészítése lassan halad előre. Ez év végével négy tenger alatt járó hajó is elkészül. A tüzérség vívmányainak felhasználása a modern flotta fontos feladatát képezi, miért is erre nagy gondot fordítunk. Sajnálatos, hogy a nagy csatahajók építése az aránylag csekély évi részletek következtében csak lassan történhetik. Bejelenti, hogy a jövő évre nagyobb követelések lesznek. A hajókat béke idején kell építeni és felszerelni és a flottának mindenkor gyakorolnia kell, hogy háború idején teljes értékkel bírjon. E cél elérésére kéri az eszközök megszavazását. (Helyeslés.)

Udrzall delegátus visszautasítja Schreiner delegátusnak azon kijelentését: „Csak a cseh demencia.” Elismeri, hogy az erős hadseregnek a monarchia és a cseh nép szempontjából nagy fontossága van.

Dobornigg a tegnapi affért teszi szóvá és kifejti, hogy Kramarz eljárása igen felháborította a néme-

teket. Arról nem is lehet szó, hogy ő felsége személyes szabadságát bármiképpen is korlátozni kívánta volna.

Dr. Schlegel zárása után a tengerészeti költségvetést elfogadják.

Axmanna a hadsereg élemezésére vonatkozó határozati javaslatát elfogadják. Ezután a kérvényi bizottság javaslatait intézik el. Abensberg Traun gróf helyére, aki a hadügyi bizottsági tagságáról lemondott, Merán gróft választják.

Az ülés végén Aehrenthal báró külügyminiszter választott több interpellációra.

Az ülés ezzel véget ért. A legközelebbi ülés szerdán délután 3 órákor. A napirend jelentések a nuncziáról és a harmadik olvasásokról.

„Ezzel állok és bukom!”

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 27.

Mikor Andrássy Gyula tegnapi beszédében arra válaszolt, hogy a házszabálymódosítást célzó indítvány megbuktatása esetén ő maga számára a konzekvenciákat lenne kénytelen levonni, Apponyi Albert, ki mellette ült, bólintott a fejével:

— Nekem is!

Erre az egyszerű tömönatra ma Apponyi Albert egy nagyon erős okokból összerótt beszédet állított föl, melynek ormára még világosabban tüzte föl a konkluziót: „én ezzel a javaslattal állok és bukom!” Ahogy ő egymás mellé rakosgatta az argumentumokat, ebből világosan kivethető volt, hogy sem ő, sem a többi miniszter másképpen nem cselekedhetik. Ez a kormány, mely a nemzet hamisítatlan akarátának megnyilatkozása, rá van arra kényszerítve, hogy a nemzet akarátának érvényt szerezzen. A választási törvény utban van; általa új rétegek kerülnek be a parlamentbe: csak kell hát olyan instrumentum, melylyel a magyarság hegemóniája megvédelmezhető. Ez az eszköz a módosított házszabály. Sem a függetlenségi párt, sem az ő multijával nincsen ellentétben a revízió. A lex-Dániel ellen azért folyt a küzdelem, mert abban klotúr volt; de a Nagy-féle indítványban nincsen. Ez csak a képviselőház munkaképességét fogja biztosítani; a szólásszabadságnak nem hogy korlátozó, hanem éppen ellenkezőleg, szélesebb alapot rak alá. Abba beleegyeznek, hogy az elnöki hatáskört megszüktessék, de az indítvány elejtése lehetetlen. A magyar nemzetnek van arra szüksége, a magyar nemzet jövője parancsolólag megköveteli. Néhány öszszeverődött ember obstrukciója lesüllyeszti a parlament tekintélyét. Ennek pedig azután az a következtetése, hogy a király nem egyezhetik meg a többséggel, mert hiszen a parlament nem a többség, hanem a törpe kisebbség kezében van. Népszerűségének megkopása árán vállalkozott kormányzásra; de ez csak úgy lehetséges, ha erős a többség és szilárd a parlament. Ide csak a házszabályok módosítása útján lehet eljutni.

Ami tegnapelőtt, Andrássy beszéde végén történt, az ma megismétlődött. A Ház túlnyomó többsége tapsolva tüntetett Apponyi mellett. Annál kirívóbb volt tehát a disszidensek kívánsága, mely azt célozta: napolja el magát a Ház, miután a többség homlóféltben van. Ugron Gábor meg is mondotta — célozva az Apponyi körül hömpölygő emberáradatra — hogy komikus dolog foszladozó többségről beszélni. Kossuth Ferenc szintén rámutatott a furcsa napirend-indítvány idéttel voltára és ezzel, természetesen el is dönt az indítvány sorsa. Holnap folytatni fogják a ma megszakított vitát. (Apponyi előtt Nagy György beszélt.)

Részletes tudósításunk...

A képviselőház ülése.

— Kezdődött 8. c. tíz órákor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Raik Aladár és Hentz Károly.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Bizottsági jelentések beterjesztése után folytatják a házszabálymódosítás tárgyalását.

A házszabály-revizió.

Nagy György nem fogadja el az indítványt. Beterjeszti azt a határozati javaslatot, amelyet 1904-ben Kossuth Ferenc nyújtott be a házszabálymódosítás dolgában. Nem bíz a császári ebédekkel szelidített kurucokban. Soha sem egyezik bele abba, hogy a zászló és címer kérdését a hatvanhetes paritás szerint rendezzék, hogy a piros-fehér-zöldet odategyék a fekete-sárga rongy másik oldalára.

Az elnök: Figyelmezteti a szót, hogy közelé-
jék a tárgyhöz.

Farkasházy Zsigmond: Nem tért el tőle!

Az elnök: Nem tűri, hogy Farkasházy az elnöki jogokba avatkozzék. (Helyeslés.)

Nagy György: Gróf Andrássy Gyula beszédére reflektál. Sajnálatos, hogy nincs itt a belügyminiszter.

Főkialtások a disszidensek köréből: Majd be-
hízzuk!

Nagy György: Hát kérem, tessék behíozni. (Derültség.) Kossuth Ferencnek is az volt az álláspontja, hogy csak a választási reform behozatala után szabad megcsinálni a házszabály-reviziót.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Tisza Istvánnal szemben, de nem önmagammal szemben!

Nagy György szünet után folytatja beszédét. A házszabálymódosítást törvénysértéssel tüzték napirendre s a disszidensek nem fogják azt magukra kötelezőnek elismerni. Hosszasan idézi Kossuth és Apponyi régebbi beszédét, majd a disszidensek mostani hivatásának azt mondja, hogy a revíziót föltartóztassák addig, amíg a nép talpra áll.

Hoffmann Ottó: Nem kell a nép közé menni, elég kinézni a folyosóra! (Zaj.)

Markos Gyula: Ti a horvátokkal konspirátok!

Nagy György: Senki sem kíváncsi a papagáj-politikusok megjegyzésére: a vezéreket akarják halni, nem a Markos Gyulákat. A főrendiházról beszél. Ez az álomszuszék testület...

Az elnök: Rendentesítia a szót, mert tisztel-
letlenül nyilatkozott az országgyűlés másik házáról.

Nagy György: A házifölöszlattással gyerekeket lehet ijeszteni, nem komoly férfiakat. Andrássyknak könnyű, mert biztos kerülete, pénze is van, de sok becsületes szegény embert nem lehet választásba kergetni. Határozati javaslatot nyújt be az indítvány mellőzéséről.

Gróf Apponyi Albert beszéde.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. képviselőház! Ugy a t. előttem szótolt képviselő ur, valamint majdnem mindannyian, akik ebben a vitában Nagy Emil t. barátom javaslata ellen vettek részt, erejüknek egy nagy részét oly dolgok ellen való küzdelemre pazarolták, amelyekre senki sem gondolt, amelyeket senki sem tervez s melyek ebben a javaslatban benn nem foglaltatnak. Előadásom fonalán azt is hiszem, a t. képviselő urak eről maguk is meg fognak győződni, de mivel én rém is történt hivatkozás a vita során, tehát a kérdésnek ezen legkevésbé érdekes személyes részével akarom kezdeni felszólalásomat. (Halljuk! Halljuk!) Eppen Nagy György t. képviselőtársam 1904-ben az akkori miniszterelnök, Tisza István által kezdeményezett házszabálymódosítási akcióban elmondott egyik beszédemre hivatkozik, abból idézett egy-néhány sort, amelynek tartalmát én ma is teljesen fentartom. (Helyeslés balfelől.) Fentartom azt, hogy nekünk a házszabály-revizióban, a házszabályok szigorításában nem szabad odáig elmenünk, ameddig elmennek azok a nemzetek, amelyek nincsenek oly közösi kötelékben, amelyben Magyarország van, melynek uralkodója nem egyszerűen más országnak az uralkodója is. Fentartom, amint bátor leszek kimutatni, hogy honoráltuk ezt a felfogást, azt a különbséget a helyzetben, abban a javaslatban is, amelyhez én is hozzájárulok. De itt lett volna, hogy ha a t. képviselőtársam annak a felszólalásnak, vagy ugyanannál a vitánál mondott egy másik felszólalásnak a tartalmát is figyelmeztetné, méltatná volna, amelyben én egész határozottan kifejezést adtam annak, hogy a házszabály szigorítását szükségesnek tartom, de kifejezést adtam abban az összefüggésben és azt is fentartom ma hogy akkor, amikor a parlamenti reformot keresszük, visszük, akkor, amikor a nemzetnek szélesebb rétegeit visszük be az alkotmány sáncái közé, mielőtt tehát nagyobb biztosítékot nyerünk arra nézve, hogy a parlament többsége a nemzet valódi akarátának valódi képviselője, akkor elérkezettnek látom az időpontot arra, hogy ennek a többségnek az akarata érvényesüljön.

Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter: Ez volt a függetlenségi párt politikája. (Halljuk! Halljuk!)

Alaptalan vádak.

Gróf Apponyi Albert miniszter: Álláspontja ma is az, hogy az állandó házszabálymódosítás a választási reform után készüljön el s az ideiglenes házszabály csak erre az országgyűlésre legyen érvényes. Am az új parlament összeülése előtt a nemzet érdekében nagy reformokat kell létesíteni, s látjuk azt, hogy ezeket a reformokat, a mai házszabályok mellett, még ezzel a parlamenttel sem lehet keresztülvinni. (Helyeslés.) Arra a vádra, hogy a házszabálymódosítással a létszámemelést akarják megvalósítani, méltóságán alól valónak tartja válaszolni. (Zajos éljenzés és taps.)

A nemzet nem a mostani kisebbségtől, néhány különczétől, hanem éppen tőlünk s a többségtől várja méltán a nemzeti követelések megvalósítását. (Viharos éljenzés és taps.) Egész lelkével kívánja a házszabályreformot, mert lehetetlen az, hogy a kisebbség folyton lehetetlenné tegye a Ház határozathozási szabadságát; ez csak mindig rendkívüli fegyverként vétetett figyelembe. De Tisza idején az volt hihető, hogy a kisebbség nem járhat többségre; ezért védtek a kisebbség jogait. De viszont tekintetbe vették a nemzetellenes kisebbségek részéről fenyegető veszedelmet. Azt hitték ugyan, hogy ilyen kisebbség obstrukcióját itt Budapesten elsöpri a közvélemény ereje. Mindkét fölfogást megegyezően a tapasztalat. A nemzeti kisebbség a választáson többségre jutott s a horvátok obstrukciója, amely pedig állami alap-törvényeket ellen is irányult, zavartalanul folyhatott.

A mai házszabályok nyugtató kényelmet tehát megtartani nemcsak nem tanácsos, hanem veszedelmes is. De vajon a tervezett házszabálymódosítás egyedül a szélső obstrukciók ellen irányul-e? Nem, főcélja az, hogy szétöressék az a páratlan babona, hogy a magyar parlamentnek naponta öt óránál többet nem lehet, nem szabad dolgoznia. Ezen vagy a szólásszabadság korlátozása, vagy pedig a tanácskozási idő meghosszabbítása által lehet segíteni. A lex-Dániel a klotürt tartalmazta; ez a javaslat nem csak nem tervez klotürt, hanem épségben tartva a szólásszabadságot, meghosszabbítja a tanácskozási időt. Fölolvassa régebbi — a Tisza-féle harcz idején — mondott beszédét, amely tökéletesen fedi ezt az álláspontját s a szólásszabadságnak azt az értelmezését, amelyen a Nagy Emil-féle indítvány nyugszik. (Helyeslés.) Nagy György azt mondja, hogy terjeszsek be a magyar hadseregről szóló törvényt, azt nem fogja senki megakadályozni.

Polónyi Géza: A programnak megfelelő törvényeket.

Gróf Apponyi Albert miniszter: Abban, hogy a programtól eltérünk, tisztelt barátomnak éppen annyi része volt, mint nekem! (Zajos tetszés, derűltség és taps.) De én itt maradtam, mert hittem és meggyőződés, hogy szolgálatot teszünk a párt törekvéseinek. A házszabály csakugyan szentség, annyiban, hogy a míg érvényben van, megsérteni nem lehet és nem szabad, de nem annyiban, hogy törvényes formái között, a változó idők követeléséhez képest változtatni nem lehet. Nemzeti kérdésben sem ismeri el azt a tételt, hogy a kisebbség akarátának kell föltétlenül érvényesülni, mert a nemzet akarata föltétlenül áll 20—25 ember akarátának. Hiszen ma jóhiszemű emberek állnak föl, de jöhetnek rosszhiszemű emberek, akik talán sportból, talán összekívésből, talán bérért kelnek föl s azoknak is meglegyen az a joga? (Zajos tetszés és éljenzés.) Ha nekem nem hiszik ezt el, talán elhiszik önök — Eötvös Károlynak. Ő szörnyűkódott azon, s önök vele szörnyűkódtek, hogy még 150 ember kéri is a sürgősséget, azt nem lehet keresztülvinni, ha az elnök nem járul hozzá. Pedig a nemzetnek rettentő szüksége lehet a sürgősségre — mondta Eötvös Károly. (Nagy derűltség.)

A magyarság helyzete itt a parlamentben nem lesz majd olyan kényelmes. Ez is bai. A legintranzigensebb elemek átalakulnak, ha az ő konspirátori oduikból kijönnek a fórum levegőjére. De a küzdelmes helyzetet kikerülni nem lehet s ki tudja, talán szükségünk is van rá, ebben a mi fegyverzetlenségünkben a boldogulatlan vezérkérdésre való törekvésben. (Viharos tetszés, éljenzés és taps.) Talán a gondviselés szorított bennünket oda, hogy nehezebb helyzet összeforrasszon bennünket. (Tetszés.) De ennek a küzdelmes jövőnek egy anarchisztikus parlamentet dobunk oda, amelyben meg lehet akadályozni minden munkát? Ebben a küzdelmes helyzetben a nemzetnek, a nemzeti akaratként nem akarnak adni fegyvert, de az ellentétes törekvéseknek fönt akarnak tartani egy egész arzenált?

A nemzeti kisebbség.

De azt mondják, az a fegyver, amely a házszabályok szigorításában rejlik, talán felhasználható lesz egy magyar nemzeti kisebbséggel szemben is. Mindenekelőtt azt szeretném, tartsunk perspektívát a mi érveléseink megállapításában. Ne helyezünk egy plánumra, egy felületre rendkívül valószínűtlen és egészen bizonyos dolgokat. Mert ama pillanatban a választási jog kiszélesítetik az általános szavazati jogra, amely pillanatban már ezen tény által lehetetlenné válik a hatalomnak az a befolyása a választások eredményére, amely kisebb testületekkel szemben

fennáll, abban a pillanatban, amelyben megteremtjük — és meg fogjuk teremteni, ez a Ház bölcsességétől függ, mi a magunk részéről megteszszük a javaslatokat — a választások szabadságának is mindazon garanciáit, amelyek képzelhetők. (Helyeslés a baloldalon.) abban a pillanatban mégis azt kell szabályul felállítani, hogy a választásoknál a nemzet akarata fog érvényesülni.

Az obstrukció.

Visszatérek t. Ház arra az idézetre az én nyilatkozatomból, amelyet Nagy György hívott vissza emlékezetembe. Mi itt nem mehetünk el a házszabályok módosításában odáig, ameddig más, semmiféle idegen országgal közjogi kapcsolatban nem álló nemzetek elmehetnek. Nagyon helyes. Nekünk a közeputat el kellett találnunk. Mi nem mehetünk odáig, ameddig Anglia elment, mely az egyedüli teljesen határos fegyvert alkalmazta, t. i. annak a kimondhatását, hogy bizonyos törvényjavaslat tárgyalásának ilyenkor és ilyenkor véget kell vetni. Nem is akarunk odáig elmenni. Mi odáig elmentünk, hogy egy kisebbségnek az ellenállása is lehetséges legyen, de nem kényelmes módon, hanem az erkölcsi erők teljes megfizetésével, mert ebben látjuk a garanciát arra, hogy lehetetlen az, hogy az erkölcsi erő tulsulya az árulónál legyen és nem a hazafiaknál. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Azt hittük, hogy éppen ezen intézkedésekkel eltaláltuk a helyes közeputat arra, hogy nem mehetünk a korlátozásban odáig, ameddig más, kötelekben nem álló államok mehetnek, másfelől azon más igazság szerint, hogy ugyanezen helyzet folytán Magyarország nézve kétszeres lehetetlenség, kétszeresen gyilkos helyzet az, ha a nemzetnek organuma: a nemzeti képviselőlet állandó tehetetlenségre van kárhoztatva. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Pedig t. képviselőház, ez így van. Nem volt így addig az időig, amíg az obstrukció szelleme nem állandósult meg ebben az országban.

„Én döntöttem!”

Tudja mindenki, nem a magam jószántából, nem ambízióból vállalkoztam arra, hogy a kormányzat tagja legyek. (Éljenzés.) Volt elég előrelátásom, elég lélektani tudásom arra, hogy egyénileg csak veszíthetek, ámbar legjobb meggyőződése és hitem szerint sikeres politikát követtünk eddig is a nemzet érdekében. (Ugy van!) de mivel ez természetesen elmaradt attól, ami a nemzet közlekedését felkelte, amely közlekedés kerek karjain felemelkedtünk, azt tudtam, annyi lélektani ismeretem van, hogy ebből elégtelenség lesz, a családottságnak érzete lesz; tudtam, hogy egyénileg csak veszíthetek; nem veszítettem a saját lelkiismeretem előtt és ez a földög. Azt azonban tudtam, hogy abból a bizonyos népszerűségről veszíteni fogok. Vállalkozom, állom ezt a helyzetet, állom tovább, tovább is vesztetek népszerűségemből, de csak addig, míg tudom, hogy ezzel szolgálatot tehetek a hazának, (Éljenzés.) ha tudom, hogy mögöttem és miniszterársaim mögött, akikkel teljes szolidaritásban vagyok, ott áll a nemzet képviselőletének bizalma és hogy ennek folytán a nemzet képviselőletének segítségünkre lesz és erőt ad nekünk azon nagy czélok keresztülvitelére, amelyek felé lassan közeledünk, mert csak addig vagyunk itt, amíg érezzük, hogy közeledünk és amíg tudom, hogy a magyar nemzet képviselőletének bizalma ebben a tekintetben engem támogat, engem visz. Abban a pillanatban, amidőn erre nézve az én pártom megfogja, az volna a nézetem, hogy minden áron, jobbra vagy balra tiszta helyzetet kell teremteni, mert beteg helyzetekben tehetetlenül, egy tehetetlen, önmagával megosztott, bizalmában megingott parlament és parlamenti többség mandátáriusaként nem akarok cselekedni, mert nem tudok cselekedni. (Általános élénk helyeslés és éljenzés.)

T. Ház! Gondolják és mérlegeljék lelkiismeretesen a nemzet jövőjét, mérlegeljék a nemzet feladatát, amelyeket meg kell oldani, mérlegeljék, hogy ezen feladatok megoldására milyen erőre van szükség, mérlegeljék, hogy ilyen gyengeségi tünetek szállítják le ezt az erőt úgy, hogy azok, akik a nemzetnek letéteményesei, már-már tehetetlenekké válnak, mérlegeljék azt, hogy egy fegyver, amelyet forgattak, bizonyára jóhiszeműen, gyakran a nemzet védelmének érdekében, most olyanoknak kerülhet kezébe, akik azt a nemzet ellen fogják felhasználni és azután döntsenek hazafiai lelkiismeretük szerint. Én döntöttem: állok és bukom ezzel a javaslattal. (Hosszantartó helyeslés, éljenzés és taps, a szónokot számosan üdvözlék.)

Az elnök a nagy ünneplés folytán, amelyben Apponyit részesítette, az ülést öt percze felfüggesztette.

A napirend.

Szünet után a holnap iüls napirendjének a megállapítására került a sor.

Farkasházy Zsigmond a napirend megállapításához kér szót. Az a véleménye, hogy az indítvány nem tüzetett ki helyesen, mégis ettől eltekintve, azt véli, hogy a többségben nézeteltérések vannak a házszabályrevízió kérdésében, ezért a parlamen-

tarizmus elveinek megfelelőleg proponálja, hogy a Ház addig ne tartson néhány napig ülést, míg a kormány s a többség meg nem állapodott.

Ugron Gábor nem járul hozzá az indítványhoz. Apponyi beszéde után láthatta mindenki, hogy a Ház többsége a házszabályrevíziót támogatja és megszavazza. Az ellenzők tegyék meg azt, hogy a horvátok visszaérkezése előtt a Ház szavazhasson e kérdésben.

Hoffmann Ottó: Nincs joguk a horvátoknak be-szélni.

Ugron Gábor: Aki beteg, menjen szanatóriumba!

Hoffmann Ottó: Menjen ön!

Ugron Gábor javasolja, hogy az elnök napirend-indítványa fogadtassék el.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Az egész országban mindenki tudja, hogy a kormányban van annyi lelkiismeret, van annyi öntudat, hogy maga tenne halasztási indítványt, ha arra szükség volna. Csak azon csodálkozik, hogy olyan beszéd és jelenet után, ami az imént itt elhangzott és lejátszódott, Farkasházy érzülete megengedte, hogy ilyen indítvánnyal előálljon. (Zajos helyeslés.) Elfogadásra ajánlja az elnök napirendjavaslatát.

A Ház így határoz s az ülés negyedhárom órakor véget ért.

A marokkói bonyodalom.

— Saját tudósítónktól. —

Páris, február 24.

A francia kormány azzal, hogy Drude tábornokot visszahívta Marokkóból és Amade tábornokot küldte ki az előbbi helyébe, megváltoztatta akezióját és a védelmi pozícióból átment a támadásra. A siker azonban, vagy jobban mondva a sikertelenség e személycserével egy csöppet sem változott. Drude alatt éppugy, mint Amade alatt mindig győzelmi hírek érkeztek ide a marokkói harcztérről és ezeket a híreket nem is lehet hamisítottak mondani, mert a francia csapatok a marokkóiakat valósággal visszaverték. Ezek az utóbbiak mindannyiszor vereséggel futamodtak meg, holott a francia csapatok egészen elenyészően csekély veszteségeket szenvedtek. Csakhogy ezek a győzelmi csetepaték mindeddig semmit sem változtattak a helyzeten. A francziáknak nem volt még eddig semmi hasznuk a győzelmekből, a bennszülöttek meg szépen zsebetették vereségeiket és pár nap múlva csak ismét előbukantak valami új támadásra, mintha soha győzelemről és vereségről hírt se hallottak volna. Drude tábornok operációját szűkebb körre szorította legalább, de Amade tábornok határozottan támadólag lépett fel a bennszülöttek ellen, neki tehát döntő győzelmet kellene kivívni, de ilyenről még eddig nem hallatszik semmi, hanem minden egyes győzelem után újból és újból csak arra kényszerül, hogy Kazablanka partjai mögé visszavonuljon és különben minden megmarad a régi, mintha nem történt volna semmi. És ez a vérengző bujdosítják megismétlődik minduntalan, de az akeziójának a vége ma még éppoly beláthatatlan, mint hónapokkal ezelőtt volt. Voltak Párisban mindig oly pesszimisták, akik nem jósoltak soha ennek a marokkói hadjáratnak jó véget, de ezek az aggodók eleinte elenyésző kisebbségben voltak. Ma megváltozott a helyzet és a közvélemény most jórésben egyetért azzal, amit Jaurés ir lapjában, midőn ezeket mondja:

Nincs többé nálunk hírlap, még azok között sem, amelyek érdekből leplezgetik a marokkói eseményeket, amely be ne vallaná, hogy az utóbbi összeütközések fájdalmas vereséget okoztak Franciaországnak. És ez valóban úgy van hónapok óta, amióta megtették az első megfontatlan előnyomulást Settát felé, a francia hadcsapatokat, amelyeket belerántottak egy esztelen kalandba, csak egyik vereség a másik után érte. Egy maroknyi vitéz katona ellen, mely egy megfontolatlan politikának szolgál eszközzül, lábra kél egész Marokkó és ha a kormány ezen az uton nem áll meg, akkor nyakunkon a balsors...

Valamivel kevésbé hevesen, de nagyban és egészben hasonló hangnemből írnak a többi pártok lapjai is. A „Matin” egyik nap marokkói tudósítójától hoz Kasszandra-kiáltást, másnap megszólaltatja Harduint, a filozófust, ki elégiusan felveti azt a kérdést, „hogy mi az ördögöt is keresünk mi odalent Marokkóban? Spanyolország

gunymosolylyal nézi, miként kapariuk ki számára a gesztenyét a parázból, Németország pedig vígan nézi, hogy minél mélyebbre süllyedünk bele a süppedékes talajba. Maga a „Temps” is, mely még mindig opportunistá, kötelességének tartja a közvéleményt higgadságra inteni, a legutóbbi összeütközésekről már csak nagy tartózkodással mond birálatot, midőn ezeket írja:

Amade tábornok megkísérelte, hogy a négy csapata közé élje az ellenséges törzseket. Sikertelenül nagy veszteséget hozni az ellenségre, de az előnyomulás nem volt döntő. A Taupin-féle csapat gyöngye volt és nem tudott eljutni céljához. A Brulard-féle csapat gyöngesége meg késleltette a csapatok egyesülését és ezzel lehetlenné tette azt, hogy Amade tábornok támadó előnyomulásával üzőbe vegye tovább is szövetségelt ellenségeinket.

Aki a sorok közt tud olvasni, az a mondatokból könnyen megrajzolhatja magának a helyzetnek élethű képét, amely semmi esetre sem lehet kedvező. Az optimisták felvilágosítására a „Temps” azonfelül még hozzátesszi azt az óvatos kijelentést is, hogy a küszöbön álló hadjárat műveletek még „időt és áldozatot” fognak megkövetelni.

Ez a helyzet Marokkóban és ezen nem változtatnak parlamenti beszédek. Pichon és Clémenceau akárhogy letorkolhatják a tőprengően interpelláló Jaurést és a kamara százszor is megszavazhatja a kormánynak a tölc kivánt napirendet, a közvélemény nem emészt meg azt a sok szónoklatot, mely folyvást türellemre és áldozatkészségre inti. A francia közvélemény megelégedte már a csalódások hosszú láncolatát és szeretné már végét látni az egész marokkói ügynek. Ezzel a hangulattal a kormánynak számolni kell, innen van, hogy a „Temps”, a kormánynak szócsove, újabb és nagyobb hadszállítást és jobb közlekedési eszközök előteremtését kívánja, hogy a francia hadsereg egyszer már urává váljék a marokkói felkelésnek. Csakhogy az efféle követeléseket könnyebben lehet felállítani, mint kielégíteni. Hogy Amade tábornok ura legyen a marokkói fejleményeknek, ahhoz előbb az kellene, hogy a francia kormány szabadon intézkedjék a törvényhozással, hogy az megszavazzon a kormánynak mindent, amit kíván. Amde a radikálisok és a szocialisták semmiképpen sem hajlandók mélyebbre belebocsátkozni a „marokkói kalandba”. Az ország is megcsömörlött már tőle. Az eddig mozgósított hadi erővel pedig már megbizonyult, hogy nem lehet sokra menni. Így lett a marokkói ügyből egy valóságos zsákutca a francia kormány számára, amelyből nem tud szabadulni.

KÜLFÖLD.

A reakció győzelme Oroszországban.

Pétervár, február 24.

A vak düh, melylyel Oroszország a szandzsák-vasut ügyében támadta Ausztria-Magyarországot és Németországot, ismét Oroszország felé terelte a világ figyelmét. A japán háború és az azt követő nagy belső zavarok után Oroszországot amolyan beteg embernek kezdték tartani, aki Törökországhoz hasonlóan minden külpolitikai akcióra képtelen. Hogy azonban most mégis oly vehemens akciózt indított meg Londonon és Párison keresztül, az valószínűleg annak tulajdonítható, hogy a reakció ismét szuszhoz jutott. Azt különben már tagadni sem lehet, hogy Oroszországban a reakciós pártok nagy sikerekhez férköztek a belpolitikában. Az iskola és egyházi ügyekben az ő irányzatuk mindinkább tért hódít. Az igazságügy terén is ők dominálnak, mint ahogyan ezt bizonyította Kojubakin dumaképviselő pöre. Moszkvában törölték a nemességi testületből Kokoskint, az első duma képviselőjét, mert aláírta a viborgi kiáltványt, ugyanezen sors vár Nabokov és Kedvin volt pétervári dumaképviselőkre is.

A moszkvai nemesség, melyből a szabadságnak annyi harciosa került ki, mint Dolgorukov, Trubeckoi, Sipov és Golovinn teljesen reakciós befolyás alá került. A moszkvai nemesség az, mely feliratot intézett a csárhoz, hogy állítsa ismét vissza az autokráciát. E nemesség többsége, melynek nagyobb

része hivatalnokokból áll, ellene van az alkotmánynak. Oly nevek állnak most a moszkvai nemesség élén, melyek a modern Oroszország követői közt igen rossz hangzásúak. Különböleg mond már magában az is, hogy a nemességi marsall: Samarsin és helyettese: Katkov.

A reakció legnagyobb győzelme azonban a finn-kérdéshez fűződik. Nemcsak az sikerült nekik, hogy a finn-barát Gerhard tábornok fő kormányzót kiintrikálták állásából, hanem ismét kérdésessé tették a finn autonómia továbblétezését is.

Ezt különben maguk a finnek is előre látták, mert a reakciós sajtó valóságos hadjáratot indított Gerhard és segédje Langhof ellen. Különösen Bobrikov hívei voltak azok, akik minden eszközt felhasználtak, hogy Pétervárott hangulatot csináljanak a finnek ellen. A reakció győzelme után már nem volt nehéz megíósolni, hogy első támadásuk a finnek ellen fog szólni. E támadás Seyn kinevezésével kezdődött, ki Bobrikov segédje volt és Böckmannak, a Finnországban levő orosz csapatok parancsnokává történt kinevezésével végződött.

De ha az orosz reakció azt hiszi, hogy a finnekkel egykönnyen elbánik, akkor nagyon rosszul számít. Mert bár nagyságra és lakosságra Finnország Oroszország mellett valóságos törpe, de a lefolyt küzdelmek bizonyították, hogy jogai megvédésében olyan ellenség, melylyel minden körülmények közt számolni kell.

A lengyel javaslatot elfogadták. A porosz urak háza ma folytatta a lengyel javaslat tárgyalását. Gróf Oppersdorff parlamenten kívüli bizottság alakítását kéri, hogy a pártok közötti szakadás megakadályoztassék.

Beseler igazságügyminiszter azt válaszolja, hogy a kisajátítás gazdasági szükségesség.

Radziwill herceg megemlíti azt a szemrehányást, amivel a lengyeleket illetik, hogy ezek soha sem ismerik el világosan, hogy hű polgárai a porosz államnak. Megtörtént-e valaha, hogy egy lengyel törzs a hűséget megszegte? A legjobb eszköz a kelettartományi tartományokban a nyugalom és béke helyreállítására az igazságos bánásmód. Szólv kéri a kisajátítás elvetését.

Arnim földmívelésügyi miniszter kifejti, hogy a lengyeleket jogosan illetik azzal a szemrehányással, hogy kíméletlen harcot folytat az eszközök megválogatása nélkül a németek ellen és pedig mindaddig, míg porosz uralom alatt áll. A jelen pillanatban tényleg nincs veszély, de jól tudjuk, milyenek lesznek a viszonyok a jövőben a lengyel lakosság elszaporodása esetén úgy, hogy szinte matematikusan ki lehet számítani, mikor kell majd a legutolsó németnek elhagynia az országot. Az urakháza aztán 134 szavattal 111 ellen elfogadta Adicke indítványát, hogy a kelettartományi javaslatot a képviselőház által ajánlott alakban emelje határozattá. Az urakháza e szerint a kelettartományi javaslatot elfogadta.

Gróf Eulenburg Ottó kifejti, hogy míg a lengyelek a nagy-lengyel agitációt nem hagyják abba, az államnak óvatosságnak kell lennie. A vitát erre befejezik. Elfogadják Wedel-Riessdorff javaslatát, majd 143 szavattal 111 ellenében Addicke javaslatát. A többi szakaszokat vita nélkül elfogadják, ugyancsak a telepítési bizottság reorganizációjára vonatkozó javaslatot. Az urakháza valószínűleg március végén tartja legközelebbi ülését.

A Szandzsák-vasut ügye. A „Fremdenblatt”, a külügyminiszter orgánuma, Grey angol külügyi államtitkár és Fitzmaurice államtitkár beszédeiről a következőket írja: A nyilatkozatok megerősítik azt a már előzőleg nyert benyomást, hogy az európai sajtó legnagyobb részének a keleti politika legutóbbi fellődését illető aggodalmi koraiaknak és alaptalannak tekinthetők. Csodálatot kelthet csupán az, hogy lehetségesnek tartják a macedóniai reformmü megzavarását Ausztria-Magyarországnak kétségkívül nem politikai természetű vasuterve által, holott az angol kormánynak biztos tudomása van arról, hogy Ausztria-Magyarország a macedón igazságügyi reformok tárgyában tartott legutóbbi tárgyalások alatt ugyanolyan álláspontot foglalt el, mint Anglia és Oroszország. A pénzügyi reform fontos kérdésében éppen az a körülmény idézett elő halasztást,

hogy Anglia saját érdekeinek igyekszik érvényt szerezni. Egyébként azt az aggodalmat, hogy az osztrák-magyar vasuterve ártott a reformok folytatásának, az czáfolja teljesen meg, hogy a porta legközelebbi válasza a reformszervek mandátumának meghosszabbítása tárgyában előzékeny tartalmu lesz. Ha az angol kabinet továbbra is kívánja a hatalmak balkáni összhangját, eme kívánságát mi is teljes mértékben osztjuk. Ha új reformjavaslatokkal áll elő, bizonyos lehet azok elfogulatlan megvizsgálása iránt.

A Westminster Gazette Grey külügyi államtitkár tegnapi beszédével foglalkozva, kifejti, hogy Németország és Anglia viszonyának javulása lényeges támasza lesz az európai összhangnak, amely idővel sokkal nagyobb jelentőségűnek fog bizonyulni, mint a vasuterve ügyében keletkezett véleményeltérésekben az egyensúly helyreállítása. Anglia azt szeretné hallani a német kormányról, hogy reméli a macedón rémtettek elleni erélyes fellépést.

A Recs párisi tudósítója közli lapjával Clémenceau miniszterelnöknek egy nyilatkozatát, amelyet több újságíró előtt a Balkán-vasutról tett. A hírlapíró távirata szerint a miniszterelnök hangsúlyozta, hogy a szultán most jóváhagyja a Balkán-vasut tervét, éppen úgy, mint a macedóniai reformokat is, csak azért, hogy békében hagyják, de nemsokára másképpen fog gondolkodni. Franciaország a reformok kérdésében osztja Angolország felfogását, ami pedig a vasuti terveket illeti, Oroszország álláspontját támogatja.

Török-perzsa viszály. A perzsa határrendező bizottság elnöke azt ajánlotta a török bizottságnak, hogy az eddigi üléseket tekintsek nem megtartottaknak és a tárgyalást kezdjék ujra. A törökök ehhez nem járultak hozzá, hanem a két bizottság közt az érintkezést megszakítottak jelentették ki. Érkezett jelentések szerint a perzsa bizottság egyik tagjának az e hónap 23-iki ülésben tett éles megjegyzései okozták a tárgyalás megszakítását. A konstantinápolyi perzsa nagykövetség mindmáig nincs értesülve arról, vajon való-e a pétervári távirati ügynökség jelentése, hogy Fazil basa elhagyta Szaudsbulakot. E hír azonban valószínűnek tartja. A hadügyminiszter tegnapelőtt még nem kapott hírt Szaudsbulak elhagyásáról, kijelentette azonban a perzsa nagykövetnek hogy Fazil basának okvetlenül az irádé értelmében kell cselekednie, mert különben megbüntetik. Alap-talanok tehát azok a hírek, hogy a Fazil basának adott utasítást visszavonták volna.

Miandóából érkezett legújabb jelentések szerint a török tüzércsapatok egy része eddig nem hagyta el Szaudsbulakot. Több kurd vezér, akik utban voltak Ferman herceghez, hogy hódolatukat bemutassák visszafordultak, amidőn meghallották, hogy a török csapatok egy része Szaudsbulakban van. A saudsbulaki kormányzó is megszakította odaváló utazását.

A czár és a dumaképviselők. A dumaképviselői tegnapi fogadtatásáról még a következő részleteket kaptuk Pétervárról:

A dumaképviselőknél fogadtatása Carszkoje Szelóban a czár által, nagyjelentőségű volt. Már az első szavak, amelyeket a czár a háromszázhusz képviselőhöz intézett, az orosz népszöveget tartalmazták, hogy igyekezetének éles elítélését tartalmazták, hogy törvényhozó birodalmi dumát csupán tanácskozt testületté változtassa át. A czár ezt mondta:

— Bizom Istenben, hogy a törvényhozó duma munkája a haza javára fog válni!

Később pedig:

— Ugy látszik, hogy a duma munkája a rendelkezésvégzésbe jutott.

Majd pedig így folytatta:

— A fő munka, amely reám és önökre vár, a parasztek jólétének emelése; tudom, hogy önök közül sokan a magánbirtoknak kényszerkisajátítása utját akarják a parasztek jólétét megalapítani, de magánbirtok szent és sohasem fogok oly törvényt megerősíteni, amelynek célja a magánbirtoknal kényszerkisajátítása.

A czár beszédét azzal az óhajttal fejezte be hogy a közös munka a megoszthatatlan Oroszország javára váljék. A képviselők lelkes hurrázással fogadták a czár beszédét, amire a czár bement szomszéd szobába, ahonnan csakhamar visszajött a czárnéval és a trónörökösével, a czárnét karján ve-

zette, a trónörökös pedig kezénél fogva ellépett a képviselők előtt. A csárna még sápadt volt ugyan, de azért kitűnően tartotta magát. A csár megszólított néhány képviselőt, köztük parasztképviselőket is, de egyetlen szélső jobboldali képviselővel sem beszélt s ezek egyáltalán nincsenek megelégedve a kihallgatás eredményével. A csár különösen Bobrinszki Vladimirt tüntette ki s megköszönte neki a dumában mondott hazafias beszédét. Utólagosan kiderült, hogy az alkotmányos demokraták is elmehtek volna a kihallgatásra, de természetesen Miljukov kivételével. Komjakov elnök fel is szólította az alkotmányos demokratákat, hogy vegyenek részt a kihallgatásban, hogy így az egész dumának dolga legyen; az alkotmányos demokraták hajlandóknak is nyilatkoztak erre és Komjakov kérdést tett Stolypin-hoz, aki azt felelte neki, hogy a csár szívesen fogadja az összes alkotmányos demokratákat Miljukov kivételével. Komjakov nem közölte az alkotmányos demokratákkal Stolypin válaszáat, hanem csak azt mondta nekik, hogy a kihallgatásért való kérelem nem az elnöktől, hanem egyes dumacsoportoktól indult ki s hogy az alkotmányos demokraták különben is már elkéstek kérsükkel. Erre az alkotmányos demokraták lemondtak arról, hogy Carszkoje-Szelóban megjelenjenek.

Az igaz orosz népszövetség kongresszusán nagy levertséget keltett Dubravín elnöknek az a bejelentése, hogy a csár — nyilván Stolypin miniszterelnök befolyása következtében — nem hajlandó fogadni a népszövetség tagjait audiencián. Stolypin közölte a kongresszussal, hogy a népszövetség a kormány részéről ezentul nem számíthat támogatásra, mert nem váltotta be a hozzáfizott reményeket.

A kedvetlenséget az sem oszlatta el, hogy a csár és Miklós nagyherceg táviratban kívántak szerencsét a kongresszuskon. A népszövetség kongresszusán elhangzott beszédek kivétel nélkül izgató és látzó tartalmuak.

A Kongo-kérdés az angol parlamentben. Az alsóházban ma a Kongo-kérdést tárgyalták. Több szónok elítélte a fenálló rendszert és felszólította a kormányt, indítson akciókat a jelenlegi viszonyok javítására. Grey külügyi államtitkár rámutat arra, hogy Anglia, bár teljes szimpátiával viseltetik a kérdés iránt, még sem igényelhet több jogot, mint más hatalmak és semmiféle esetleges akció nem irányulhat arra, hogy más országok jogos érdekeit a Kongo-államban csökkentse. Ha Belgium átveszi a Kongo-államért való felelősséget tényleges ellenőrzés nélkül, ez rendkívüli szerencsétlenség volna. Ezt az eshetőséget azonban nem tartja valószínűnek. Visszautasítja azt az eszmét, hogy Anglia e kérdésben nyomást gyakoroljon a belga kormányra. Mi sem okozna a kormánynak nagyobb örömet, mint más hatalmakkal való együttműködés, de mindenki, aki a ház tegnapi tanácskozását maga elé idézi, látni fogja, hogy Anglia számára rendkívüli nehéz lesz ily kérdésekben a kezdeményezést más hatalmakkal szemben magához ragadni. Anglia meg fogja ugyan tenni előkészületeit az akcióra, várni fog azonban, míg a belga parlament be lesz rekesztve és tisztázva lesz az a kérdés, vajjon Belgium kielégítő feltételek alatt veszi-e át a Kongo-államot.

Feltétlenül hitelt érdemlő forrásból, a Wiener Allgemeine Zeitung a Kongo-kérdésről a következőket közli:

Tegnapelőtt végre megoldásra jutott a Kongo-állam annexiójának ügye s ezzel elmúlt az a veszedelem, hogy a Kongo-kérdés nemzetközi bonyodalmakra vezethet. A király ugyanis a kormány felajánlott lemondása helyett teljesítette a kabinet és a belga parlament követeléseit. Ez a fordulat egyébként nyilván annak az éles beszédnek tulajdonítható, amelyet tegnap sir Edward Grey angol külügyminiszter a Kongo-kérdésről mondott azzal a célzattal, nehogy Lipót király megint másra határozza magát. A király nevezetesen hivatalos uton még mindig nem hatalmazta föl a belga kormányt egy olyan törvényjavaslatnak benyújtására, amelyben kifejezésre jutnak a parlament többségének követelése a Kongo-kérdésben.

Párisi beavatott helyen biztosra veszik, hogy ezuttal a király engedékenysége és elhatározása végleges és ezzel minden olyan akció lehetősége, amelyet sir Edward Grey Anglia részéről kilátásba he-

lyezett arra az esetre, ha a Kongo-államban a mostani regime tovább tartana, megszünt s nemzetközi komplikációktól nem kell félni a Kongo-kérdésben.

A portugál válság. A Globe lisszaboni tudósítója táviratozza, hogy a portugál kormány és a kereskedő világ fel van háborodva a rémhírek miatt, amelyeket a világsajtó Portugáliáról terjeszt. Ezek az alaptalan híresztelések egy kisebb elégedetlen csoport mesterkedései, a közönség ellenben nyugodt és az ország kereskedelme zavartalan. Lisszabonban azt beszélik, hogy a német császár tavasszal Lisszabonba készül, nagy az öröm ezen már csak azért is, mert ilyen módon egyszeriben elmúlnak a riasztó híresztelések Portugáliáról.

Marokkó. Philibert tengernagy táviratozza, hogy miután a mazagani kormányzó vonakodott haderejével Muley Hafidhoz csatlakozni, utóbbi körlevéljével felszólította a külföldi konzulokat, gondoskodjanak róla, hogy a maghzen katonái kivonuljanak Mazaganból vagy pedig figyelmeztessék a külföldieket, hogy ne hagyják el házaikat, mert Abdul Aziz híveit megtámadni szándékozik.

A francia kamarából. A kamara ma folytatta a fövedelmi adó tárgyalását. Caillaux pénzügyminiszter időszerűnek tartja a részletes vita megkezdését. Szólv felkéri a kamarát, nyilatkozzék egyszerűen és határozottan, vajjon elfogadjá-e Aimond módosító javaslatát. Senki sem ítélheti meg, hogy egy új javaslat előterjesztéséből mily halasztások származhatnak. A kormány semmiképen sem csatlakozhatik ilyenmő politikához. Élénk helyeslés a szocialistáknál és radikális szocialistáknál. Jaurés képviselő előli a szótól, hogy a kamara egyelőre Aimond módosító javaslata felett határozhasson. A kamara ezt 386 szóval 146 ellenelveti.

Mozgó képek.

Elmaradt bemutató.

Az itt emondandó eset egy fővárosi színházban történt, amelynek fiatal és érlyes igazgatója rendszeren nem szokott behódolni idegen akaratoknak. Mégis kivételt kellett tennie egy fiatal drámaíróval, akinek előkelő rokonsága van és aki arról híres, hogy csak premiéreket ír. Darabjai, amelyeket nagy protekció útján szokott elhelyezni különféle színházaknál, nem igen szokták megérni a második és harmadik előadást, hanem csöndesen kimulnak, anélkül, hogy bárki sirna utánuk.

A premiér-költő tehát a fiatal és érlyes igazgatót is levette a lábáról és addig járt, kapacitált, amíg az igazgató kitűzte a darabot. A színészek kellenül vették tudomásul a mű színrekerülését, mert a premiér-költő darabjaira egyesegyedül a színészek fizetnek rá. Ő nekik ugyanis meg kell tanulni a hosszú szerepeket, egy előadásra csakugy, mint százra. Törték hát a fejüket, hogy valamiképen leintrikálják a műsorról a darabot. Az intrika azonban nem használt, mert a premiér-költő darabjából kiirták az olvasó-próbát.

Savanyu arczzal gyűltek össze a színészek és kellenül motyogták szerepeiket. A drámaíró ott járt köztük, izgult, érdeklődött, dicsérte a szerepeket és már az olvasó-próbán konstatálta, hogy a háromszáz előadás biztos.

Lassan és meglehetősen unalmasan haladt a próba, amikor hirtelen óriási robajjal lecsapja vaskos szerepét a szerelmes színész.

— Nem játszom ilyen marhaságot. Nem vagyok én rabszolga, hogy itt huzzam a jármot. Nem tanul meg ezt a szerepet, mert buta.

Ezzel haragosan kifordult a szobából. Alig távozott, belépett a másik szerelmes színész. Egy darabig figyelmesen hallgatta a próbát, azután udvariasan kijelentette:

— Bocsánat, eltévesztettem a termet. Nekem is olvasó-próbám van, de nem ebből a darabból. Engedelmet, hogy zavartam.

Ezzel fogta a kalapját és föltárta az ajtót. A küszöbön a legnagyobb meglepetésére ott találta konkurrensét, aki azonnal kitört:

— Mégis csak skandalum... Alig dobom vissza a szerepet, ön máris megjelenik. Utálom a

strébereket... Most már csak azért is eljárnak a szerepet, ha még oly buta is.

A másik visszapattogott:

— Nem tűröm az ilyen hangot... Nem stréber. kedtem és kikérem magamnak az ilyen gyanusitást De most megbántott, most már csak azért is én játszom a szerepet.

— Dehogy játszsa...

— De igenis játszom, ha megpukkad is dühében.

A szerző békítőleg lépett a haragos histriok közé. — Dej uraim kérem... hiszen majd mind a ketten játszhatják... az egyik a századikig, a másik a századik előadáson tul... Uraim, kérem, folytassuk...

A premiér-költő hiába beszélt, a két színész hangosan vitatkozott tovább és csaknem egymás lökte ki az ajtón. Egy darabig a folyosóról hallatszott be veszett ordításuk. A többiek folytatták a próbát, de nem sokáig, mert hirtelen fölpattant a szoba ajtaja és betámolygott a fiatal igazgató. A homlokát fogta és jajveszékelt:

— Jaj... a vadállat... egy lécczel fejbe vágott az a rabiátus marha... oh istenem, mert azt hitte, hogy elveszem tőle a szerepet.

A szerző sápadtan ugrott az igazgatóhoz.

— Az istenért, inzultálta önt... Oh jaj, miért is oly briliáns a szerep, hogy így veszekednek érte... oh jaj.

— Fejbevágott — hörögte az igazgató — és most önt keresi, szerző ur... Meneküljön, ha kedves az élete...

— Engem keres... éppen ma nincs nálam a revolverem... kérem segítsenek...

A szolgálatkész színészek kerülıutakon az utcára vezették a megrémült szerzőt, aki az utcán ájult csak el valójában, mert a déli napfényben ott látta a két szerelmes színészt — karonfogva. Czigarettaztak és kacagtak, mint a legjobb barátok.

A premiér-költő dühösen rohant vissza a színházba, de akkor már nyoma sem volt igazgatónak, személyzetnek, sőt a próbatábláról is eltűnt a darab czime. A fiatal ur busan kullogott el a színháztól. Így maradt el egy bemutató.

TÁVIRATOK.

Cseh választások.

Prága, február 27. 72 választás közül eddig 62 eredmény ismeretes. Az ifjucsehek 21, az önálló ifjucsehek 1, az önálló csehek 2, a közjogiak 2, a német haladók 9, a német radikálisok 9, a német néppárt 7, a Schönerer-párt 1, a keresztényszocialisták 1 és az önálló közjogiak 1 mandátumot kaptak.

A román kamara elnapolása.

Bukarest, február 27. A parlament ülészakát márczius 15-ig elnapolták. A kamara elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely szerint mezőgazdasági pénztár állítatik fel abból a célból, hogy ennek segítségével a parasztek könnyebben szerezhessenek földbirtokot.

Tartományi választások Galicziában.

Lemberg, február 27. (Saját tudósítónktól.) A közeledő tartománygyűlési választásokra Lembergben egy fiatal leány kandidálni fog. Az illetőt Dulembinska Máriának hívják s egy holnapi választói népgyűlésen fog programbeszédet tartani.

Angol kormányválság.

London, február 27. (Saját tudósítónktól.) A Standard közli, hogy Campell-Bannerman miniszterelnök husvétig marad hivatalában. Husvétkor kezdődik a parlamenti szünidő és akkor át fog alakulni a kormány.

Az olasz iskolaajvaslat.

Róma, február 27. A népiskolára vonatkozó javaslat folytatódagos tárgyalása során Moshininek Biscolatti javaslatához csatolt módosító indítványa azt mondja, hogy a kamara abban a nézetben, hogy az állam nem rendezhet mindent, kimondja, hogy a dogmatikus oktatásnak a nyilvános iskolákban nincs

helye. A módosító indítványt névszerinti szavazásban 333 szavazattal 106 ellenében elvetik. Bissolatti javaslata felett is szavaznak ezután. A javaslat első része azt mondja, a kamara felszólítja a kormányt, biztosítsa a népiskola világi jellegét. A javaslat ezen részét egyszerű szavazásban túlyomó többséggel elvetik. A másik rész megtiltja, hogy a népiskolákban vallástant tanítsanak, névszerinti szavazásban 347 szavazattal 60 szavazat ellenében elvetik. Végül elfogadják Marsengo Bostinak a kormány által helyeselt napirendi javaslatát.

A szerb költségvetés.

Belgrád, február 27. (Saját tudósítónktól.) A költségvetés tárgyalása most gyorsan halad, noha az ellenzék nem akar belefogni a budget második olvasásába, mielőtt a kormány napirendre nem tűzi a kereskedelmi szerződést. Az ifjú radikális párt már is készül az obstrukcióra és csoportokba osztotta fel magát, hogy kitarthasson, ha az ülések permanensek lesznek. Általános az a vélemény, hogy a szkupstina feloszlátása elkerülhetetlen.

Fallieres küldöttjei a német császárnál.

Berlin, február 27. (Saját tudósítónktól.) Ma érkezett ide Fallieres elnök külön missziója a német császárhoz. A küldöttségnek az a feladata, hogy kérje a német császártól a Congo és Kamerun határrendezésének ratifikációját, mert a német és francia határrendező bizottság tárgyalásai eredményre vezettek. Vilmos császár a külön követséget ünnepiesen fogja fogadni.

Közgazdasági táviratok.

New-York, febr. 27. *Terményárak. Gyapjú.* New-Yorkban 11.45, márcz.-ra 11.37, máj.-ra 11.55. *New-Orleansban* 8.75, *Petroleum stand withe* New-Yorkban 8.70, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, *Credit Balances of oil City* 178. — *Zsir.* *Vestern Steam* 7.70. *Rohe testvérek* 7.80. *On* 28.62—29.20, *Réz* 12.62—12.87. *Csikagó*, febr. 27. *Gabonaárak.* Zárlat. *Buza irányzata* igen szilárd, márcziusra ———. *K.* májusra 95.37—95.50 *K.* fengeri bányáid, máj.-ra 61.78—60.—. *Csikagó*, febr. 27. *Terményárak.* *Zsir* február 7.27, tegnap 7.20, májusra 7.55, tegnap 7.45. *Salonna short clear* 6.37 tegnap 6.38. *Sertéshus* májusra 11.55, tegnap 11.40.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár. Péntek, február 28. — Róm. kat.: Leander pü. — Prot.: Kopolcs. — Görög-ország: Február 15. Onozion. — Zsidó: Adar 26. — A nap két reggel 6 óra 40 perczkor, nyugszik délután 5 óra 40 perczkor. — A hold két éjjel 4 óra 41 perczkor, nyugszik déli 12 órakor. — A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyminiszter fogad délután 3 órakor. — A közoktatási miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyminiszter államtitkár fogad délután 2 órakor. — A közoktatási államtitkár fogad délután 4 órakor. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor. — Udvart karusszal a királyi palota lovardájában délután fél 4 órakor. — Vendéglőből a Vigadóban. — A Műgyűjteményi Kor irodalmi estélye. Felolvasó: Zboray Aladár. — Slavinsky-estély a Vigadóban esti fél 8 órakor. — A Feministák Egyesületének felolvasó estélye 9 órakor. Felolvasó: Nelly Ronszel. — A képviselőház mentelmi bizottságának ülése fél 12 órakor. — A Magyar Kézművészek Egyesületének közgyűlése 6 órakor a Múcsarnok termében. — A Magyar Természettudományi Társulat felolvasó estélye 6 órakor a Nemzeti Múzeumban. Felolvasó: Horváth Géza. — A gyógyszerésztudományi társulat a Katolikus Körben. — A kézbesíthetetlen küldemények árverése délelőtt 9 órakor a nyugati pályaudvar II. számú rakтарыában. — A Kossuth-szobor bíráló bizottságának ülése délután 1 órakor a városi Igazgatóságban. — Bosznay István gyűjt. kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Zemplényi Tivadár gyűjt. kiállítás a Könyves Kálmán múzeumában (Nagymező-utca 37—39.) nyitva egész nap, belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Késkeméti-utca 3.) nyitva egész nap, belépődíj nincs. — Az Uránia Kigő-teri szalon nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva 10—2-ig. — Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10—2-ig. — A földtani int. múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Szechenyi-múzeum zárva. — Az anatómiai múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iszmúzeum nyitva 9—1-ig és 3—4-ig. — Az Erzsébet királyné emlékműzeum nyitva 9—1-ig és 3—4-ig. — Az Orsz. Ráth György-múzeum zárva. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Eötvös könyvtára nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

— **Személyi hír.** Gróf Ahlefeldt-Laurvig Károly Vilmos Dánia rendkívüli követe Bukarestből a fővárosba érkezett, ahol Flesch Sándor dán királyi főkonzul társaságában időzött. Budapestre ma reggel székelyére, Bécsbe utazott vissza. — **Letica,** az új szerb orthodox érsek ma érkezett Szerajevóba és fényes fogadtatásban részesült. Installációja vasárnap lesz.

— **Királyunk olasz díja.** A Stefani ügynökség jelentése szerint I. Ferenc József ő felsége azon óhajától áthatva, hogy az olasz lovasságnak bizonyítékát adja élénk és rokonszenves érdeklődésének, olaszországi nagykövétét utasította, hogy közölje a verseny-bizottság elnökével, hogy miszerint az április hó 29-iki nagy katonai Steeplechase győztesének díjat akar adni. A díj nagy értékű műtárgy lesz.

— **A hercegprímás képviselője a pápánál.** X. Pius pápa február 25-én, kedden fogadta a Vatikán tróntermében Vaszary Kolos bíboros hercegprímás képviselőjét, dr. Kohl Medárd püspököt és kíséretét, dr. Nemes Antal pápai prelátust. Dr. Kohl Medárd teljes díszben jelent meg a Vatikánban, ahová Nemes Antal prelátus kísérte el. A püspököt egyházfelügyelő megillető kitüntetéssel fogadták. Pont 4 órakor ment be a püspök X. Pius pápához magánkihallgatásra, aki is először a magánrelációkat hallgatta meg, azután melegen érdeklődött a magyar egyházi viszonyokról. A magánkihallgatás teljes háromnegyed óráig tartott és azután becérték dr. Nemes Antal pápai prelátust és ez az együttes kihallgatás is jó fél óránál tovább húzódott el. A bucsuzás alkalmával újlag tartós jóegészséget kívánt Vaszary Kolosnak és szívélyes szavakkal mondott istenhozzádot Kohl Medárdnak és Nemes Antalnak.

— **Ebéd a képviselőház elnökénél.** Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma délután fél három órakor a Royal külön éttermében ebédet adott, amelyre hivatalosak a következők voltak: Babocsay Sándor, Bakó József, Beniczky Árpád, Bedekovits György, Berzsenyi Jenő, Bottlik István, Brázay Zoltán, Bérczay Sándor, Csépnán Géza, Csitáry Béla, Csizmazia Ferenc, Dudits Endre, Fenyvessy Soma, Ferdinandy Béla, Ferenczy Géza, Fernbach Péter, Gaál Gaszton, Gothardt Sándor, Grahavac Mirkó, Halász Lajos, Hermann Ferenc, Hilberth Károly, Hirtenstein Lajos, Horváth József, Hencz Károly, Irsay József, Kacsokovics Géza, Csóth Géza, Kállay Tamás, Kecskeméthy István, Krajosevic György, Kubik Gyula, Laehne Hugó, Luby Béla, Lukács László, Matthyenyi Ádám, Marjay Péter, Markos Gyula, Mihály Tivadar, Miksa Imre, Mikszáth Kálmán, Nemes Bertalan, Németh Imre, Nyegre László, Olay Lajos, Petrogally Oszkár, Pinterovics Antal, Pleininger Ferenc, Polit Mihály, Potoczky Dezső, Popovics György, Polónyi Dezső, Ráfk Aladár, Rakovszky Béla, Rudnyánszky György, Samassa János, Sándor Pál, Schriffert József, Somsics Tihamér, Steiner Ferenc, Suciú János, Surmin György, Szabó Kálmán, Szabeny Antal, Szentkirályi Zoltán, Szentiványi Gábor, Sziklay Ottó, Szluha István, Szontágh Andor, gróf Sztáray Sándor, Szunyogh Mihály, Telbisz Alajos, Thaly László, Tuskán Gergely, Urmánczy Nándor, Várnay Imre, Vársárhelyi Dezső, báró Vécsey László, Vlád Aurél, Veresmarthy Miklós, Weisz Julián, báró Wesselényi Ferenc és gróf Zichy Vladimír.

— **Szerényi államtitkár utja.** Szerényi József kereskedelmi államtitkár, aki családja társaságában két hét óta az Adriai tenger partján üdül, szombaton hagyja el Lussinpiccolót, ahonnan gróf Nákö Sándor fiúmei kormányzó Előre nevű hajóján Fiuméba utazik. Fiuméből az államtitkár vasárnap reggel, vagy legkésőbb vasárnap este visszautazik a fővárosba. Az államtitkár a tengeri üdülés igen jó hatással volt, amennyiben gégebaja, amely a tenger mellett tartózkodást megkövetelte, teljesen elmúlt s hangja ismét tiszta, csengő lett.

— **Vilma királynő fogata.** Könnyen végzetessé válhatott volna az a baleset, mely — mint egy Hágából érkezett telegramm jelenti — Vilma királynőt érte. A fogat, melyben ült, összeült között egy teljes sebességgel haladó közúti villamos kocsi, de a királynő csodálatosképpen sértetlen maradt. A királynő kocsija, melyet Henrik herceg hajtott, az Oranje-utczából épp befordult a Park-utczába, amikor nagy sebességgel közeledett a közúti vasút egy kocsija, melynek vezetője a királynő kocsiját nem látta. A közúti kocsit hátulról belefutott a királynő kocsijába és maga előtt tolt. A villamos kocsit vezetője teljes erővel fékezett, de a királynő kocsiját mégis teljesen összenyomta. Henrik herceg teljes erővel visszatartotta a megbokrosodott lovakat, míg a járőrelők egyike kezét nyújtotta a királynőnek és a királynő kiszállhatott a kocsiból, mely egészen rézsút állt, mert három kerekét elvesztette. A királynő, aki láthatólag nem valami nagyon ijedt meg, biztosította az odasereglett tömeget, hogy sem ő, sem a herceg nem sebesült meg és gyalog a kastélyba sietett, hogy anyját megnyugtassa. Henrik herceg levelet íratott a közúti vasút igazgatóságának és közölte vele, hogy a balesetnek egyedül csak ő maga volt az oka, a kocsivezetőt tehát nem szabad megbüntet.

— **A bécsi német nagykövet bálja.** Tschirsky német nagykövethél tegnap este nagy bálünnepély volt. Jelen voltak Ferencz Szalvátor főherceg, Frigyes főherceg és neje, az angol, amerikai, japán nagykövet, Szászország, Szerbia, Görögország és Németalföld követei, a bolgár diplomáciai ügynök, a spanyol és orosz nagykövetség képviselői, az arisztokrácia számos tagjai, udvari méltóságok, a követségi tisztviselők és a bécsi társaság előkelő tagjai. A bál lefolyása fényes volt.

— **Az interparlamentáris magyar csoport ülése.** Az interparlamentáris magyar csoport ma délután öt órakor a képviselőház I. számú termében gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a csoport elnökének vezetése mellett ülést tartott, amelyen a tagok szép számmal vettek részt. Gróf Apponyi Albert elnök üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitja és felkéri Dessewffy Arisztid titkár, hogy jelentését előterjessze. Dessewffy Arisztid előterjesztése kapcsán bemutatja a hágai konferencia alkalmából megjelent hivatalos kiadványokat, bemutatja az 1906. és 1907. évi számadásokat, amelyeket részletesen ismert. Gróf Apponyi Albert elnök jelzi, hogy a mai tanácskozás tárgya a folyó évben Berlinben tartandó interparlamentáris konferencián a magyar csoport részvételének előkészítése. Bemutatja azt a levelet, amelyet Lord Weardaletól, az angol csoport elnökétől kapott és ezzel kapcsolatban a következőkre hívja fel a magyar csoport tagjainak figyelmét:

A három év előtt tartott brüsszeli konferenciától fogva végig húzódik az a merész kezdeményezés, amely sem többet, sem kevesebbet nem akar létesíteni, mint egy nemzetközi parlamentet. A kérdéssel szülő maga is nagyon behatóan foglalkozott és amint több szabadidő állott rendelkezésére, élénk levelezést folytatott a tárgyról a bizottság elnökével és előadójával. A londoni konferencián körülbelül leszűrődött az a nézet, hogy egy nemzetközi parlamentet, amilyenre az amerikaiak gondoltak, nem lehet megvalósítani, mert ezzel az európai államok szuverénitásának a fogalma ellenkezik. De más uton meg lehet közelíteni az amerikaiak által elért kívánt célt és pedig az Interparlamentáris Unió szervezeteinek megváltoztatásával, illetve módosításával. Foglalkozik ezután az elnök állandóan feszült figyelemmel kísért beszédében a hágai nemzetközi konferencián történetekkel. Végül bejelenti, hogy az interparlamentáris unió központjának Bernből való elhelyezésre több ízben kifejezésre jutott óhaj rövidesen teljesülni fog.

Nagyjában ezekre kívánta felhívni a csoport tagjainak figyelmét és javasolja, hogy a kérdéseknek érdemleges tanácskozásokra való előkészítésére egy szűkebb bizottságot küldjenek ki, amelynek tagjainak ajánlja Miklós Ödön alelnököt, Nagy Emilt és Földes Bélát. Miklós Ödön röviden hozzászól az elnöki előterjesztéshez. Ezután Dessewffy Arisztid titkár javaslatára elhatározták, hogy az interparlamentáris magyar csoport legközelebbi ülést márczius 7-én, szombaton délután 5 órakor tartják, amikor a kiküldött szűkebb bizottság javaslatait a teljes ülés elé terjesztik.

— **Főispáni beiktatás.** Hertelendy Ferenc főrendiházi tagot, Temesmegye és Temesvár szab. kir. város főispánját márczius hó 18-án iktatják be nagy ünnepségek közt hivatalába. Ez ügyben ma értekezletet tartottak, amelyen megbeszéltek az ünnepségek módozatait. A főispán elé Zombolyáig küldöttség megy, míg Temesváron Telbisz Károly polgármester üdvözli, a megyeházán pedig az alispán. Az installáció után bankett, este pedig fáklyásmenet lesz, mely után a színházban diszeloádást tartanak.

— **A Krumholz-affér.** Krumholznak sikerült magát teljesen tisztázni a kémkedés gyanuja alól. Mikor a rendőrség az kérdezték tőle, igaz-e, hogy voltak feljegyzései a kormányozható léghajóról, Krumholz nem tagadta, de bebizonyította, hogy a nála lefoglalt irások Juillot mérnök brosürájából vett szemelvények, amelyeket Frederic Passyhoz vitt, hogy Juillot mérnököt figyelmeztesse ajánlja a Nobel-békedíjra. A rendőrtisztviselőnek arra a kérdésére, hogy a titkos nyomtatványok megszerzése után járt-e a német nagykövetségen, Krumholz azt felelte, hogy igenis volt ott, mert a német-osztrák-magyar művésztalálkozó és írói egyesület elnöksége tisztelegni akart a német nagykövethél és ő ezt a bemutatkozást készítette elő. Védője kérésére Krumholzot szabadlábra helyezték.

— **Rendezett tanácsú városok küldöttsége.** A rendezett tanácsú városok küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban dr. Szentpály Istvánnak, Miskolcz város polgármesterének vezetésével.

A küldöttségben résztvettek Kmetty Károly és Burgyán Aladár orsz. képviselők, továbbá Folgens Kornél (Igló), Francisci Lajos (Nagyszombat), Csesznák Gyula (Besztercebánya), Szeglethy György (Veszprém), Wimmer Imre (Esztergom), Wagner Sándor (Losonc), Farkas Jenő (Felsőbánya), Kovács László (Rimaszombat), Marsovszky Árpád (Lugos), Mészáros Károly (Pápa), Bódogh Lajos (Léva), polgármesterek, Sránkó Andor és Kun János tanácsosok, Galgóczy Gyula (Érsekújvár), szentesi Tóth Kálmán (Karczag), Perisics Zoltán (Nagybecskerek), Szalicsy Géza (Zenta), Jankovich Dezső (Eger), Vécsey Zsigmond (Nagykanizsa), Orbay János (Zalaegerszeg), Bodry Mihály (Hódmezővásárhely), Musnay Béla (Hátszeg), Kovács István (Poprad) polgármesterek és Osváth Andor tanácsjegyző (Esztergom).

A küldöttség először gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél tisztelgett, aki előtt Szentpály István adta elő a küldöttség kérelmét. Egyben átnyújtotta az 1906. évi emlékiratot szorgalmazó feliratot, valamint a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek fizetésrendezése kérdésében az 1907-iki kongresszuson kidolgozott tervezetet és kérte ezeknek jóakaratu támogatását és mielőbbi megvalósítását.

Gróf Andrássy Gyula válaszában megígérte, hogy mindkét beadványt alaposan és jóakarattal fogja tanulmányozni. A kormány eddig azért nem tehetett érdeklődésben, mert az anyagi hiányoztak erre. A jövőben azonban feltétlenül gondoskodni fog róluk és a pénzügyminiszterrel egyetértőleg dönt majd ebben a kérdésben. A belügyminiszter ezután magánbeszélgetés keretében megjegyezte, hogy a tegnapi tartott országos értekezleten ellenzéki hangulat uralkodott. A küldöttség kijelentette, hogy a városok távolgattartották magukat a politikai irányzattól és állásfoglalásukban tisztán a városoknak érdeke vezette.

Ezután Justh Gyulánál, a képviselőház elnökénél tisztelgett, aki válaszában rámutatott arra, hogy a fizetésrendezés tisztán a városoknak autonóm joga és ebbe a kormány nem folyhat bele, de ami a segély kérdését illeti, e tekintetben régi álláspontja, hogy a városokat általában, de különösen a rendezett tanácsú városokat, amelyek számos állami funkciót végeznek, állami támogatásban kell részesíteni. Az állam támogatására annál inkább szükség van, mert a városok most amúgy is csak nagy pótdadók tudnak prosperálni.

A küldöttség végül Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert kereste fel, akinél azt a kérelmet is előterjesztették, hogy a városi tisztviselők éppúgy, mint a vármegyei tisztviselők, kedvezményes vasúti jegyet kapjanak. Kossuth Ferencz miniszter kijelentette, hogy kérésüket jóakarattal fogja tanulmányozni, de a vasúti kedvezményes jegyre oly sokan tartanak igényt, hogy annak megoldása nehézségekbe ütközik. A fizetésrendezés kérdésében töle lehetőleg pártfogolni fogja a városok kérelmét.

A küldöttség a miniszterek válaszát lelkesen megéljenzte.

— **Munkanélkültek tüntetése Bécsben.** Az osztrák fővárosban ma déli félég óra után több száz munkanélküli tüntetett a képviselőház előtt. Többben közülük a parlamentbe mentek, hogy a képviselőkkel beszéljenek. A rendőrség szétszórta a tüntetőket, akik közül kilenczet letartóztatott.

— **A szabadkai bankszédelés.** A szabadkai hitelbank letartóztatott igazgatója, F ü r e d i J á k ó fogvatartásának kérdésével ma délután foglalkozott a vádtanács. A vádtanács úgy döntött, hogy Füredi vizsgálati fogságban marad. A nyomozást kiterjesztették a bank többi volt igazgatóságai tagjaira is. Holnapra szenzációs letartóztatások várhatók.

— **Leánya lakodalmán.** Velejte községben Pohlod András a leánya lakodalmán összeszólalkozott feleségével, majd dühében a lakodalmas nép szemeláttára szíven szúrta feleségét, ki azonnal meghalt. Pohlodot az egybegyűltek meg akarták lincselni, amit csak a közbelépett csendőrök akadályoztak meg. A gyilkost letartóztatták.

— **Szobafogságot kapott a német trónörökös.** Királyi és császári hercegek, kivált pedig trónörökösök nem igen kapnak büntetést. Ha vétenek is olykor-olykor — talán gyakrabban, mint más földi halandók — a fegyelmi szabályok ellen, nincs, aki észrevesse; nincs, aki megbüntesse őket. A német császár azonban szigorú a maga gyermekeivel szemben is. Ezen a héten a német trónörökösrel szemben bizonyította be, hogy nem ösmer tréfát. A trónörökös nagyon kedveli a lovaglást és soha sem mulasztja el az alkalmat, hogy ilyen gyakorlatokon résztvegyen. A napokban az egyik berlini Tattersallban díjlovaglást rendeztek és ezen, ámbar csak közönséges polgári mulatságról volt szó, ő is résztvett. A császár emiatt nagyon megharagudott és a trónörökösöt négy napi szobafogságra ítélte.

— **A honvédség köréből.** A király a következő őrnagyoknak és pedig Parupka Károlynak, a szeptember 12. honvéd gyalogezredtől a pécsi 19. honvéd gyalogezredhez és Jankovic Mihálynak, a károlyvárosi 26. honvéd gyalogezredtől a sziszeki 27. honvéd gyalogezredhez való áthelyezését, Marosy Károly alezredes hadbírónak, saját kérelmére egy év tartamára várakozási illetékekkel szabadságolását rendelte el, továbbá Gruden Iván, helyi alkalmazásbeli 1. osztályú századosnak, nyugállományba helyezése alkalmából, az őrnagyi címet és jellegét díjmentesen adományozta és elrendelte, hogy neki a megelégedés kifejezése tudtul adassék. A honvédelmi miniszter rendeletével kineveztetnek: (1908. évi február 20-ai 1907. szeptember 1-től számítandó ranggal) hadapród-tisztelvényessé: Vághó László; (1908. évi márczius 1-vel) tartalékos hadapródokká: a következő tartalékos hadapródjelöltek: Plachy Károly, Sági István, Rác Jenő, Mészáros Sándor és Angermayer Béla. A honvédség kötelékéből elbocsáttatnak saját kérelmére: nagy- és kissemlaki Osztoics Zsigmond, Czitranyi Árpád, Klein Henrik, Kertész Fülöp, Szőlősi Ármán Gyula, Újvárosy Sándor, Bukovszky György, dr. Julier Károly, Otta Nándor, dr. Drimba György, dr. Schulhof Emil, Csányi Károly, Kocsis István, Kontsek László, Herde Jenő, Pántyik Árpád, Köhler Gyula, Gergely Mór, Schichtanz Adolf, Wally György, Rapcsák Elek, Gönczi Lajos, Stotter Adolf, Röttmann Ignác, Babunek Elemér, Fekete Béla, Wirth Emil, Irovics Tamás, Meszleny Géza, dr. Kenéz Béla, Walitsek János, Kesik Béla, Illés Béla, dr. Schulek Teofil, Jablanczy Sándor, Wawra István, Majunke János, Schmidt Ferencz, Jelenesik Károly, dr. Vajda Lipót, Rentmeister Károly, Bocsor Kálmán, dr. Joachim Bernát, Borbolyai Gebhardt Ödön, Rehling Konrád, Szántó Jenő, Vincze Zsigmond, Hollós Jakab, Becker János, Petz Frigyes, Kloss Ármán, Csizsár Zsigmond, Bereczky Lajos, dr. Brada Sándor, Kisch Oszkár, Vértes Alajos, dr. Macelariu György, Kurjatkó Rezső, Zajzon Ferencz, Czell Károly, dr. Vasu Oktávián, Pricu János, Wächter Gyula, dr. Zakariás Manó, Jakuple Antal honvédegyvalóságú tartalékos hadnagyok; dr. Thurzóbányai Elischer Vilmos, dr. Ujlaky Ödön, dr. Gyarmati György, Malomvizi Kende György, Tömöry Károly honvédszázadrezdébéli tartalékos hadnagyok; Kirinec Boldizsár, szolgálaton kívüli viszonybeli főhadnagy, Konop Frigyes, Kudelka Jakab, Horváthy Ferencz szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagyok; tisztí rendfokozatának megtartása nélkül, saját kérelmére: Lipcsey Attila honvédszázadrezdébéli tartalékos hadnagy mint rokkant; a szolgálati kötelezettség teljesítése után, volt tisztí rendfokozatuk megtartása nélkül, saját kérelmükre: dr. Schwarz Jenő, dr. Fisch Mór, dr. Pór Zsigmond, dr. Zimmermann Károly, dr. Freyler Károly és dr. Szabó József tartalékos segédorvosok; Bayer Dezső Aurél, Schulek Gyula és Kriszten Viktor tartalékos gyógyszerügyi járulnokok.

— **A Magyar Földrajzi Társaság** ma este Lóczy Lajos elnöklésével felolvasó ülést tartott, amelyen Treitz Péter értekezett a romániai és oroszországi síkságokról. A felolvasó Semsey Andor megbízásából beutazta a román és orosz gabonatermő síkságokat, amelyeknek földje azonos a nagy magyar Alföld földjével. Az érdekes előadás, amelyet számos vetített képpel illusztrált az előadó, nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság, amely a régi képviselőház üléstermét csaknem egészen megtöltötte.

— **Tüz Czirákgy grófnénál.** Ma délután egy tulhevített cserépkályhából kipattanó szikra veszedelmes tűzbe borította özvegy gróf Czirákgy Jánosné Váczi-utca 48. szám alatti lakásának egyik szobáját. A tűz megkezdte a padozatot, elhamvasztotta a könyvszekrényt és az egyik ajtófélfát kapta meg. Az idejekorán kivonult IV. kerületi tűzörség hamarosan utját szegte a tűz terjedésének, amely nagy veszedelemmel fenyegette a lakás értékes berendezését.

— **A fegyver.** Mátészalkán Szabó Gusztáv tizenéves fiu atyja fegyverével játék közben súlyosan megsebesítette Éliás Sándor tizenhárom éves fiut.

— **Zajtalan tüzelő fegyver.** Ha megfelel a valóságnak az a hír, amely Londonon át Washingtonból érkezik, akkor a vadászati szempontjából kiszámíthatatlan találmányt tett egy szerencsés felaláló. A hír szerint Maxim Percy, Hiram Maxima, a gépfegyver híres feltalálójának fia egy új tüzelőfegyvert szabadalmaztatott, melynek az a kiváló sajátága, hogy a csövön alkalmazott készülék segítségével, csaknem teljesen a zajtalanul lehet vele löni, vagyis az új fegyver, amikor elsütik, durranás helyett csak s i s t e r e g. Katonai szakértők azt állítják, hogy ez a találmány a világ összes hadseregeit arra fogja kényszeríteni, hogy teljesen újra fegyverkezzenek és általában teljes felforgatást fog a hadi technika terén előidézni. Maxim már gyárat is építtetett a zajtalan puslák és ágyuk gyártására és találmányát legközelebb fel fogja ajánlani megvételre az Egyesült Államok kormányának. A találmány csak a feltaláló részére jelent szerencsét, de a népekre új terhet és új átkot hoz, aminthogy az öldöklő fegyverek minden tökéletesítése a népek új megterhelését jelenti.

— **A bolgár trónörökös automobilja gázol.** Bukarestben tegnap Ferdinand trónörökös automobilja elgázolt egy kis iskolás fiut; a trónörökös-pár ült az automobilban. A szerencsétlen nyolcz éves Dobrea Jona a homlokán súlyosan megsebesült. A trónörökös leszállott, maga emelte kocsiba a kis fiut és elvitte a kórházba. A szerencsétlenségért az automobil vezetője hibás és a rendőrség vizsgálatot is indított elene.

— **A pestis.** Washingtoni jelentések szerint Ewans admirális a tengerészeti kormányának azt ajánlotta, hogy ne küldjék a csatahajórait San-Franciscoba, mert ott még mindig nem szűnt meg a pestis és tartani lehet attól, hogy a hadihajók kikötése esetén még nagyobb volna a veszedelem. San-Franciscóban hónapok óta sűrűn fordulnak elő pestises megbetegedések. Ugy látszik, a járvány sokkal jobban elharapódzott, semmint hivatalosan bevallják. Hír szerint Ewans tengernagy bizalmas jelentésben értesítette a kormányt, hogy az egész kaliforniai partvidék meg van fertőzve pestissel. Ilyen körülmények között nagy figyelmet érdemel az a Hawaiból érkezett hír, hogy erősen készülődnek a nagyszámú hadihajók ünnepies fogadtatására a honolulu kikötőben. Számolni kell azzal az eshetőséggel, hogy Ewans admirális megváltoztatja a csatahajóraj utazásának eredeti tervét és a csendes oceánon való czirkálás helyét nyugat felé rendeli a flottát.

— **Házasságok.** Dr. Hajdu Artur fővárosi ügyvéd jegyet váltott Kósa Annával, özv. Kósa Adolfiné pátkai (Fejér vm.) földbirtokosnő leányával.

Bigner József dévai kir. ügyész e hó 29-én, szombaton délelőtt 11 órakor esküszik örök hűséget dabasi Halász Vandának a Kalvin-téri református templomban.

Ili. Schmik Károly ma délután tartotta az esküvőjét Hantzmann Katicza kisasszonnyal az Erzsébetvárosi r. kath. templomban.

— **A szerelmes örvezető.** Marosvásárhelyen megrázó dráma játszódott le. Iszlai Ferencz közös hadseregbeli örvezető tegnap reggel Nagy Erzsé névű menyasszonyát agyonlőtte és azután maga ellen fordította fegyverét. A leány három golyótól találva, pár perc múlva meghalt, Iszlait pedig súlyos sérülésével a kórházba szállították. Iszlai még gyermekkorra óta udvarlója volt Nagy Albert leányának, kit a szülők is szívesen láttak. A leányt Kövér Lajos nagybátyja magához vette és Iszlait eltöltötte a háztól. Hiába könyörgött a leány nagybátyjának, ez nem engedett. Iszlai vasárnap barátai társaságában mulatott és kérdezte tőlük, ha meghal, eljönnek-e a temetésére, de ezek kinevették. Hétfőn délelben revolvert kért egyik barátjától, hogy hosszú utra megy és szüksége van arra. Tegnap hajnalban a leány lakásának kertjében várta, míg Nagy Erzsé felkelt és kiment. Ez azonban a haláltól megrettenve, visszament szobájába. Rövid idő múlva azonban újra kiment, mikor is gyors egymásutánban több lövés hangzott el s mire a házbüliek kiszaladtak, a leány meghalt.

— **Munkásnők a házbéruzsora ellen.** A főváros munkásnői, akik legjobban érzik a házbéruzsora súlyát, vasárnap ez ügyben gyűlést tartanak.

— **Dráma a külvárosban.** Véres családi dráma történt ma reggel a fővárosban. A véres esemény színhelye a külső ferencvárosi Tüzoltó-utca 33/b. számú hatalmas, két udvaros, két emeletes bérház, amelyben apró munkáslakások vannak. A ház második udvarában, az első emelet 25. számú lakásában lakott Csótár János 28 éves cipészsegéd a feleségével, Máhr Erzsébettel. Félasztendős házaspár voltak. Ugyanabban a házban egy földszinti lakásban lakott Csótár nővére, Fiszter Gyuláné. Fiszterné abból élt, hogy kis lakását telerakta ágyakkal és ágybérletet fogadott. Ilyen bérletje volt Rakovszky Lajos 28 éves szobafestősegéd. Rakovszky és Csótár összebarátkoztak s együtt jártak mulatni. Csótár többször meghívta a lakásába is Rakovszkyt, aki utóbb szemet vetett a asszonyra és udvarolni kezdett. Az asszony szívesen fogadta a legény udvarlását, sőt többször bejárt hozzá a lakásába is. Az egész ház pletykázott már a viszonyról, amikor a férj megtudta. Szemrehányást tett a feleségének és figyelmeztette, hogy ne fogadjon többé Rakovszky udvarlását. Az asszony nyíltan válaszolt ura szemrehányásaira:

— Én szeretem Rakovszkyt. Válgunk el! A vásár költségeit én fizetem.

És az asszony tovább is lejárt a legényhez. A férj eleinte nem vette komolyan az asszony kijelentését s azt hitte, hogy csak komédiázik vele. Tegnap azonban észrevette, hogy a felesége kiejt a zsebéből egy levelet.

Felvette s látta, hogy a levelet Rakovszky írta az asszonynak. A levélben többek közt a következők voltak:

„Hogyan áll az ügyed a férjeddél. Megindult-e már a válópör.”

Ezek után kétségtelen bizonyíték volt a férj kezében felesége hűtlenségére vonatkozólag. Elhatározta tehát, hogy boszút áll. Ma reggel nyolcz óraküldött pálinkáért. Rakovszky még az ágyban tennem. Lemostam a szegyent.

aludt. Amikor Fiszterné visszatért, elszörnyedve látta, hogy Csótár tele van vérrel. Riadtan kiáltott rá:

— Mit tettél az Istenért?

— Megöltem Rakovszkyt, mert úgy kellett tennem. Lemostam a szegyent.

Fiszterné besietett a szobába. Az ágyban összekuporodva találta Rakovszkyt. A feje össze volt vagdalva. Három hatalmas fejszecsapás érte. A jobb balántékán, a fejtetőn és az arcán. Az ágy, a padló, a mennyezet, a fal vérrel volt borítva. Rakovszky még élt s a mentőket hívták hozzá, de mire azok megérkeztek, már meghalt. Csótár rémes tette után az udvarra szaladt. Ott Német Kálmán gyárímunkás fogta el.

— Ereszsen! — mondotta Csótár — megöltem a feleségem szeretőjét, most jelentkezem a rendőrségen.

Közben a háziak értesítették a kilenczedik kerületi kapitányságot, ahonnan rendőri bizottság ment ki a helyszínre. Ezalatt Csótárné is megtudta, mi történt, kétségbeesetten rohant le a dráma színhelyére. A férj, amikor meglátta az asszonyt, rárohant és nadrágszíjjával addig verte a feleségét, amíg a körülállók le nem fogták. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy Csótár Fiszterné fejszéjével verte agyon Rakovszkyt. A gyilkost letartóztatták s miután tettét beismerte, holnap valószínűleg átszállítják az ügyészségre.

— **A Szent István-Társulat** tudományos és irodalmi osztályának február 27-én tartott rendes ülésén a tagválasztás megejtése után dr. Lukács József felolvasta „Középkori pápai adókönyvek” című tanulmányát.

— **Lövöldözés Bécs utcáin.** Nagy riadalmat okozott ma délelőtt Bécsben az Opera előtt egy elegánsan öltözött uriember, aki hirtelen megőrült. Zsebéből előrántott egy hatlövetű revolvért és a járó-kelő közönség közé lött. Egy Márkus nevű berlini kereskedőnek a kabátját furta keresztül egy golyó, mire a közönség ijedten menekült a veszedelemes ember elől. A rendőrök megvárták, amíg a hat golyót kilötte és azután rávetették magukat és ekeseredett dulakodás után kocsin beszállították a rendőrgazgatóság épületébe.

— **A villamos elgázolások ellen.** Az utóbbi időben megdöbbentő módon megsaporodtak a villamos-elgázolások. Ennek következtében a főkapitány ma, a következő átiratot intézte a közúti villamos társaságokhoz:

„A közúti villamos vasutak által okozott balesetek, s a nem ritkán halálos kimenetelű elgázolások száma az utóbbi hetekben újra aggályos mérvben növekedtek. Ha figyelembe is veszem azt a körülményt, hogy a balesetet sokszor magának, az áldozatul esett egyénnek hibája vagy el nem háriható vigyázatlansága idézi elő, mégis az ily gyakori elgázolások főokát a közlekedési vállalatok forgalmi személyzetének mulasztásában kell keresnem. Közismert tény, hogy az elgázolást a szerencsétlenül járt vigyázatlanságán felül legtöbbször a kocsivezető szórakozottsága, könnyelműsége, vagy ügyetlensége okozza. A veszély pillanatában szükséges lélekjelenlétnek, a gyors elhatározási és cselekvési képességnek hiánya idézi elő többnyire az ily sajnálatos baleseteket. Elengedhetetlenül szükséges ezért, hogy a vállalatok egyrészt a legszigorúbb gondossággal válogassák meg azokat, kiket kocsivezetőkként alkalmaznak, másrészt pedig állandóan és minél többször oktassák, utasítsák és ellenőriztessék ezeket az előirt közlekedési és biztonsági szabályok betartására. Ujabból és ismételtelen oktassák ki a személyzetet a múlt évi július 20-án kelt 19.347/ik. I. sz. rendeletben közölt elővigyázati rendszabályokra. Szigorúan utasítsák a kocsivezetőket, hogy mindazon helyeken és esetekben, amikor a járdán közlekedő közönség szabad kilátása a kocsi uttesten állomás, járművek, állványok, illemhelyek vagy bármely nagyobb térfogatú tárgy által akadályozva van, a villamos kocsit ilyen akadály előtt mérsékelt sebességgel és folytonos csengetés mellett vezessék. Azokat a kocsivezetőket pedig, akik már ily balesetek okozóivá váltak, vagy akik tapasztalat szerint nem mutatnak kellő éberséget, ügyességet és rátermettséget, mentsek föl ezen szolgálat alól és jelöljenek ki részükre egyéb munkakört. Elvárom az igazgatóságtól, hogy úgy saját vállalatának hirneve, mint a nagyközönség biztonsága érdekében minden czélirányos intézkedést meg fog tenni arra nézve, hogy vonalain a balesetek és elgázolások száma csökkenthető legyen. Dr. Boda Dezső, főkapitány.”

— **Nyolcztagu család hirtelen pusztulása.** A napi krónikának ritkán volt alkalma oly tragikus történetet följegyezni, mint azt, amelynek híre Recklinghausenből érkezik: Hillerhaus nevű oltani bányász nyolcz tagu családját hat napon belül teljesen kihalt. Szerdán két fiatal leánya, egy 18 és egy 21 esztendő, pénteken az anya és 15 esztendő leánya, szombaton pedig egy 11 éves fia halt meg tüdővészben. Az apa és két fia egy tána beomlása következtében lelte halálát, hétfőn.

— **Tragikus végű paraszcsíny.** Szörnyű következménye volt egy brutális csínynek, amelyet eddig kézre nem kerített parasztleányek eszeltek ki a Fehérmegyében lévő Csákvár községben. Ott szerdán tartotta esküvőjét Zaka György, egy pátkai vagyonos földmives fia Fehér Máriával, egy csákvári gazda leányával. A csákvári legényeknek nem tetszett, hogy a legszebb és legvagyonosabb leányt elviszik falujukból. Ezért rettenetes tervet eszeltek ki. Estefelé, amikor az új pár a násznép kíséretében kocsikon Pátkára akart indulni, annak a kocsinak az ülését, amelyről azt hitték, hogy azon a menyasszony és vőlegény fog ülni, leöntötték petróleummal és tüzes taplót tettek alá. A kocsi azonban nem az új pár, hanem három nyoszolyó-leány foglalt helyet. Utközben Csákvár és Pátka között a tüzes taplótól hirtelen lángkapott a kocsi petróleummal leöntött ülése és egy pillanat alatt lángborult a leányok ruhája. Az égő kocsi fátylaként világította be az országutat és a kocsi fogott lovak érezve az égő ruha szagát, örült vágatással ragadták magukkal a kocsit. Seidl György, a kocsi nem vezette el lélekjelenését, bár a lángok haját és bajuszát már leperzselték és ruhája is tüzet fogott, mégis annyira tudott uralkodni magán, hogy megvadult lovait sikerült az utat keresztelő folyóba hajtani. Itt a leányok beleugráltak a vízbe, mire égő ruhájuk elaludt. A szerencsétlenek azonban ekkorra oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hajuk leperzseldött, arcuk, mellük összeégett, hogy életbenmaradásukhoz semmi remény sincs. A csendőrök keresik a borzalmas tett elkövetőjét.

— **Munkanélküliek tüntetése.** Bécsben ma délelőtt körülbelül négyszáz munkanélküli munkás a parlament elé akart vonulni, hogy a kormány figyelmét magára terelje. A rendőrség nesztét vette a készülő tüntetésnek és idejében szétoszlatta a tömeget.

— **Párisi Nagy Áruház.** Tegnap este végleges megoldást nyert a Fővárosi Kaszinó épület megvétele a Párisi Nagy Áruház részéről, mely ott egy éven belül a külföld mintájára egy valóságos nagyszabású Áruházat fog létesíteni. A törzsepületet a volt régi helységeiben, VII., Rákóczi-ut 38. sz. alatt fogják fenntartani, sőt teljes új berendezéssel ékítve még modernebb alakban tovább is folytatják. Épp úgy megmarad az Áruháznak belvárosi fiók üzlete is, Kossuth Lajos-utca 6. szám alatt.

— **Megőrült a brettlin.** Egy berlini dalszarnokban félelmes jelenet játszódott le tegnap. Feldmann nevű humorista előadás közben hirtelen megőrült. A szerencsétlen ember éppen egyik legjobb szerepében lépett fel, amelyben egy ujdonsült hadnagyot ábrázolt, amikor az őrilet kitört rajta. Feldmannt rendkívül felzógatta, hogy a közönség nem elég figyelemmel hallgatta előadását és egyszerre ordítani kezdett, majd összefüggéstelenül kiabált. A diühöngő színész erőszakkal kellett a színpadról eltávolítani. Feldmann osztrák származású és csak rövid idő óta tartózkodik Berlinben.

— **Meggyilkoltak egy siketnéma nőt.** A Miskolczi határában lévő Kisgyőr községben borzalmas gyilkosság történt. Dienes József földmives ittasan betért özvegy Gergely Pálné siketnéma asszony lakására. Az asszony a konyhában foglalatoskodott, mikor a jövevény nesz nélkül hozzálépett és hátulról hatalmas, élesre fent késsel megszúrta. A siketnéma összeesett, mire Dienes többször megsebesítette, majd elmentette a nyakát. A szerencsétlen asszonyt halálos sebbel szállították a kórházba, a gyilkost pedig letartóztatta a csendőrség. Tettét beismeri, de arról nem beszél, mi vitte a rémtettre.

— **Halálozások.** Gróf Belezna Árpádé, szül. Horváth-Holacsek Teréz Kispesztén 56 éves korában hosszús szenvedés után elhunyt.

Gesztőczy Samassa János érsekuralmi főszábigazgató, Heves vármegye törvényhatósági bizottságának és közigazgatási bizottságának, valamint Eger város képviselőtestületének tagja életének 77-ik évében meghalt Egerben.

— **Legénygyilkosság bál után.** A Kőrösnek egy sekély, posványos ágában hullára akadt a nagyváradi-vidéki csendőrség. A nyomozás megindult és kiderült, hogy a halott Molnár Géza szeghalmi legény, akit gyilkosai (két elvetemült pajtása) dobtk a Kőrösbe. A gyilkosság Csökmön történt egy bál után. A csendőrség tudja, hogy kik a gyilkosok, de eddig nem találta meg őket. A bihari erdőben elbujdostak.

— **Készülő bérkocsis-sztrájk.** A bérkocsisok tegnap éjjel 11 órakor gyűlést tartottak az Oriás- és Tömö-utca sarkán levő vendéglőben. Lichtenstein Simon ismertette a mestereknek azt a tervét, hogy számozatlan kocsikat hajtó munkásaikat kizárják, a segédeknek azonban ettől nem kell tartani, mert mellettük van Budapest egész szervezett munkássága. Utána Vágó Béla a teherfuvarozó munkások legmesszebbmenő szolidaritását, Marjai János pedig a kocsipítő-ipar terén dolgozó munkások támogatását jelentette be. A gyűlés végül elfogadott egyhangulag egy határozati javaslatot, amelyben az összes fuvaros és bérkocsis munkások kifejezik szolidaritásukat a harcz előtt álló munkásokkal és a legmesszebbmenő támogatásra kötelezik magukat.

— **Szélhűdés a tárgyalóteremben.** A budapesti törvényszéken ma Frenyó István gyujtogatási bűnpörét tárgyalta a pestvidéki esküdtbíróóság. A szünet alatt az esküdtek szobájában Tenczlinger Mihály váci háztulajdonost, aki esküdtként szerepelt a pörben, hirtelen féldoldali szélhűdés érte. Nyomban telefonáltak a mentőkért, akik a szerencsétlenül járt esküdtet a Rókus-kórházba szállították. Helyét az esküdtek sorában Wailner Viktor pótesküdt foglalta el.

— **Tengerbe fullt utas.** A Dráva fiúmei gőzös egyik utasa a rabaz—fiúmei uton a hajó fedélzetéről a tengerbe esett és odaveszett. A szerencsétlenül jártat Kiricsics Jánosnak hívták. Tengerész volt és katonai szolgálatának kitöltése után utazott most haza. Kiricsics a hajó korlátjánál ült, a tenger nagyon hullámozott és így történhetett, hogy a hajó hirtelen megdőléskor lebukott a fedélzetről. A gőzöst nyomban megállították, mentőveket dobtk utána, majd csónakon igyekeztek megmentésére, de a viharos hullámok elragadták.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítottatik a gyermektorna és vívásra.

x Idegesség, ideggyengeség (neurasthenia, hystéria) képezi a modern kor legáltalánosabb betegségét, melynek minden tünete (fejfájás, fejnemű, szédülés, hágyadság, álmatlanság, szív- és gyomor-tünetek, bélrenyheség, görcsök, nyomott kedélyállapot, munkakedvhiány, gyengeségi állapot stb.) sikeres gyógykezelést talál dr. Hönig Izso, elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24). A kezelés kellemes és teljesen fájdalommentes.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Ideggyengeségi állapotok
Álmatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegzsákák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
Bőrbajok. Bőrviszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-8-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kivánatra prospektum

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A Nemzeti Szalon esetéhez.

Budapest, február 27.

Rekapituláljunk. Ezuttal minél rövidebben és minél világosabban. Most csak a legaktuálisabb eset konkluzióit. Más esetekkel, a Szalon-ügy egyéb érdekes dokumentumaival még lesz alkalmunk foglalkozni. Egyszer már végére kell járni a Nemzeti Szalon visszasságainak, melyek már régen ott élnek minden művészettel foglalkozó tudatában.

Legutóbb tehát az történt, hogy sans phrase kiadtuk azokat az adatokat, melyeket egy máramarosszigeti lap az ottani kiállítás első napjának eredményéről közölt. Ezek szerint 8 képet adott el a Szalon műtárosa, 6-ot a Szalon titkára, 6-ot a vidéki tárlatok rendezője és 3-at a Szalon művészeti igazgatója. Ezekkel szemben csak néhány helyi és néhány más — nagyobb részt a megnyitáson személyesen jelen volt — művész adott el aránytalanul kevesebb képet. Ismételnem kell ezeket az adatokat, pontosan, számostul együtt, hogy konstatálhassam, hogy ezekre az adatokra a nyilvánosság előtt nem kaptam és nem is kaphattam tárgyi cáfolatot. Mivelhogy egytől-egyig az igazságnak megfelelő. Ezt konstatálom tollam iránt való kötelességem.

Csak egyetlen pontot ragadtam ki a Nemzeti Szalon működéséből, azt a pontot, melyre nézve megdönthetetlen bizonyíték állt rendelkezésemre. Ezt kötelességem volt a nyilvánosság elé vinni. De az ügy elmélyült, szélesebb hullámokat vert fel és a speciális tünetből általános konkluziók domborodtak a közvélemény elé. Dr. Rózsa Miklós, a Szalon volt titkára részben saját tapasztalati adataival volt szíves segítségemre sietni, másrészt művészeti életünk számos faktorának e tárgyra vonatkozó nyilatkozatát gyűjtötte össze.

E nyilatkozatok során kiderült, hogy művészeink hány- és pártkülönbség nélkül alig várták már, hogy a Nemzeti Szalon visszasságai ellen nyilatkozzanak. Olyan nevek, mint Rippl-Rónai, Fényes Adolf, Lechner Ödön, Magyar-Mannheimer és még számosan egész mezzőzódésükkel mellénk álltak,

mellénk állt K. Lippich Elek is, a művészeti ügyosztály főnöke a kultuszminiszteriumban, sőt mellettünk tett tanúságot Szinnyei-Merse Pál a Szalon alelnöke és Ernst Lajos, a Szalon ügyvezető igazgatója is.

Nyilatkozataik szerint fenntarthatatlan állapot az, hogy a Nemzeti Szalon tisztviselői kiállító művészek legyenek egyszerűen s így abba a visszasság helyzetbe kerüljenek, hogy saját képeiket adják el. Fenntarthatatlan továbbá a vidéki tárlatok rendszere is, mely nívón aluli képekkel rontja azt a talajt, melyre a legfőbb aggodalommal kellene vigyáznunk.

Egyelőre csak ennyit konstatálunk. Ezt az állapotot sürgősen orvosolni kell. Állapotról, egy intézmény betegségről van szó, nem pedig személyekről. Minden személyes momentumot lojálisan kiküszöbölök ebből az ügyből. Minthogy kezdettől fogva sem volt szándékom belekeverni őket. Jól tudom, hogy a Szalon nem fizeti valami irigylendően a tisztviselőit. Am inkorrekt és a művészet szempontjait veszélyeztető módon nem szabad kárpótolnia őket. Inkább ne álljon fenn egy intézmény, minthogy állami szubvenzióval rossz művészetet terjeszsen.

Rossz művészet... Persze ezt bajos bizonyítani. Szeretném. Ha esztétikai meggyőződéseket megtámadhatatlan konkrétumokban mutathatnék fel az olvasó elé; ha a művészet tárgyairól fizikai vagy vegyi analízissel lehetne bizonyítani... De így kénytelen vagyok Jartin kollégám formulájához folyamodni, mondván: fogadjunk, hogy rossz művészet! A Nemzeti Szalon vidéki tárlatainak anyagára nézve talán e részben nem is lehet véleménykülönbség.

Most még egy kis líráért kell elnézést kérem. Szeretném elmondani, hogy akciómban valóban sem animozitás, sem érdeke nem vezetett. Ezt igazán nehéz volna rámbizonyítani! Sőt. Azok részéről, akiket adataim érdekében névszerint kellett megemlítenem, a személyes érintkezésben mindig zavarbaeítő kedvességet tapasztaltam s így csak sajnálom lehet, hogy a tételt ily szimpatikus urakon kellett bizonyítanom. De kellett. Még pedig nem azért, mintha „pukkadoznám, irigység lévén a kenyérem” — hogy egy finom stílművésziünknek, aki az ecsetnél csak a tollat forgatja művésziében, elmés fogalmazásával éljek.

Bárdos Artur.

(*) Prielle-ünnepély a Népszínházban. A Népszínház-Vigopera ma esti Nagymama-előadása a kegyelet ünnepe volt, amennyiben azt a Nagymama kreálójának, Prielle Kornéliának síremléke javára rendezték. A nagyszerű darab, melynek megújítása Blaha Lujza nevéhez fűződik, ma is zsúfolt házat vonzott, ami hű dokumentálása annak, mennyire él még Prielle Kornélia neve a fővárosi közönségnek emlékeiben. A Népszínház igazgatóságát mindenesetre elismerés illeti, amiért alkalmat adott arra, hogy az elhunyt művész síremléke éppen Csiky Gergely darabjának köszönhesse a kezdeményezés művét. Mert reméljük, hogy a mai est csak kezdeményezés volt annak a mozgalomnak, melynek célja lesz, hogy a nagy művész sírhelyét méltó emlék díszítse. A Nagymama ma esti előadása méltó kerete volt ennek a kezdeményezésnek, melynek megszűlése Blaha Lujzának köszönhetette, kinek páratlan művészete ma este is gyönyörűséget szerzett az ünneplő közönségnek. Emelte az est érdekességét Rózsahegyi Kálmán, a Nemzeti Színház művésze, ki Prielle Kornélia iránti kegyeletből mint vendég eljátszotta Tódorka szerepét. Az előadás Pásztor Árpádnak egy alkalmi prológusával kezdődött, melyet Turchányi Olga és A belovszky Margit szavaltak el Prielle Kornéliának virággal díszített mellszobrá előtt. Blaha Lujzát a közönség ma is viharos tapsal fogadta, mely fokozódott az előadás folyamán. Igen meleg fogadtatásban részesült Rózsahegyi is, ki ugyanazt a jóízű Tódorkát varázsolta elénk, melyet a Nemzeti Színházból ismerünk. A többi szereplő: Turchányi Olga, Marosi Adél, Dela-Donna Eugénia, Pázmán, Horváth és Kürthy mindenben hozzájárultak az est sikeréhez. Az igazgatóság különben kellemes meglepetésben is részesítette a közönséget, amennyiben minden színházlátogató Blaha Lujzának saját kezű aláírásával ellátott arcképét kapta.

(*) Pálmay Ilka a Királysínházban. A tegnapi jubiláris est után ma újra ünnepi estéje volt a Királysínháznak: Pálmay Ilka eljátszotta a „Varázskeringő” híres szerepét, a Franczit. Sok új színnel, ötlettel gazdagodott az alak, amit nem rovására említünk az eddigi személyesítőnek. Csak természetes, hogy Pálmay Ilka, ez a pompás humoru, finom és ravasz művészi eszközökkel rendelkező színésznő talált új vonásokat, amelyekkel egyéni alakítását formálta a meglévő kontúrokat és rányomta a maga művészi bélyegét a népszerű színpadi figurára. Az egyszerű külvárosi leány keresetlensége és frissége áradt Pálmay alakításából, amelyet pezsgővé tett sok szívből fakadó humor. A közönség tüntető lelkesedéssel fogadta a művésznőt, aki a tapsokat a második felvonás végén illatos rózsakertben köszönhette meg. Temperamentuma szárnyakat kölcsönzött a többiek jókedvének is és Petrás, Örley, Németh, Csapó, Papír, mind a legnagyobb ambícióval vettek részt a százegyedik előadásban.

(*) Slaviansky d'Agrenéfi. Nem ismeretlen ez a név a budapesti közönségnek. Különösen a szép Slaviansky Nadinára fognak sokan emlékezni, aki három évvel ezelőtt járt itt és a Fővárosi Vigadó nagytermében óriási sikert aratott jól szervezett orosz nemzeti ének- és zenekarral. De az az énekar, amelyik ma este lépett fel ugyancsak a Vigadó nagytermében, nem a szép Nadina énekkara (aki azóta már meghalt), hanem az apjái, az öreg Slaviansky d'Agrenéfi Dimitrié, aki a Slaviansky név hírét megalapította és aki társulatával a 80-as évek végén járt először Budapesten. Az idő nem törte meg az öreget. Most is ott áll délcegen a társulata élén, sőt még énekel is vele. A jellegzetes szláv arczok, a festői nemzeti öltözetek, főleg a nők arany- és ezüsthímzű ruhái és eredeti magas fejdisze érdekes látványt nyújtanak. De érdekesek a társaság produkciói is, persze inkább népművei, mint művészi szempontból tekintve. A nőkből, férfiakból és gyermekekből álló vegyes kar kitűnően van fegyelmezve. A férfiangok ugyan kissé nyersekek, de ezt enyhítik a gyermekhangok, amelyek nagyon kellemes hangszint adnak az egész karnak. Különös specialitása az oroszoknak egypár rendkívül mély basszus-hang. Ezek főleg a pianókban gyönyörűen érvényesülnek. Egyáltalán a pianissimo-kban rejlik az egész énekkarnak legfőbb ereje, ezzel éri el mindig a legnagyobb hatást. Van a társaságnak primadonnája is: a csinos, fiatal Slaviansky Margit, aki kellemes, üde hanggal énekel egypár orosz népdalt, utána pedig két magyar népdallal lepte meg a közönséget. El lehet képzelni, hogy milyen frenetikus tapsvihar jutalmazta ezt a kedves figyelmet. A műsor különben legnagyobb részt orosz népdalokból és templomi énekekből állott. Különösen tetszett a „Drága hazám” kezdetű horvát himnusz, továbbá Kalinikoffi „Ne hagyi el Megváltóm” című egyházi éneke és az „Ei ouchnem” című híres kar. Ezeket közkívánatra meg kellett ismételnem. Általában az orosz énekeseket nagyon melegen fogadták, csak az üres széksorok rontották némileg a hangulatot. Remélhető azonban, hogy a holnapi és holnaputáni hangversenyeknek nagyobb közönsége lesz, mert a Slaviansky-féle énekkar olyan ritka specialitás, amelyet meghallgatni érdemes. a. k.

(*) A Két iskola bemutatója. Alfréd Capus vigjátékával, a Két iskolával már teljesen elkészült a Magyar Színház személyzete. A darabnak szombaton, e hó 29-én lesz a bemutató előadása ugyanaz nap délelőtt 11 órakor tartják meg az előadási próbát is a sajtó meghívott képviselői előtt.

(*) A Bosznay-kiállítás megnyitása. Bosznay István festőművésznek kollektív kiállítása ma délután nyílt meg ünnepélyesen a Nemzeti Szalon Erzsébet-téri palotájában. A vernissagera nagyszámú és előkelő társaság gyűlt egybe.

(*) A Nagymama sikere. A Népszínház-Vigopera műsorának legsikeresebb darabja, a Nagymama, a jövő hét minden estéjén színe kerül. Blaha Lujza, a cím szerep ábrázolója, oly szeretettel játszsza szerepét, hogy lemondva a rendelkezésére álló pihenő napokról, a jövő hét minden estéjén fellép. A Nagymama így a jövő hét vasárnapjáig tizenegyszer kerül színe.

(*) Országos színész-est. Az Országos Színész-Egyesület nyugdíjalapja javára rendezendő nagyszabású színész-est végrehalható bizottsága pénteken,

e hó
york-
vészi
Az e
tartja

(
rende
ban v
aprób
munká
kozi

Ország
és özv
zással
rende
vasárna
meiben
logatott
vezetés

szolgál
kező há

Aba
Jánosné,
Sándorné,
Baross
Blazsej
Boda S
Bossány
Bárday
Bárday
terné,
D
talné,
m
eisenhal
dorné,
Józsefné,
Ilésné,
Jenőné,
J
domei J
Jellinek
Györgyné,
lanné,
Kosztka
Legányi
Tihamér
Lajosné,
Mohay S
Antalné,
Szeraphin
Pawlovsz
özv. Puls
darné, dr
özv. Rőse
Tiborné,
Spett Fer
Elekne, S
dorné, Sz
Schnierer
Schober E
Károlyné,
Thék Endr
Gör Pálné,
Wöhner J
láné, Zipe
Athymmel
renczné, B
lint Ferenc
Jankovics
Agostné, S
Lajosné, K
króf Kleg
sits Jenőné,

** Fod
és parókak
színő diszte
járó bált re
tömmel hu
tsak a tánc
ellepte. Ami
dásra rázen
fel a táncz
legjobb han
igen izléses

** A V
tégében (Ro
kötött jóték
Cőtvs Ká
tenéről fog s
épnek: Me
Ótvös Git
Dusi, Fere
János, Szir
Balogh K
lránt, amely
részéről nagy

e hó 28-án délután 3 órakor nagygyűlést tart a Newyork-kávéház kiállási helyiségében. Az ülésen a művészi bizottság fog beszámolni eddigi működéséről. Az est-et a fővárosi Vigadó összes helyiségeiben tartják meg szombaton, márczius hó 28-án.

(*) A Műhely kiállítása. A Műhely kiállításának rendezése az Uránia kigyóteri szalonjában folyamatban van. Az interiórok készen állanak és csak az apróbb tárgyak elhelyezése igényel egy-két napi munkát. A kiállítás iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Mulatságok.

** Sétahangverseny. A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete özv. gróf Batthyány Gézáé és özv. Damjanich Jánosné védnöksége mellett teázással egybekötött nagyszabású sétahangversenyt rendez czinkotai árvaháza javára márczius 8-án, vasárnap délután öt órakor a Fővárosi Vigadó termében. A zenét az 52. gyalogezred szolgálataja válogatott műsorral, Scharf Károly karnagy személyes vezetésével. A teát vagy 150 uriaszony és leány szolgálja fel. Belépődíj két korona. — Eddig a következő háziasszonyokat nyerte meg a rendezőség:

Abafy Jenőné, Adlerné Bencalári Hedvig, Antal Jánosné, dr. Angyán Béláné, Balla Aladárné, Bálint Sándorné, Banovits Kájetánné, Baross Gézáé, özv. Baross Károlyné, dr. Bátor Istvánné, Bayer Béláné, Blazsejovszky Károlyné, Bogdáné Tutsek Margit, Boda Sándorné, Böke Gyuláné, Bolgár Ferenczné, Bossányi Istvánné, Csengery Árpádné, Csury Jenőné, Bárdy Sándorné, Deák Gyuláné, Dobránsky Péterné, Doleszkó Margit, Drescher Irma, Eber Antalné, malomszegi Elek Pálné, Erdey Aladárné, eisenthal özv. Eisner Ambrusné, Försztner Sándorné, gávai Gaál Jenőné, Gedő Sarolta, dr. Göbcs Józsefné, Govrik Tivadarné, Gruz Albertné, Hajagos Ilésné, Hazay Samuné, Hellebront Jánosné, Heltai Jenőné, Herczegh Mihályné, Hodoly Elekné, dr. Hummel Józsefné, Illmann Ottóné, Istvánffy Gyuláné, Jellinek Arturné, báró Jessenák Pálné, dr. Kakucsy Györgyné, Kállóssy Józsefné, Karlovszky Bertalané, dr. Kenedi Gézáé, Kogutovitz Manóné, Koszka Antalné, Klauzál Gáborné, Láng Lajosné, Legányi Károlyné, Lenarduzzi Jánosné, Margittay Tihamérné, dr. Márkus Dezsőné, özv. bikfalvi Mátó Lajosné, özv. Maks Jánosné, Melichár Kálmánné, Mohay Sándorné, özv. dr. Nagy Lajosné, Neogrady Antalné, dr. Neumann Árminné, özv. báró Orsz Szeplényi, gróf Pálffy-Duan Lipótné, Pálik Béláné, Pawlowszky Edéné, Peyer Imréné, Pint Jakabné, özv. Pulszky Ferenczné, báró Radosevich Tivadarné, dr. Reichenhaller Kálmánné, Révay Mórné, özv. Röser Jánosné, Ruzsicska Béláné, irsai Szabó Tiborné, Szacsavayné Emma, Székács Tivadarné, dr. Spett Ferenczné, dr. Schack Béláné, dr. Spett Elekné, Szlányiné Magyar Margit, Strelisky Sándorné, Szemere Ilona, Szendéné Dárday Olga, Schnierer Aladárné, Szöllösy Istvánné, galgóczi Schober Béláné, dr. Simay Aladárné, dr. Schiller Károlyné, Szokolay Kornélné, Táboriné Tutsek Anna, Thék Endréné, Urbanek Alajosné, Vig Albertné, Vidor Pálné, Világossy Józsefné, farádi Vörös Vidorné, Wéhner Józsefné, Weszter Imréné, Zemplény Gyuláné, Ziperowsky Károlyné, Zsarkó Józsefné, Athymmel Gyuláné, Bernáth Gézáé, Bessenyei Ferenczné, Bothos Gyuláné, Bérczy Ernőné, özv. Bálint Ferenczné, Fekete Miklósné, Gajári Ödönné, Jankovics Józsefné, Ujhelyi Mihályé, Pulszky Ágostné, Soós Pálné, Zsilinszky Mihályné, Örley Lajosné, Kovalszky Ferenczné, Polczek Jánosné, gróf Keglevich Arturné, Végness Gyuláné, Simonits Jenőné, Eyszek Gyuláné és Tuczentaller Aurélné.

** Fodrász-bál. A budapesti borbély-, fodrász- és parókakészítő-ipartestület ma a Terézvárosi Kaszinó dísztermében szép erkölcsi és anyagi sikerrel járó bált rendezett. Már jóval a kiírt idő előtt nagy tömeggel hullámozott a tánczosok serege, mely nemcsak a táncztermet, de a folyosókat és éttermet is ellepte. Amikor Kiss Jancsi zenekara az első csárdásra rázendített, több, mint száznegyven pár állott fel a tánczhoz, mely mellett a kora reggeli órákig a legjobb hangulat mellett kitartottak. A rendezőség igen izléses tánczrenddel kedveskedett a hölgyeknek.

** A VII. ker. Erzsébetvárosi Kör saját helyiségében (Royal A) kapu fehér kabaret-vel egybekötött jótékony célú tánczestélyt rendez, amelyen Cóttyós Károly országgyűlési képviselő a magyar zenéről fog szabad előadást tartani. Az estélyen fellépnek: Medgyaszay Vilma, Keleti Juliska, Ötvös Gitta, Turchányi Olga, Szilágyi Dusi, Ferenczi Károly, Papir Sándor, Papp János, Szirmai A. és Horváth Gy. A zenét Balogh Károly zenekara szolgálta. Az estély iránt, amely kilencz órakor veszi kezdetét, a tagok részéről nagy érdeklődés mutatkozik.

Nyilt-tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

FŐVÁROS.

(Ujabb kiütéses tifuszesetek. A fővárosi tisztifőorvosi hivatalhoz érkezett jelentés szerint tegnap óta négy újabb kiütéses tifuszeset fordult elő a fővárosban. Megbetegedett: Rosenbaum Jakab 18 éves, VIII. ker., Magdolna-utca 220. sz., Wolfenstein Mari 28 éves cselédeleány, VII. ker., Alföldi-utcai menedékhely, Kuti István 27 éves napszámos, VII. ker., Alföldi-utcai menedékhely, Földesi István 19 hónapos gyermek, VI. Jósika-utca 26. A tisztifőorvosi hivatal gondoskodott a lakások és menedékhelyek fertőtlenítéséről és általában a legmesszebbmenő óvatossági intézkedéseket tette a betegség terjedésének megállítására. A szörványosan előfordult kiütéses tifuszesetek miatt tegnap a kerületi elüljárók tanácskozottak a teendő övintézkedésekről. Az értekezleten Magyarévics Mladen tisztifőorvos is részt vett s közölte az elüljárókkal a betegnek kórházba szállítására és megbetegedésük helyének fertőtlenítésére tett intézkedéseket. A főorvos azt a véleményét fejezte ki, hogy a szükséglakásokban megszállt szegényeket legalább addig, míg a betegség elterjedésének megakadályozása biztosítva lesz, esténként meleg étellel kellene ellátni, mert ez a legbiztosabb módja a betegség korlátozásának. Fölkérte a kerületi elüljárókat, hogy találjanak erre módot a maguk hatáskörében. Az elüljárók elhatározták, hogy a népkonyhákban esténként meleg étellel látják el a szükséglakásokba járó szegényeket s addig, amíg erre szükség lesz, a népkonyhákat az összes kerületekben nyitva fogják tartani. A kiadást a szegényügyi hitelükből fogják fedezni. A népkonyhákat fontartó egyesületeket föl fogják kérni, hogy népkonyháikat, bár most már jobb az időjárás, egyelőre tartsák fenn.

(A képviselőválasztók névjegyzéke. A fővárosi hatósága felterjesztést intézett a belügyminiszterhez az iránt, hogy az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének a kiigazítása alkalmával az összeíró köldöttségek részéről kívánt fölvilágosítások megadása céljából a tanács kerületi választmányi tagokat küldhessen ki. A belügyminiszter ma arról értesíti a főváros hatóságát, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert az 1874. évi 33-ik törvény 35. szakaszának a célzata az, hogy az összeíró köldöttségeket a helyi hatóság közegei az eljárásukban támogassák, illetőleg a működésüket a kívánt adatok szolgáltatóival megkönnyítsék. Ebből az okból rendeli el az idézett szakasz, hogy az elüljárók az összeírásnál jelen lenni és a szükséges fölvilágosításokat megadni kötelesek. Az elüljáróságokat az összeírásnál a kerületi választmány tagjai annál kevésbé helyettesíthetik, mert a kerületi választmány hatáskörét az idézett törvény 35. szakasz esetéről-esetre megállapítja és így azok a községi választók, akiket erre a tisztségre megválasztottak és akik annak a betöltését elváltatták, a törvényben megjelölt teendőiken túlterjedő szolgálatokra — törvényes alap hiányában — egyáltalában nem kötelezhetők.

(A Kossuth-szobor bizottság. A Kossuth-szobor pályázatára kiküldött bizottság tagjai végleges megállapodás szerint a következők lettek: Elnök: dr. Bárczy István polgármester; helyettes elnök: dr. Vaszilievits János alpolgármester, a képzőművészeti bizottság elnöke; tagok: Piperkovits Bátor tanácsos, a fővárosi képzőművészeti bizottság alelnöke s annak két tagja: Benczur Gyula és dr. Kunz Jenő; a középítési bizottság részéről: Hauszmann Alajos és Neuschloss Kornél; a Szabadságharc-szobor bizottság részéről: Kossuth Ferenc és Rákosi Jenő; az Országos Magyar Képzőművészeti Tanácsból: Strobl Alajos, Bezeredy Gyula; az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat részéről: Telcs Ede és Zala

György; a fővárosi közmunkák tanácsa részéről: Bakos János miniszteri tanácsos; a Magyar Képzőművészeti Egyesület részéről: Arkay Aladár, Kacziány Ödön és Szamovolszky Ödön; a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület részéről: Tóry Emil; az Építőművészek Szövetségéből: Wellisch Aliréd; a főváros mérnöki hivatalából: Heuffel Adolf középítési igazgató, továbbá a külföldi szakértők: Charles van der Staffen, David Calandra és Stefan Sinding; a bizottság jegyzője: dr. Wildner Ödön tanácsjegyző.

(A tanácsból. A tanács ma tárgyalta a kórházi al- és segédorvosok fizetésének egyenlően évi 280 koronával leendő felemelése tárgyában előterjesztett kórházi bizottsági javaslatot. A tanács teljesítendőnek tartja az al- és segédorvosok kérelmét és azt jóváhagyólag tarjesztja a legközelebbi közgyűlés elé.

(Nyugdíjazott temető-igazgató. A pesti oldalon levő köztemetők igazgatója: Meixner Ferencz, aki 42 év óta van a főváros szolgálatában és 32 éve kezeli a temetőket, a nyugdíjaztatását kérte. A polgármester, a beteg igazgatónak — a nyugalomba vonulását megelőzőleg — három hónapi szabadságot engedélyezett és a helyettesül Nyiri Zsigmond igazgató-segédet nevezte ki.

TÖRVÉNYSZÉK.

A budapesti ügyvédi kamara ma este hat órakor tartotta folytatólagos közgyűlését Szivák Imre elnöke alatt. A folytatólagos közgyűlésnek egyetlen tárgya volt: a lejáratott választások eredményéről a szavazatszedő bizottság által felvett jegyzőkönyv ismertetése. Ezt a jegyzőkönyvet dr. Pap József kamarai titkár ismertetette s a közgyűlés a megválasztott tisztikar és választmány tagjait lelkesen megjelenezte. Elnök a választás eredményeinek határozatként való kihirdetése után a saját s a megválasztott tisztikar nevében köszönetet mondott a beléjük helyezett bizalomért s megígérte, hogy a kamara vezetősége a jövőben is folytatni fogja a karra nézve fontos reformok megvalósítását. Utánna dr. Brüll Ignác udv. tanácsos, kamarai alelnök szólt fel, köszönetét fejezve ki, hogy a kamara most már harmadizben tisztelt meg bizalmával s választja meg az alelnöki tisztre. Dr. Pap József szintén megköszönte felszólalásában, hogy a kartársak bizalma harmadizben emelte a kamara titkári állásába. Dr. Zsigmond Jenő a közgyűlés nevében üdvözölte a megválasztott tisztikart és választmányt. Dr. Szivák Imre elnök záróbeszéde után a közgyűlés véget ért.

A Sulkovszky-Tagányi házasságot fölbondták. Az aradi polgári törvényszék tegnap hozott ítéletet Sulkovszky herczegnő és Tagányi Sándor válópörében. Dr. Tagányi Sándor és Sulkovszky Ida herczegnő válópöre már régebben foglalkoztatta a kir. törvényszéket. A válást kérő asszony a legszélesebb mederbe terelte a bizonyítást, mert perrendszerileg akarta igazolni, hogy dr. Tagányi Sándorral való házassága a férj hibájából bontandó fel. A hosszas eljárás befejeztével a kir. törvényszék hozott határozatában nem mondotta ki a házasság végleges fölbonthatását, hanem a házasságleket csak hat hónapra választotta el ágytól és asztaltól. Ez az idő lejárt és miután Sulkovszky herczegnő a válás mellett maradt, ügyvédje útján kényvezte a törvényszéknél, hogy a végleges fölbonthatásra szükséges törvényes eljárást tegye folyamatba. A kir. törvényszék e kérelemnek helyt adott és kitézte mindenekelőtt a békéltetésre a tárgyalást. A békéltetési tanács előtt Sulkovszky herczegnő határozottan kijelentette, hogy békélni nem akar és ragaszkodik ahhoz, hogy a házasság fölbonthatását a kir. törvényszék ítéletben mondja ki. A törvényszék a tegnapi tárgyaláson dr. Lehmann Viktor törvényszéki bíró előadásában a házasságot fölbonthatta s a végleges válást kimondotta.

Megsemmisített verdkit. Régi időtől fogva családi perpatvar volt a kunmajsai Fegyves-Molnár család között egy határvíllongás miatt. Mult évi szeptember 22-én a tanyán találkoztott Fegyves-Molnár Péter 21 éves legény nagybátyjával, Fegyves-Molnár Sándorral. Ott a régi két haragos összeszólalkozott s Fegyves-Molnár Sándor furkósbottal öccsére támadt, ki, hogy elhárítsa az ütést, kezében levő somfabotjával olyat ütött nagybátyja tarkójára, hogy az nyomban összeesett s rövidesen rá meghalt. A kalocsai esküdtbírószág szándékban emberölés miatt 7 évi fegyházra ítélte Fegyves-Molnár Pétert, akinek ügyével ma foglalkozott a kir. Kuria dr. Bucz Lajos bíró előadásában. A legfelsőbb bíróság dr. Szeless Ödön védő előterjesztésére megállapította, hogy az esküdtbírószág helytelenül

tette fel az esküdteknek a jogos önvédelemre vonatkozó kérdést s miután annak fenforgása valószínű, a kir. Kuria megsemmisítette az elsőbíróság ítéletét s új eljárásra utasította a kalocsai esküdtbíróasztalt.

§ A bajai milliósi főnyeremény. A szabadkai törvényszék vádpanca Marián Miklós elnöke alatt tegnap tárgyalta azt a bűnyűgyet, amelyet Eckert Antal bajai műkertész panaszára a bajai bank volt könyvelője, Wagner Sándor és két igazgatósági tag: Prigli Károly és Schön Antal ellen indított a kir. ügyészség. A vád az, hogy a két igazgató és a könyvelő a könyvek meghamisításával a bank javára játszották át azt az egy millió koronás főnyereményt, amely a Jelzáloghitelbank sorshuzásán a műkertész sorsjegyére esett. A vádpanca az időközben elhalt Schön Antal igazgatóval szemben megszüntette az eljárást, ellenben Prigli Károly igazgatósági tagot és Wagner Sándor könyvelőt csallás és magánokirathamisítás bűntette címén vád alá helyezte. A könyvelő tovább is vizsgálati fogságban marad.

§ Gyermekölés. A büntetőtörvényszék most ítélkezett Geréb Mária kerélszentpáli származású szobalány fölött, aki szolgálatadójának lakásán bűnös viszonyból született kis leányát nyomban a szülés után a padlóhoz vágta s azután torkára gázolva, az ártatlan kis gyermeket megfojtotta. A tárgyaláson a gyermeköléssel vádolt szobalány azzal védekezett, hogy szegényének gyümölcse előbb jött a világra, mint ahogy várta s mindenáron szabadulni akart tőle. A bíróság dr. Biró kir. ügyész vádját után gyermekölés bűntettéért 8 havi börtönrre ítélte Geréb Máriát, mérlegelve az enyhítő körülményeket. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért felebbezett, de felebbezett a védő is.

§ Elgázolt öregasszony. Súlyos baleset érte 1906. év december 5-én özv. Pribil Antalnét magánzónót, egy 66 éves öreg úri asszonyt, midőn az Andrassy-ut és Váci-körút sarkán a villamos vasúti kocsi akart felszállani. Gyors üggetésben arra hajtott bérkocsijával Weisz Vilmos bérkocsissegéd s lovával ellítette az öreg asszonyt, akin a kocsi kerekei keresztülmentek s czombtörést szenvedett. Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségéért ma vonta Weisz Vilmos felelősségre a büntetőtörvényszék dr. Jamnitzky bíró elnöke alatt. A tanúk rábizonyították, hogy gyors üggetésben hajtott s nem figyelmeztette az öregasszonyt a kitérésre. A bíróság bírónök mondotta ki a vádlottat a vádbeli cselekményben s elítélte egy havi fogságra s 20 korona pénzbüntetésre. A vádlott és védője felebbezték, az ügyész megnyugodott.

SPORT.

1) A kerületi bajnokságok. A kerületi labdarúgó-bajnokságok sorsolását most ejtették meg a következő eredménnyel:

Nyugati kerület: Április 12. Pozsonyi T. E.—Pozsony Ujvárosi L. E. Pozsonyban. Május 3. Győri Egyetértés—Pozsonyi T. E. Győrött. Május 17. P. U. L. E.—Győri Egyetértés Pozsonyban.

Északi kerület: Április 12. Kassai Munkás T. E.—Kassai A. C. Április 26. Kassai akadémiák S. E.—Eperjesi T. V. E. Kassán. Május 3. E. T. V. E.—K. M. T. E. Eperjesen. Május 10. K. A. S. E.—K. A. C. Május 17. K. M. T. E.—K. A. S. E. Május 24. K. A. C.—E. T. V. E. Kassán.

A déli kerület sorsolását március 3-án ejti meg a M. L. Sz.

(2) Az egyetemi atléták sporttelepe. A Budapesti Egyetemi Atlétikai Club légymányosi sportpályáján az ujjáalakító munkálatok megkezdődtek. Erre nagy szükség is van, mert az elmúlt évben a sporttelep annyira el volt hanyagolva, hogy egy atlétikai, mint football-mérkőzésekre teljesen alkalmatlanná vált. A klub vezetősége élén dr. Klupathy Jenő egyetemi tanárral, felismerte annak a szükségét, hogy e nagy egyetemi sportegyesületben egy a testnevelési ágak tanítását, mint a sporttelep szakszerű vezetését egy ahhoz értő sportember kezébe kell letenni. Szervezték e célból klub-igazgatói állást, amelyre dr. Gerentés László torna- és vívómestert hívták meg a kolozsvári egyetemről. Dr. Gerentés az ősszel kezdte meg működését és ha sikerül neki a légymányosi telepet teljesen átalakítani s oly teli helyiségekről gondoskodni, amelyek a mai modern igényeknek megfelelnek, az egyetemi atlétikai klubban oly szép sportélet fog kifejlődni, amely teljesen meg fog felelni a főiskolai követelményeknek.

(3) Tornaverseny. A Budapesti (Budai) Tornaegylet március 11-én I. Attila-utca 2. sz. a levő tornacsarnokában nyílt tornászati versenyt rendez a következő sorrenddel: I. Szabadgyakorlatok kéziszer nélkül. Csapatverseny hatos csapatok számára. II. Korlátornázás. Egyéni verseny juniorok részére. III. Nyújtóornázás. Egyéni verseny juniorok részére. IV. Lötornázás. Egyéni verseny képzett tornászok részére. Az egyesületek már megkapták a verseny részletes feltételeit. A Budapesti (Budai) Tornaegylet

márciusi tornaversenyét az országos tornaünnepre való tekintettel elmaradó nyári tornaünnepre pótlásaként rendezi s így gondoskodik arról, hogy a verseny külső keretei is megfeleljenek egy országos tornaversenynek. Emellett azt is elhatározta a Budai Tornaegylet választmánya, hogy a verseny tiszta jövedelmét az ez évi olimpiai versenyekre Londonba küldendő tornászok támogatására a Magyar Olimpiai Bizottságnak fogja rendelkezésére bocsátani.

KÖZGAZDASÁG.

Nyugdíjazás a Ganz-gyárnál. Már néhány hónappal ezelőtt megírtuk, hogy Britz János, a Ganz-gyár igazgatója, aki a vállalat kocsigyárának élén állott, nyugdíjba készül menni. Az igazgatóság helyét adott Britz nyugdíjaztatása iránti kérelmének s a napokban már a cég hivatal is bejegyezte a nyugdíjba menő igazgató cégjegyzési jogosultságának törlesztését.

Gyorsvonat Nagyvárad és Szeged között. A Szeged és Nagyvárad közt közlekedő gyorsvonat régi kivánsága az Alföld városainak. Az új gyorsvonat már májustól kezdve közlekedik, egyelőre csak Szegedig, de amint az új Duna-híd kiépül, Baja—Bátaszéken át közvetlen összeköttetést nyer az új gyorsvonat Fiumével is.

Az Általános Biztosító Társaság közgyűlése. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság jövő hó 13-án tartja meg az évi rendes közgyűlést. Ismeretes, hogy ez az ülés a társaság jubiláris közgyűlése lesz, miért is nagy érdeklődésre tarthatnak számot az ott elhangzó indítványok. A közgyűlésen a mérleg megállapításán és a tiszta jövedelem felosztása iránti határozaton, valamint egyéb tárgyakon kívül napirendre kerül a választmány és igazgatóság javaslata: az 50 éves jubileumra gyűjtött jubileumi alap és a közhasznú célokra megszavazandó összeg iránt. Ugy hírlik, a társaság ez alkalomból nagyobb összegeket fog megszavazni jótékonyági és kulturális célokra. Ugyanezen a közgyűlésen egyszermind a választmány alelnökének és egy választmányi tagnak állása is betöltésre kerül.

A faüzlet köréből. Kovács Ödön kézdívasárhelyi fatermelő megvette a gróf Pejacsevich Artur tulajdonát képező 700 holdas tölgyfaerdőt, mely a környéken fekszik, 210.000 koronáért. Az erdőterület kiemelése már megkezdődött.

A Kereskedelmi Részvénytársaság közgyűlése. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartotta tizenhetedik évi rendes közgyűlést báró Herzog Péter elnöke alatt, mely alkalomra 47 részvényes 16.456 részvényt téteményezett le.

Az előterjesztett igazgatósági jelentés első sorban az elmúlt év kedvezőtlen gazdasági viszonyairól emlékezik meg, melyek egy a nemzetközi, mint a belföldi forgalomban igen nehéz helyzetet teremtek s egyrészt az összes tényezők erőinek igénybevételét, másrészt pedig a legmesszebbmenő óvatosságot tették szükségessé. E viszonyok a társaság működésében is érvényesültek, azonban az igazgatóság meglepéssel konstatálja, hogy ennek dacára a társaság üzleteit és az üzletkörébe tartozó vállalatokat mindennemű rázkódtatástól és nagyobb veszteségektől megóvni sikerült, sőt sok tekintetben előrehaladó eredményeket lehetett elérni.

A társaság banküzlete mind nagyobb arányokat ölt s a lebonyolított forgalom nagysága tetemes gyarapodást mutat. A váltóleszámitolási üzletben az elmúlt év folyamán 26.812 darab belföldi és külföldi váltót eszkömpált a bank összesen 153 millió korona összegben s így az előző évi 112 millió korona leszámítolással szemben ismét nagymérvű emelkedés konstatálható. E megnövekedett forgalom dacára azonban az elmúlt év folyamán tudvalevően igen számos fizetésképtelenségi esetek csak két-három ízben és alig említést érdemlő mértékben érintették a bank érdekeltségét; az ezekből támadt veszteségek összegét, — melyek egyébként a mérlegben kétes követelések címén teljesen le vannak írva — tetemesen túlhaladja az a nyereségtöbblet, melyet ez üzletágban a nagyobb forgalom és a magasabb kamatláb révén a bank elért. Meglepetéssel mutat rá az igazgatóság jelentése, hogy állandó ügyfelei jogos hiteligényeit a legsúlyosabb pénzválság közepette is teljes mértékben kielégítette. Megfelelően fejlődik az üzlet a devizák adás-vétele terén is, az inkasszó-üzlet pedig különösen a Kelet piacain nagyobb élénkülést nyert. A banküzlet többi ágai közül kiemelendő az értékpapir-előlegezési, va-

lamint az értékpapir-adásvételi üzlet, nemkülönben a tőzsdei megbízások forgalma tekintetében mutatkozó kedvező eredmény; az e réven származott nyereségek és jutalékok a mérleg ide vonatkozó tételeinél jelentékenyebb emelkedést idéztek elő.

A társaság pénzügyi mobilitása is elsőrendű, amennyiben a 48 millió koronányi passzívával szemben bármikor könnyen realizálható értékkel, ugymint: pénztári készletek, váltótárca, közforgalmu értékpapírok, ilyenekre és árukra adott készpénzlelegek, végül a bankoknál és intézeteknél levő vagy egyébként fedezett követeléseivel a banknak 65 millió koronára rugnak. A társaság vidéki szervezetei is mind kielégítően működnek és az elmúlt évre 6, illetve 7%-os osztalékot fognak fizetni.

A társaság régebi alapításai kielégítő üzletmenetnek örvendenek. A Marosvölgyi Fatermelő-Részvénytársaság üzeme igen kedvező auspiciummokkal megindult; a Kisküküllővölgyi Faipar-Részvénytársaság tevékenysége pedig a nagyobb talpa-szállítási szerződések alapján kiterjedtebb jelentőséget nyert, míg a Kisjenői Fatermelő-Részvénytársaságnál, mely teljes üzemben áll, a szindikátusi tagokkal kötött újabb szerződés alapján kedvezőbb jövedelmezőségi arányt biztosított magának a társaság. Az utabbi pénzügyi műveletek közül a jelentős megemlíti az Eger—Putnoki Helyierdeki Vasút Részvénytársaságnak az Agrárbankkal együttesen megtörtént finanszírozását, a Friedmann Czipőgyár-Részvénytársaság megalakítását, valamint az Egyesült Gipszgyárak Részvénytársaság létrejöttét.

A kiviteli üzlet az éppenséggel nem kedvező exportviszonyok dacára továbbfejlesztette összeköttetéseit és ezeknek keretében 16 millió koronányi forgalmat ért el, melynek folytatálagos növekedése várható a Szerbiával immár rendezett vámpolitikai viszony következtében. — A süllytetben a múlt évi óriási vagonhiány miatt, mely az egész ország forgalmát sújtotta, rendkívüli és költséges intézkedések váltak szükségessé, de ezeknek dacára is az ország számos részén sóhiány támadt, melyet azután csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett leküzdeni. — A kedvezőtlen terméseredmény a gépjárat alakulását kiváltképpen az exportforgalomban hátráltatta s így Romániában és Oroszországban csak korlátozott eladás volt eszközölhető, míg a belföldön az előző év eladási eredménye ez idén is fentartott. A Magyar Királyi Államvasutak Gépjárával a társaságnak immár több mint másfél évtized óta fennálló szerződéses viszonya az elmúlt év folyamán a kormány jóváhagyásával további tíz évre meghosszabbított és az új szerződésben az export-üzlet kiterjedtebb felkarolása biztosított. A Fehér Miklós Gépjár Részvénytársaság igen jól volt foglalkoztatva s a lefolyt évre 6% osztalékot fizet. A jelentéssel kapcsolatos zárószámadások szerint a mérleg 2,562.848 korona tiszta nyereséggel zárul, ami az előző évi eredményt 76.064 koronával túlhaladja.

A közgyűlés az igazgatósági jelentést elfogadva, határozatilag kimondta, hogy az említett tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások után a tavalyihoz hasonló osztalékul részvényenként 36.— korona fizetessék ki február 28-ától kezdve, a tartalékalap 420.000 korona dotációval 7,150.000 koronára emeltessék, a fenmaradó 201.180 korona pedig az új üzletét számlájára vitessék át. Végül a közgyűlés az igazgatóságnak körültekintő és gondos vezetéséért köszönetet szavazott.

A Budapesti Bank és a Közgazdasági Hitelbank fuziója. A Budapesti Bank Részvénytársaság Gál Károly elnöklésével tartotta harmadik rendes közgyűlést, mely meglepéssel fogadta az igazgatóságnak az intézet egészséges fejlődésére vonatkozó jelentését, ami különösen a betét-állomány állandó emelkedésében nyilvánul. A lefolyt évben 16,068.470 korona 49 fillér értékű váltót számoltak le s az év végén a váltótárca-állomány 1,161.104.43 koronát tett ki. Értékpapirokra adott kölcsön az évszárlatkor 1,226.961.21 korona. A betétállomány takarékkönyvekre és folyószámlákra 1,121.240.48 korona. A hitellegyetnek 144 tagja volt 934.000 korona hitelrészességgel. A tiszta nyereség felosztására vonatkozólag, mely a múlt évi elővitellel 102.521.50 koronát tesz ki, az igazgatóság javasolja részvényenként öt százalék, azaz 5 korona osztalék kifizetését, mely célra 75.000 korona fordítottassék. A tartalékalap javadalmazására, valamint az alapszabályszerű levonások után fenmaradó összeg új számlára vitessék elő. Az igazgatóság javaslatát a közgyűlés egyhangulag elfogadta és megadta a felmentvényt. A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul az igazgatóságnak indítványát a Közgazdasági Hitelbank Részvénytársasággal való fuzionálás érdekében, mely intézet az elmúlt év végén teljesen befizetett 1,000.000 korona alaptőkével alakult. A Közgazdasági Hitelbank részvényesei Budapesti Bank részvényeket kapnak, minek folytán a Budapesti Bank Részvénytársaság alaptőkéje 1,000.000 koronával 2,500.000 koronára emeltetik fel. Végül az igazgatóságha új tagokul bevalasztattak: Lukács György földbirtokos, v. b. t. t., Gyenes Lajos, a Magyar Pénzügyi Központi Hitelbank vezérigazgatója,

nkülönb...
mutatkozó...
nyeresé...
tételnel...
elsőrendű...
vával szem...
el, ugymint...
mu értékp...
szelvénye...
gelek, vagy...
egyéb...
illió koroná...
is mind ki...
letve 7%-os...
üzletme...
ermelő-Rész...
icizumokkal...
szvénytárs...
pfa-szállítási...
séget nyert...
ságnál, mely...
kötött ujabb...
ségi arányt...
bi pénzügyi...
Eger—Put...
aságnak az...
anszírozását...
g megalaki...
k Részvény...
nem ked...
esztette ösz...
illió koroná...
gos növeke...
zett vámpoliz...
letben a...
az egész or...
tséges intéz...
daczára is...
t, melyet az...
hetett leküz...
y a gépiüzlet...
mban hátrál...
és csak kor...
belföldön az...
fentartatott...
írásával a t...
áré 6 óta fenn...
folyamán a...
re meghosz...
export-üzlet...
Fehér Miklós...
olt foglalkoz...
zet. A jelen...
int a mérleg...
ul, ami az...
tulhaladja...
st elfogadva...
t tisztá nye...
után a tava...
nt 36.— ko...
e, a tartalék...
00 koronára...
pedig az új...
közgyűlés az...
s vezetéseért...
ági Hitelbank...
rtársaság Gál...
rendes köz...
az igazgató...
re vonatkozó...
mány állandó...
ben 16.068.470...
ak le s az év...
4.43 koronát...
z évszámalkor...
takarék-köny...
korona. A hi...
korona hitelr...
sára vonatko...
21.50 koronát...
vényenként öt...
zetését, mely...
artalékalap ja...
szerű levoná...
vitessék elő...
s egyhangilag...
A közgyűlés...
tatásának in...
Hitelbank...
zionális érde...
ben teljesen be...
lakult. A Köz...
dapesti Bank...
a Budapesti...
00.000 koroná...
Végül az igaz...
ukács György...
a Magyar...
vezérigazgatója,

Vannay Ignác királyi tanácsos, a Balassagyarmati Takarékpénztár vezérigazgatója, Diner Gyula, a Kiszvárdai Ipar- és Kereskedelmi Bank vezérigazgatója, Grünér Adám, a Szabadkavidéki Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója, dr. Rónai Mihály, a Lengyeltóti Járás Takarékpénztár elnöke, Blau Gyula építész-mérnök. A felügyelő-bizottságba: Kern Gyula, Weisz Dávid, Majthényi Béla, Wollák Antal, Szmik Lajos, Werner László, Osztrogonác János. Végül az igazgató-választmány tagjaiul Kohn Samu, dr. Csécsy Miklós, Szántó Menyhért, dr. Takács Márton, dr. Vajda Vilmos, Bogdán Rezső, Molnár Antal, a Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság vezérigazgatója, Moskovits Miksa, a Nagyvárad Lészámítóló és Jelzálogbank Részvénytársaság vezérigazgatója választották meg. A bank vezérigazgatója — amint már jeleztük — Somló Gyula lesz, a Közgazdasági Hitelbank eddigi vezérigazgatója, igazgatója pedig Steinfeld Sándor, ki a Budapesti Bank r.-t.-nél eddig az igazgatói állást töltötte be.

Uj vasúttársaság. Az arad—nagykikindai fővonal és ennek lovrin—zsombolyai és nagykikinda—nyerői szárnyvonalainak, valamint a Perjámostól a Maros partig vezető átrakódó szárnyvágányának kiépítésére és üzemeltetésére a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium részéről kiküldött dr. Halász László miniszteri osztálytanácsos jelenlétében a mai napon alakult meg a nagykikinda—aradi helyiérdekű vasút részvénytársaság tizenkét millió korona alaptőkével. Elnökké Abonyi Emil nyug. miniszteri tanácsos, alelnökké dr. Bogdán Zsivko kikindai polgármester és Pallós Armin építési vállalkozó választották meg. Ezen fontos 128 klm. hosszú délvidéki vasut az ország egyik leggazdagabb vidékét szeli át, mely vidéknek több mint egy évtized óta táplált régi vágya volt testet ezen vasutnak létrejövetele által, mely lokális fontosságán kívül rendkívüli közforgalmi jelentőséggel is bír, amennyiben a délvidéket Erdélyvel a legrövidebb utvonalon hozza összeköttetésbe. A vasút építését Pallós Armin építési vállalkozó-cég, kivel a közgyűlés a vasut kiépítésére a szerződést megkötötte haladéktalanul megkezdte úgy, hogy a vasutvonal egy része még ez év őszén, a többi része pedig legkésőbb a jövő év őszéig a közforgalom részére átadható lesz.

Amerikai vas Ausztriában. A nagy krízis nyomába járó hanyatlása a konjunkturának, természetesen a vasfogyasztás apadását is maga után vonta Amerikában. A főlzaporodott készletek most mindenfelé elhelyezést keresnek, úgy hogy Bécsben és Triestben is ajánlatnak a közelmúlt napokban amerikai vasat. Kötés azonban nem jött létre ezideig, mert az árakat nagyon magasnak találták a vevők s azonkívül azért sem, mert ezek az ajánlatok hosszabb határidőre szóltak, prompt árut, melyre előbb lett volna átvevő, nem ajánlottak. Ennek valószínűleg a vaskartel örül legjobban, amelyet a drága ajánlatok megszabadítottak a tengerentúli konkurrencziától. Olaszországban ellenben eladtak amerikai gyárak nagyobb mennyiségű nyersvasat.

Hajóstársaságok kartellja. A dunai nagy hajószállítók, köztük a Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Társaság, a Dunagőzhajózási Társaság, a Ferencz-Csatorna Vállalat, a Délnémet Hajózási Vállalat, továbbá a Weiss Jakab és Mór és a Wolfinger és Reich magánhajózási cégek megegyeztek abban, hogy a hajózási évad megnyitásától kezdve Magyarország és Ausztria vizein bizonyos minimumon alul nem vállalnak el árut szállításra. A megállapított minimum díjtétel alul egy vállalat sem szállíthat árut a közös vámterületen belül. A megegyezés megkötésére főleg a fűtőanyag drágulása, a hajószemélyzet javadalmazásának folytonos emelése s a magasabb üzemeltetési költségek készítették a társaságokat. Ezenfelül ez a megállapodás a nagy hajózási cégeknek a kis hajósok elleni akcióit is jelenti. Nekik a kis hajószállítók is konkurrencziát csináltak, mert olcsóbban szállítottak, mint a nagy, hatalmas hajózási vállalatok. A hajóstársaságoknak az volt a céljuk, hogy a hajózási fuvardíj-tételeket egy meghatározott minimumon alul ne engedjék lejjebb szállani. A megegyezés a mostani évad megindulásától már életbe is lépett.

A Duna—Tisza-csatorna. Mai számunkban megírtuk, hogy ő felsége a delegációs ebéden kijelentette, hogy a Duna—Tisza-csatorna előmunkálataihoz beleegyezését adta és az ügy nemsokára parlament tárgyalás alá kerül. E hírre vonatkozólag most illetékes helyről azt a felvilágosítást adják, hogy a Duna—Tisza-csatorna kiépítésére vonatkozó törvényjavaslat még kidolgozva sincs s azóta, hogy a kérdést anketen vitatták meg, egyáltalában nem történt ebben a dologban semmi és hogy a szóban forgó bécsi jelentés tévedésen alapul. Ő felsége ugyanis

nem a csatorna kiépítéséről szökött, hanem azon nagy folyamatszabályozási munkálatról, melyet a napokban egy anketen vitattak meg.

Gyáriparosok Országos Szövetsége és a föld-birtok-politika. Hegedüs Lórántnak, a Gyáriparosok Országos Szövetsége igazgatójának ma közzétett nyilatkozatára Bernát István országgyűlési képviselő a következő sorok közlését kérte:

A Gyáriparosok Országos Szövetsége múlt évi április hó 21-én tartott közgyűlésén egyhangú helyesléssel magáévá tette Hegedüs Lóránt urnak azt a felfogását, mely szerint a gyárak fejlődését a köztartozások túltengése hátráltatja. Felhívta a szövetség tagjait a holtköz birtokszerzési jogára a sík vidékeken a hitbizományok megszüntetésére, az alapítványi birtokoknak állami kötvényekre való kicserélésére nézve. Ezzel tehát bizonyítva van és pedig megdöntetlenül, hogy a Gy. O. Sz. igazgatósága nemcsak foglalkozott a földbirtok-politikával, hanem abban meglehetősen radikális állást is foglalt el. A mi a választási reformot, illetőleg az összeférhetlenségi törvény módosítását illeti, arra nézve hivatkozom a hírlapokra, amelyekben hivatalos hirdás nyomán jelent meg az értesítés, hogy a Gy. O. Sz. igazgatósága elhatározta, hogy az összeférhetlenségi törvény revízióját a választási reformmal kapcsolatban a szövetség idej közgyűlésének napirendjére tűzi ki. Ennél többet nem állítottam. Ha a Gy. O. Sz. az összeférhetlenségi törvény módosításért száll sikra, ám tegye. Meg lehet azonban győződve, hogy mi magunk részéről hivatkozva arra a nagy erkölcsi és politikai vívmányra, mely az összeférhetlenségi törvényben van s amely nekünk a külföld ritkán nyilvánuló elismerését is megszerezte, mindent meg fogunk tenni arra nézve, hogy azok a rétegek, melyek állami szubvenzióra támaszkodnak, mint törvényhozók a kormány elhatározásának szabadságát illetéktelenül ne befolyásolhassák. Kiváló tisztelettel Bernát István országgyűlési képviselő.

Ujabb vasutállamosítások Ausztriában. Tegnap az osztrák képviselőház budget-bizottságában dr. Derschatta vasuti miniszter a reszortját érintő fontos kérdésekről nyilatkozott. A miniszter a Böhémische Nordbahn, valamint a Südnorddeutsche Verbindungsbahnmal folyamatba tett államosítási tárgyalásokról is megemlékezett. Azonkívül kijelentette, hogy a Lemberg—Belzec-i vasutat is államosítani akarja, míg az Unterkrainer Bahn megváltása tárgyában csak később foglal állást.

Mit nyújtanak az állam és a városok az iparnak? E czímen Sugár Ottó, a „Honi Ipar“ szerkesztőjének tollából érdekes könyv jelent meg, melynek előszavát Sztéryni József államtitkár írta. A mű hézagot pótol iparfejlesztési irodalmunkban, mivel mindazokat a gyakorlati tudnivalókat tartalmazza, melyeknek ismeretére okvetlenül szükséges van annak, aki Magyarországon iparvállalatot akar létesíteni, avagy vállalatát állami és községi támogatással ki akarja bővíteni. A mű tartalma a következő:

Az iparfejlesztési törvény, annak kommentálása, az iparfejlesztési törvény végrehajtási utasításának magyarázata, mindazon gyakorlati utbaigazítások kapcsán, melyek az állami támogatás kikérésére vonatkoznak. Különösen becses és teljesen új a könyvnek az a része, mely a városok és községek iparfejlesztési tevékenységére vonatkozik. Ebben a szerző hosszas és fáradságos anyaggyűjtés alapján áttevőzetes formában kimutatja, hogy milyen város vagy község milyen iparvállalat létesítésére alkalmas és hogy az egyes városok és községek milyen kedvezményeket nyújtanak az iparvállalatoknak. Több mint száz város külön e célra bekért nyilatkozatát találjuk a könyvben, melyek teljes felvilágosítást nyújtanak városaink és községeink iparfejlesztési hajlandóságára vonatkozólag. Végezetül a szerző közli a kereskedelmi minisztérium által a program tömör kivonatát, mely ugyiszólván irányt szab a vállalkozásnak, konkrét számítások alapján kimutatva, hogy az egyes ipari szakmákban milyen tökébefektetéssel milyen iparvállalatokat kell létesíteni, jelezvén ezzel azt is, hogy milyen új alapítások számíthatnak az állam messzemenő támogatására.

A könyv, melyben az iparfejlesztés jelentőségét egy a szerzőhöz intézett levél formájában Gelléri Mór kir. tan. méltatja, nemcsak annyiban végez hasznos munkát, hogy — mint Sztéryni József előszavában írja — „az állam és a városok összhangozott működését mozditja elő az iparfejlesztés terén“ — hanem annyiban is, hogy a magyar iparoságot teljesen ellátja mindazokkal az utbaigazításokkal, melyekre szükségük van azoknak, akik a gyakorlati iparfejlesztés terén keresnek boldogulást. A mű, mely 4 koronáért minden könyvkereskedésben kapható, legközelebb német nyelven is megjelenik.

Az állattenyésztés hanyatlása a Hortobágyon. A debreczeni állattenyésztés hanyatlásáról ad hírt debreczeni tudósítónk. A Hortobágy állattenyésztése — legalább mennyiség tekintetében — meglehetősen hanyatlásnak indult az utóbbi években. 1905. év óta 30%-al apadt az állatállomány. Biztosra lehet venni, hogy az ország más állattenyésztő vidékein is ekként alakul a helyzet s így könnyen megmagyarázható a husdrágaság. A 42.500 holdas Hortobágyon, amelyet a jószágtartó gazdák használnak, a múlt évben alig gyarapodott valamivel a jószágállomány az 1906. évihez képest. A rengeteg legelőt össze-vissza csak 39.000 darab jószág járta, még pedig: számos marha (közte 279 bika és 4567 bikázott tehén) 6703, tavalyi marha (közte 126 bika) 2133, jármos ökör 1454, ló 2959, tavalyi csikó 545, disznó 2570, birka 22.126, kos 516. Befolyt legelőberekben 216.145 korona 42 fillér, bikabérben 5480 korona 40 fillér. A legelőbér kulcsa a következő volt: számos jószág után 14 korona 30 fillér, ökör után 8 korona 60 fillér, birka után 1 korona 50 fillér.

Az Adria hajói. Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül kedden a „Mátyás király“ Fiuméből Talenciába indult, a „Buda II.“ pedig Bordeauxból Fiuméba érkezett.

TŐZSDÉK.
A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonafőzsde.

A külföldi tőzsdék valamivel gyengébb árjegyzéseire a határidő-piaczon néhány fillérrel olcsóbban indult az üzlet, csakhamar azonban megváltozott az irány, amennyiben új októberi buza iránt nagyobb kereslet mutatkozván, ennek vételei a többi terminusok árát is lényegesen feljavitották. Októberi buza 9.80-ról 9.90-re, áprilisi buza 11.80-ról 11.90-re, májusi tengeri 6.60-ról 6.65-re emelkedett. A szilárd határidőpiac folytán a malmok azon néhány ezer métermázsza buzáért, mely forgalomba került, 5 fillérrel többet adtak. Vételkedv azonban egyik malomnál sem volt konstatalható. Egypár kocszi rozson kívül egyéb forgalom nem volt.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 77 kg. 23.65 korona, 200 mm. 77 kg. 23.60 korona, 200 mm. 76 kg. 23.50 korona 100 mm. 76 kg. 23.30 korona.
Pestvidéki: 100 mm. 77 kg. 23.— korona, hibás, 100 mm. 75 kg. 22.80 korona.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 kg. 23.60 korona, 100 mm. 78 kg. 23.50 korona.
Tolnai: 200 mm. 72 kg. 23.50 korona.
Dunai: 2850 mm. 75 kg. 22.65 korona.
Rozs: 100 mm. 20.10 korona, 200 mm. 20.— korona, 150 mm. 19.90 korona, mind készpénzüzetés mellett, paritás.
Az árak 100 kilogr.kint koronákban értendők.

A határidőpiaczon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. áprilisra 11.83, 11.75, 11.91, 11.85.
Buza 1908. októberre 9.82, 9.85, 9.79, 9.92, 9.86.
Rozs 1908. áprilisra 10.36, 10.41.
Rozs 1908. októberre 8.58, 8.64.
Zab 1908. áprilisra 7.81, 7.86.
Tengeri 1908. májusra 6.60, 6.66.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	11.83	11.84
októberi buza	9.85	9.86
áprilisi rozs	10.39	10.40
októberi rozs	8.59	8.60
áprilisi zab	7.83	7.84
májusi tengeri	6.60	6.61

Délután forgalom.

Délután enyhébb időjelzésre az irányzat ismét ellanyhult.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	11.75	11.76
Buza új októberi	9.80	9.81
Rozs 1908. áprilisra	10.28	10.29
Rozs új októberi	8.54	8.55
Zab 1908. áprilisra	7.78	7.78
Tengeri 1908. májusra	6.58	6.59

Értéktőzsde.

Valamivel jobb hangulat mellett folyt ma az üzlet a tőzsdén. A vaspiac konjunkturáját kedvezően itélik meg s ez szilárd irányzatot idézett elő Bécs-

Len a vasértékek piacán, mi kihatott a mi tőzsdénkre is, sőt e momentum a többi értékek árfolyását is maga után vonta. Emelkedtek az Osztrák hitel 1.50 koronával, a Leszámitoló Bank 1 koronával, a Jelzálogbank 9 koronával, a Rimamurányi 2 koronával. A helyi piacon a forgalom igen szűk korlátok között mozgott, míg a koronajáradék ma elérte a 94.50-es árfolyamot.

Tartott irányzat mellett folyt le a mai előtőzsde, az árfolyamok azonban alig változtak. Csak Jelzálogbank részvények emelkedtek bécsi arbitrázs vételekre 7.50, Leszámitoló Bank 2.50 és Rimamurányi vasmű részvények 1.50 koronával. Az általános forgalom csekély volt. A déli tőzsdén bécsi arbitrázs vételekre szilárd irányzat uralkodott, a forgalomba került értékek árfolyamai mérsékelten javultak. A forgalom szűk keretben mozgott. Az utótőzsdén mérsékelt forgalom keretében bécsi és helyi vételekre szilárd volt az irányzat.

Előtőzsde.

Előtőzsde tartott.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 641.75-642.25 Magyar hitelrészvény 777.75-778.50. Rimamurányi vasmű 536.-537.- Magyar leszámitoló bank 492.50. Jelzálogbank 425.-432.- Közúti vaspálya 556.-558.- Magyar korona járadék 94.45.-94.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde szilárd.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 642.75-643.50 Magyar hitelrészv. 777.75-778.50. Osztrák magyar államvasut 673.50-675.25. Rimamurányi vasmű 537.-538.25. Magyar leszámitoló bank 492.50. Jelzálogbank 431.50-433.- Közúti vaspálya 554.75-555.25 Magyar koronajáradék 94.52½-94.60. Fiumei hitelbank 150.-. Egyesült fővárosi takarékpénztár 2135.- Magyar orsz. közp. takarékp. 1600.- Weitzer-féle vaggongyár 389.-390.- Neuschloss-féle nasicszi tanin gyár 465.- Magyar helyi érdekű vasut 255.- Magyar vöröskereszt sorsjegy 24.50.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.-5.- K, 8 napra 8.-10.- K, 1908. március hó végére 26.-28.- K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde irányzata szilárd maradt: Kötötték: Osztrák hitelrészvény 642.25. Magyar hitelrészvény 778.-778.50. Jelzálogbank 432.50-432.75. Rimamurányi vasmű 538.50-539.- Államvasut 675.- Közúti vasut 556.- Hazai bank 285.-286.- Végül maradt: Magyar hitelrészvény 778.- Jelzálogbank 432.75. Rimamurányi vasmű 539.- Hazai bank 286.-.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, február 27. (Az Egyetértés távirata.) A külföldi piacok jelentései az itteni tőzsdére nem gyakoroltak kezdeményező befolyást, a konzum továbbra is a legszigoribban tartózkodott a vásárlástól s így a legcsekélyebb üzlet sem fejlődhetett ki, de az eladók reflektánsok jelentkezése esetén jelentékenyen magasabb árakat követeltek volna, így azonban az árjegyzések csak néhány fillérrel emelkedtek s különösen búzában 10 fillérrel drágábban lehetett volna vásárolni, semmint nyolcz nap előtt.

Jegyztetett buza: tiszavidéki 12.35-12.80 korona, mosoni 11.55-11.90 korona, tótfelvidéki 11.55-12.- kor., déli vasuti 11.05-11.80 korona, marchfeldi 11.40-11.65.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.60-10.85 korona, csepeli 10.60-10.80 kor., pestmegyei 10.75-10.90, korona különféle magyar 10.60-10.80 kor., osztrák 10.45-10.75 korona.

Arpa: morvaországi 9.-9.40 kor., marchfeldi 8.30-8.80 kor., bécsvidéki 8.40 9.-kor., tótfelvidéki 7.40-8.80 kor., csepeli 7.70-8.40, győri -.- kor., déli vasuti -.- kor., tiszavidéki 7.-7.40 korona.

Magyar tengeri: régi 7.30 7.50, uj -.- kor., korona, cinquantin 8.15-8.55, uj -.- korona.

Magyar zab: selejtes -.- kor., közepes 8.25-8.50 korona, elsőrendű 8.50-8.75 kor., válogatott 8.75-9.- korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, február 27. Az Alpine-részvények nagy áremelkedése maga után vonta a többi érték szilárdulását is. E papir elérte a hitelrészvény árfolyamát, amit a kuliszban kis eseményként ünnepe-

tek. A barátságos hangulat más értékeknek is kedvezett és különösen prágai vasmű, fegyvergyári és magyar jelzálogbank részvények tetemesen emelkedtek. Államvasuti részvények is javultak. Általánosságban a forgalom nyugodt volt és később sem élénkült. A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg, vasmű-értékek élénk kötések mellett ismét emelkedtek. A forgalom későbbi folyamán vasbánya-értékek tovább javultak és a Magyar Jelzálog bank részvény is megint emelkedett. Egyébként a piac nyugodt. Berlin szilárdabb irányzatot jelentett. A zárlat szilárd volt. Államvasuti részvényekben élénk volt a forgalom.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 642.-, Magyar hitel. 778.-, Länderbank -.-, Államvasut 674.-.-.-, Elbavölgyi vasut -.-, Déli vasut 143.75.-.-, Alpési bányatársulat 642.50. Rimamurányi 537.50, Májusi járadék 97.90, Magyar koronajár. 94.40, Orosz érték 91.35, Török sorsjegy 187.75, Német márka 117.57.

A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 642.-, Magyar hitel 777.- Länderbank 418.50 Unio-bank 553.-, Államvasut 673.50, Anglo-bank -.-, Bankverein -.-, Déli vasut 143.75, Gőzhajó -.-, Alpési bányarészvény 644.50, Májusi járadék 97.90, Magyar koronajáradék 94.35, Török sorsjegy 188.-, Német márka 117.57. Elbavölgyi vasut 425.-, Rimamurányi 537.25, Orosz járadék -.-, Keleti vasutak -.-, Skoda -.-, Magyar jelz. 433.-, Kárpáti petroleum -.-.

Bécs, február 26. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járadék 97.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.80, 1860-as sorsjegy 151.-, Osztrák hitelsorsjegy 450.-, Angol osztrák bankrészvény 303.-, Bécsi Bankverein 538.50, Osztrák-magyar bank 1718.-, Déli vasut 144.-, Dunagőzhajózási társaság 1030.-, Dohány részvény 415.-, Cs. kir. arany (vert.) 11.34, Német bankváltók 117.57, Osztrák Lloyd 421.-, 4,2 százal. ezüst járadék 97.85-99.-, Osztrák koronajáradék 97.80, 1864-es sorsjegy 262.-, Osztrák hitelintézeti részvény 642.-, Union-Bank 552.50, Osztrák Länderbank 419.60, Osztrák-magyar államvasut 674.25, Elbavölgyi vasut 424.50, Alpési részvény 643.75, 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 240.82, Lipótkohó 437.-, Törökorsjegy 187.45. Szilárd.

Bécs, február 27. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 112.25. Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 149.85. Magyar hitelbank részvény 777.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 489.-, Rimamurányi 538.35, Magyar cukoripar 17.50, Adria hajózási részvénytársaság -.-, Magyar koronajáradék 94.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 95.-, Magyar nyer.-k. sorsjegy 191.-, Kassa-Oderbergi vasut részvény -.-, Magyar jelzálogbank 431.-, Magyar keresk. bank 334.-.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, február 27. (Tőzsdejelentés.) Nyugodt megnyitás után, amelynél az irányzatra nézve határozott véleményt alkotni alig lehetett, későbbben szilárd irányzat tört magának utat, miután a Londonból érkezett tegnapi jelentések, amelyek a pénzügyi helyzet rosszabbodásáról szóltak, túlzottaknak bizonyultak. E körülmény első sorban a japániai előnyére vált, amde ebből a többi érték is hasznot húzott ugyanígyra, hogy tegnapi záróárfolyamaikat megtartották. Bankok szintén jól tartották magukat, míg bányáértékek közül dortmundi Unio az évi zárlat kedvezőtlen megítélése következtében gyöngülés felé hajlott. A többi piac általánosságban meglehetősen jól volt diszponálva, habár a történet változások a csendes üzletmenet folytán, csak jelentéktelenek voltak. Gőzhajózási részvények javultak. A későbbi folyamatban az üzleti tevékenység majdnem teljesen megakadt, csak a berlini közúti vasut részvényei örvendtek a mai közgyűlésen elhangzott kedvező jelentésekre élénk keresletnek és erőteljesen emelkedtek. Zárlat nyugodt. Az utótőzsde a Hamburger Packetfahrt-Társaság kedvezőtlen évi mérlegére ellany-

hult. Magánleszámitolási kamatláb 4½%, napi pénz 5%, ultimo 4½%.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.25 osztrák hitelrészvény 202.25, Déli vasut 25.60, orosz bankjegyek 214.10, 4 százalékos új orosz kölcsön -.-, Disconto Commandit 174.25, Dinamit-truszt 159.75, Harpeni 196.60, Unifikált török járadék 95.10, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.15, Magyar koronajáradék 94.30, Osztrák-magyar államvasut -.-, Bécsi váltóár 85.-, Olasz járadék 104.10, Alt. villamossági Edison 200.-, Gelsenkircheni 183.25, Laurakohó 212.10. Meglehetősen szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) február 27. 4-2 százalékos papír-járadék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.35, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.30, Osztrák hitelintézeti részvény 201.80, Osztrák-magyar államvasut 144.-, Északnyugati vasut -.-, Bustiehradi vasut -.-, Londoni váltóár 204.64, Bécsi Bankverein 136.-, Villamos részvény 147.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.50, 4-2 százalékos ezüstjáradék -.-, Osztrák koronajáradék 97.90, Magyar koronajáradék 94.30, Osztrák-magyar bank 122.90, Déli vasut részvény 25.60 Elbavölgyi vasut -.-, Bécsi váltóár 849.83, Párisi váltóár 812.35, Union bankrészvény 139.90, Alpési bányarészvény 322.-. Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) február 27. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.50, 1860. sorsjegy -.-, Déli vasut 25.50, 4 százalékos Aranyjáradék 98.90, Osztrák hitelrészvény 201.90, Osztrák-magyar államvasut 143.75, Olasz járadék 103.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.15. Nyugodt.

London, február 27. Angol consol -.-.

Páris, február 27. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 97.27, Osztr. aranyjáradék 99.60, Magyar aranyjáradék 94.30, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 489.75, 4 százalékos Olasz járadék -.-, Déli vasut elsőbbségi kötv. 316.-, 5 százalékos marokkói járadék 505.-, 4 százalékos 1890. Román kölesön -.-, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.85, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.20, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 96.85, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508.-, 4 száz. Szerb járadék 1907. -.-, 4 százalékos spanyol járadék 94.42, 4 százalékos unifikált török jár. 96.15, Török sorsjegy 181.-, Török dohányrészvény 443.-, Osztrák föld-hitelintézet 1132, Osztr. Länderbank 462.-, Magyar Jelzálogbank 472.-, Banque de Paris 14.60, Banque Ottomane 717.-, Osztr. magyar államvasut 717.-, Déli vasut -.-, Meridional vasut 663, Keleti vasutak -.-, Waggon Lits -.-, Hartmann gépgyár 540.-, Rio Tinto 15.65, Sucrerie d'Egypte 33.-, Tula 296.-, Thomson Houston -.-, Uríkányi köszén 150, Chartered 20.25, De Beers 340.50, East Rand 86.75, Jagersfontein 93.25, Transvaal Consols -.-, Transvaal Land Company 46.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.-, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 1/5. Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/5, Csek Londonra 252.-, Magánkamatláb 2½. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vágómarhavásár.

Budapest, február 27. (Braun József és fia jelentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 2123 darab Vágómarha és pedig 1459 darab magyar és tarka ökör, 412 darab magyar és tarka tehén, - darab bosnyák ökör, - darab bosnyák tehén, 188 darab magyar és tarka bika, - darab bosnyák bika, 49 darab magyar bivaly és - darab bosnyák bivaly.

Származási hely szerint: 2123 magyar marha, - darab bosnyák marha.

A felhajtás közel 1000 darabbal kisebb volt a multhatinál, de mivel sokkal kevesebb idegen vevő jelent meg a vásáron, nagyobb áremelkedés nem jöhetett létre. Az irányzat valamivel élénkebb volt s az árak némely esetben emelkedtek 1 koronával métermázsánként.

Következő árak jegyeztettek métermázsánként élőszuliban levonas nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 69.-76.- koronáig, kivételesen -.- koronáig, középminőségű 62.-68.- koronáig, silány minőségű 52.-60.- K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 78.-86 koronáig, kivételesen

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorhajasoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Itis úveg 40 fillér, nagy úveg 60 fillér

94 fillér
52.-
jobb
Magyar
ronáig
ségi
46.-
ségi
ronáig
silány
legjobb
leser
koron
nágig
nágig,
minős
ségi
marha
legjobb
minős
ségi
élőszul
Bud
héz (p
fillér
terjedő
(páronl
120 fill
gramm
(páronl
nehéz
fillérik
sulyban
Se
volt ké
felhajt
elszáll
maradt
irányzat
Bud
radt 103
malacz.
- mala
tés, 120
sen 94
malacz.
süldő, -
13 drb
Mai ára
felül
levonáss
350 kg
90-92
- f
fiatal k
fillér, el
nyit 220
120-12
felül -
fillérik,
stíldó -
Malacz -
kül kilog
irányzata
Bécs
jelentése
borjut, 33
sertést, 2
juhót, 20
Elad:
84-102
134-140
hussertés
fillér; lev
fillér; il
fillér; il
84-104 f

29	S
1	V

94 fill, középminőségű 66-76 koronáig, silány 52.—64.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű 58.—64.— kor.-ig, középminőségű — kor.-ig, silány 46.—56.— koronáig. Magyar tehén legjobb minőségű 44.—66.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 54.—56.— koronáig, silányabb minőségű 46.—50.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 64.—72.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Bika legjobb minőségű 60.—68.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Kicsontozni való marha 40.—44.— koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Növendékmarha — koronáig. Mind 100 kilónként elősúlyban.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, február 27-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 118-120 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 120-121 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 120-122 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) fillérig.

Sertéslelészám: 1908. évi február 25. napján volt készlet 22549 drb., 1908 február hó 26-án felhajtott 773 darab, 1908 február 26. napján elszállított 248 darab, 1908 február 27. napjára maradt készletben 23074 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, febr. 27. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 105 darab sertés, 56 darab stüldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb stüldő, — malacz. Mai napi felhajtás 838 darab sertés, 120 darab stüldő, — darab malacz, összesen 943 darab sertés, 176 darab stüldő — darab malacz. Eladott 930 darab sertés, 169 darab stüldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 13 drb sertés, 7 darab stüldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 94-97 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig — fillér, ételsúlylevonással 90-92 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 114-124 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 114-126 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 120-126 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140-300 kgr.-ig 180-115 fillérig, ételsúlylevonással — fillérig. Belföldi stüldő — fillérig, horvát stüldő 80-100 fillér. Malacz — fillérig. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk.

Bécsi szurómarhavásár.

Bécs, február 27. (Saját tudósítók telefonjelentése) A mai vásárra fölhoztak: 5157 darab borjút, 3939 darab fiatal sertést, 2826 levágott sertést, 268 darab levágott juhot, — darab élő juhot, 2066 darab bárányt. Eladási árak kilogrammonként: Levágott borju 84-102 fillér; elsőrendű 104-132 fillér; legeleje 134-140 fillér; élő borju — fillér; hízott hussertés 74-94 fillér; hízott sertés 98-114 fillér; levágott nehéz sertés I. rendű 100-116 fillér; II. rendű — fillér; könnyű sertés 124-128 fillér; elsőrendű stüldő 100-120 fillér; levágott juh 84-104 fillér; bárány 20-44 korona páronként.

Borjuvásár.
Budapest, február 27. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 184 darab élő borjút s vásárra került 15 rugott borju. Az irányzat lanyha volt. Fizettek elsőrendű élő borjúkért 92-100 fillért, kivételesen — 104 fillért. Középminőségűért 80-94 fillért, silány és rugott borjúkért 56-70 fillért kilogrammonként (levonás nélkül).

Bárányvásár.
Budapest, febr. 27. (Hiv. tud.) A mai vásárra került 30 darab élő és 1936 darab leölt bárányt. Az irányzat élénk volt. Fizettek élő bárányokért 16-70 koronát páronként, leölt bárányokért 11-18 koronát páronként.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. február 27-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap a keleti hegyes vidékeken, meg szórványosan egyebütt is fordult elő — nagyjából csak néhány mm.-nyi csapadék, de keleten itt-ott a 10 mm.-t is meghaladta. A napali hőmérséklet alig változott, de az éjjeli lehűlés országszerte érezhetőbb volt, különösen pedig északon, ahol számos helyen — 10 C° alá süllyedt a hőmérséklet; a minimum: Árvaváralján — 17 C°, a maximum pedig: Fiumében 13 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Nyugati légáramlással változékony, enyhébb idő várható, helyenkint csapadékkal.

Allomás	Legnagyobb hómagasság mm	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
Budapest	64.7	-2.7	NE	1	—	—	3	—
Ungvári	63.2	-5.4	N	1	0	—	—	—
Kőszeg	66.3	-12.0	N	0	—	—	—	—
Székesfehérvár	68.5	-3.7	N	0	ny	—	—	—
Debrecen	63.2	-1.4	N	0	—	—	—	—
Budapest	63.4	0.2	N	1	1	ny	—	—
Székesfehérvár	63.9	-3.7	N	1	0	—	—	—
Kőszeg	63.1	2.0	N	4	3	—	—	—
Bécs	62.7	2.0	NW	4	3	—	—	—
Székesfehérvár	63.3	0.8	N	4	2	ny	—	—
Ungvári	6.4	5.6	N	4	2	—	—	—
Székesfehérvár	62.4	0.6	N	1	1	—	—	—
Székesfehérvár	61.5	1.2	N	1	2	—	—	—
Székesfehérvár	61.9	0.1	NE	0	3	—	—	—
Székesfehérvár	61.9	0.8	N	4	1	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	SE	1	—	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	NW	2	—	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	1	2	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	1	0	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	NW	2	1	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	1	0	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	NW	2	0	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	1	2	ny	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	NE	1	1	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	1	4	ny	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	1	3	ny	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	2	1	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	2	4	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	NW	1	3	—	—	—
Székesfehérvár	61.0	0.2	N	1	4	ny	—	—

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 27. —

Kinevezések. A honvédelmi miniszter Vutkovich Árpád és Vesztróczy Jenő budapesti lakosok, végzett joghallgatókat díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakor-nokokká; a kolozsvári ítélőtábla elnöke Fogarasi Dezso végzett joghallgatót a kolozsvári ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakor-nokká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Rajky István neszideri járásbírói állást a pozsonyi ítélőtáblához helyezte át.

Pályázatok. A galántai járásbírósnál albirói, a szatmári adóhivatalnál I. oszt. pénztárnoki, a szilágycsehi adóhivatalnál ellenőri, a vukovári pénzügyigazgatásnál pénzügyi fogalmazói, a kassai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóknál számvizsgálói, Sopron városánál rendőr-alkapitányi, a kolozsvári járásbírósnál végrehajtói, a szarvasi adóhivatalnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét alatt: Ur-szentivánon (Bácsbodrog várm.) és Aurélháza (Tornal várm.) postamesteri. Zenta városánál ügyész és egy adóügyi állásra 3 hét alatt; Sopron városánál erdőmesteri, a szombathelyi járásbírósnál és a sá-

toralajhelyi törvényszéknél irnoki állásra 4 hét alatt és Arad vármegyénel irnoki állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZALLAS.

febr. 27. febr. 26.		febr. 27. febr. 26.	
m é t e r		m é t e r	
Inn	Sharding 0.77 0.95	Tisza	M.-Sziget 0.08 0.04
Uuna	Passau 8.34 8.85	Tokoháza	0.85 0.24
	Linz 0.82 0.75	V.-Namény	0.10 0.55
	Bécs 0.86 0.80	Tokaj	0.82 0.54
	Pozsony 2.57 2.65	Tiszafüred	0.— 0.84
	Komárom 3.48 3.53	Szolnok	0.40 0.88
	Budapest 3.10 3.—	Csongrád	0.78 0.60
	Paks 2.88 1.81	Szeged	1.85 1.22
	Mohács 2.84 2.18	T.-Bocsa	0.86 0.86
	Gombos 2.72 2.88	Titel	2.18 1.98
	Ujvidék 1.80 1.61	Óndava	Hoór 0.51 0.52
	Pancsova 2.24 1.02	Tanoly	Bárta 0.20 0.20
	Orsova 2.80 2.47	Rodrog	Ladócz 1.52 1.17
Norva	Morvafalu 2.77 2.70	Sajó	Zsolca 1.70 1.47
Vág	Zsolna 0.12 0.08	Hernád	H.-Némeli 0.21 0.27
	Trencsén 0.18 0.21	Bereettyó	Maryita 1.47 1.50
	Szered 0.48 0.59	B.-Ufalu	2.08 2.11
Rába	Szt.-Gothárd 0.— 0.14	Körös	Cenusa 0.19 0.24
	Sárvár 0.01 0.08	N.-Vár	Belényos 0.72 0.74
	Győr 2.85 2.98	Tenke	0.94 1.32
Dráva	Varasd 1.17 1.24	Gurahom	1.08 0.—
	Zákány 0.80 0.24	Borosjenő	1.70 2.60
	Bárcs 0.14 0.24	Békás	5.18 4.56
	Fszók 0.87 0.64	Gyoma	4.62 4.18
Nura	M.-Szerdán 0.84 0.52	Gy.-Fehérvár	0.23 0.22
Száva	Zágráb 3.87 0.46	Branyicska	0.— 0.42
	Szlezek 2.08 3.04	Soborsán	0.— 0.—
	Mitrovicza 4.60 4.82	Arad	0.88 0.86
Szamos	Déa 0.18 0.19	Makó	0.72 0.40
	Szalmár 1.80 0.68	K.-Kostály	1.68 1.78
Kraszna	N.-Majtény 3.78 2.—	Kiszetó	1.80 1.95
Latorca	Munkács 0.82 0.80	Temesvár	1.12 0.66
Laborca	Homonna 0.28 0.85	Becskerek	0.80 0.84
Ung	Perecsny 0.— 0.—		

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Szenzációs ujdonság?

Wilde Oszkár
A readingi fegyház
balladája.
Fordította
RADÓ ANTAL.
Ára díszes kiállításban 1 kor. 60 fillér.
A világirodalom egyik legmegdróbb költői alkotása, egyúttal a magyar műfordítás egyik remeke.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek
biztos és teljeskörű gyógyításra 24 órá alatt
érintett tapasztalatai alapján legjobban ajánljuk
Dr. CZINCZÁR
egyetemi orvosdoktor speciálklinikát.
Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít: Helyzetjavítást, magömlést, hólyagbajt, sebgyógyítást, sőt a gyengébb, lefogyt, érzéketlen, hátréteget és ideggyógyítást, bőrkérelt és minden más betegséget biztos módszerrel.
Budapest, 10., Károly-körút 10. I. emelet
Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.
Vidéktelek levél útján is biztos eredményre vezet a gyógyszerrel gondoskodás.
Munkásokat tetemes arányban gyógyít meg.

HETI MŰSOR.

Február	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígjáték Színház	Árny- Színház	Népszínház (Vie-Opera)	Magyar színház	Vár Színház	Iránta színház
29 Szombat	Robespierre	Mestardalnokok	Sámson	Varazskeringő	A nagymama	Két iskola	—	—
1 Vasárnap	d. u. este	Nóra Robespierre	Az ördög	Varazskeringő	Carmen	Gyurkovics leányok	—	A tenger A szerelem törte
			Tatárjárás	Varazskeringő	A nagymama	Két iskola	—	—

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include various types of wheat and their prices.

Table with columns: Egyéb gabonanevelők, 100 kilogramm ára. Rows include other grain products like rye and barley.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rózsás, Sárga. Rows list different potato varieties and their prices.

Table with columns: Különféle érmények, Faj, Pénz, Aru. Rows list various coins and their values.

Large financial table with multiple columns and rows, including sections for 'Allamadósság közközlésének', 'Bankok részvényei', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalom', 'Különféle vállalatok', and 'Pénzmekek és váltók'.

A TITOKZATOS HAJÓ

— REGÉNY. —

Írta: FRED VILLER

19

— Könnyű dolog volt nekik minden mozdulatunkat meglesni és az alkalmas pillanatot kivárni, hogy minden harc nélkül legyőzzenek...

— De az Isten szerelméért, mi az oka, hogy ezek az emberek a hajón vannak, de a látásunkor elrejtőznek és kezünk, lábunk megkötözve, itt hagynak bennünket...

— A magyarázat még be fog következni, — felelte meggyőződéssel Monk. — De mondjátok meg legelőbb is, biztosan tudjátok-e, hogy kellemes gazdáink itt a hajón spanyolok voltak?

— Én csak annyit mondhatok, hogy a szavak, melyeket tőlük hallottam, spanyol volt, valódi, hamisítatlan spanyol, amennyit én értek.

— Többet én sem mondhatok, — jegyezte meg Holt. — Hogy a fiatal nő spanyol nő volt, az teljesen bizonyos.

— Hát abban nem is kételkedem, — felelte Monk, — de szeretnék valami egész bizonyosat tudni, hogy abból levonjam a következtetéseket. Észrevette valamelyikőtök, hogy a beszédjük művelt emberek benyomását tette?

— Nekem úgy rémlett, hogy egy hangot hal-

lottam, mely a művelt és magasabb osztály beszédmódját követte.

— A fiatal hölgy elmesélte, hogy apia vele együtt volt a hajón — jegyezte meg Holt. Mindenesetre a műveltebb osztályhoz tartozott.

— Igazad van — felelte Monk, tehát odáig már mégis eljutottunk, hogy tudjuk, hogy idejöveteleink előtt egész sereg férfi, valószínűleg spanyol tartózkodott ezen a hajón. Közülük leg-alább is egy nem közönséges tengerész lehetett. Megtudtuk, hogy nekik okuk van rá, hogy velünk érintkezésbe ne jöjjenek, igen, még csak hogy meg se lássuk őket és hogy a hajót minél előbb el akarták hagyni...

Csendben meglógtam Holtot s halkán odasugtam neki:

— Ne szakítsd most félbe, az ő rendes kerékvágásán van.

De a sors már úgy határozta, hogy Monk a maga következtetéseit és logikus levezetéseit más időkre tartogassa.

Beszélgésünk közben, mely a kajütben folyt le, a hajó egyszerre ingadozni kezdett, a napsugár eltűnt s fekete borulat szállott le ránk. Sietve mentünk a födélzetre.

A hajót elkapta a szél, mert a kormányrud még megkötözve állott s a vitorlákat sem igazítottuk a helyes irányban. Nagynehezen megfordítottuk őket s teljesen a szél ellen feszítettük ki.

— Nem szabad többet dél nyugat felé kormányoznom — felelte Holt — igen nagy közelségébe érünk az afrikai sivatagnak. Aztán meg minden irány nélkül megyünk s én nem tudom a legközelebbi tiz-husz mérföld alatt pontosan megállapítani, hogy tulajdonképpen hol is vagyunk.

Igy aztán elhatároztuk, hogy megfordítjuk a hajót, ami szintén nem volt könnyű munka három invalidus számára. Monk a kormánynál állott.

— Vári egy kicsit. Ne fordulj oly gyorsan, különben igen sok vizet kapunk a hajó oldalába

— kiáltotta Holt hátrafelé, amint a hajó ivelni kezdett.

Különbben is csak erős vízvihar hullt a fedélzetre, mert a hajó pompásan tartotta magát a felszínen. A hajó orra ellenben alapos rázásnak volt kitéve s hátul olyan roppanást, recsenést hallottunk, mintha ott valami hirtelen kettétörött volna.

— Ettől régen tartottunk, ez a mi kormány-szerkezetünk!

Holt hátraugrott, én követtem — tényleg, fáradságos munkánk semmivé lett. A kötelek szétszakadtak, a kormánylapát meglazult s rettenetesen csapkodott a vízben.

— Ez kedélyes kis üzlet — felelte Holt. Gondtalan pillantott a nyílt tengerre, amely erősen csapta hullámaint a hajó bordájához.

Nehéz napunk volt s hogy a kormányt ismét rendbe hozhassuk, erre egyelőre nem is gondolhattunk. Csak arra szorítkozhattunk, hogy valahogyan összetoldozhassuk a hiányt s lehetőleg annyi vitorlát vonjunk fel, amennyit csak bírunk, hogy a hajót, amely holtan fekkét keresztbe a tengeren, egysúlyba billent-hessük.

Szerencsére nem vihar, hanem kisebb oceáni szél fújt, amely ezen a vidéken oly igen gyakori.

Tulajdonképpen nem nagyon aggódtunk a hajónk miatt. Erős építmény volt. Amennyire tájékozhattuk magunkat, a hullámok hátán Afrika partja felé tartottunk.

Megfigyeléseket azóta, hogy az Oceán fedélzetére kerültünk, nem igen tehetünk, kivéve azt az egyetlen esetet a második napon, amikor a déli magasságot állapítottuk meg. Bár voltak mérő szerszámaink és táblázatok a hajón, de a kronométer nem volt meg s így lehetetlen volt a hosszúsági fokokat följegyeznünk. Holt vezetett ugyan némi följegyzést, de életünk annyira változatos és zaklatott volt az Oceán hátán, hogy a pontos és rendszeres megállapításokat teljesen kizárta.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK

Pénteken, 1908. február 28-án

Nemzeti Színház

Miss Hobbs

Vígjáték 4 felvonásban. Irtá Lerome K. Fordította: Molnár Ferencz.

Edvard Kingsearl Kürti Lrcival Kingsearl Dezső Geor Jossap Rózsahegyi Miss Willcoent Váradi A. Miss Susan Abbey Rákosi Sz. Miss Hobbs Láncl J.

Kezdeté fél 8 óraker

III. Kir. Operaház

Zárva

Népszínház-Vigopera

A nagymama.

Fekes vígjáték 3 felvonásban. Csiky Gergely darabjából szinpadra alkalmazta Pásztor Árpád, zenéjét szerrelte Mádor Rezső.

Szerény grófné Blaha L. Márta Turcsányi Piroška Della Donna Bárd Orkényi Horváth Gróf Szerényi Páman Pr. Orkényi Kálmán Bálint Kozta Kúrti Langó Szerényi Marosi A. Tódorka Szilárd Nagy

Kezdeté 8 óraker

Vígshínház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Irtá Bakonyi Karoly, zenéjét Gábor Andor verselő irtá Kálmán I.

Személyek:

Lohovay tábornok Vendrey Troszka a leanya Harmat H. Riza Kélti J. Lónnthey Hegedűs Imrédj Fonyvesi Magyaróssy Kornai B. Wallenstein Sarkadi Illiko Komlósy I. Tur

Kezdeté fél 8 óraker

Várszínház

A vetélytárs.

Színjáték 4 felvonásban irták: Henri Kistanackers és Eugen Delard. Fordította Huszár Imre.

Személyek:

Brizent Andre Oddi De Mortagnes Gyenes Janne Cs. Aiszeghi Simonne P. Markusik De Chamblay Bónis De Chamblay V. Molnár R. Pentle roix Mihályfi Raffadell Haidu Formiers Nádaí Chiguenil bárd Pethos Chiguenil bárónó Vizvári M. Öreg gilszónó Barlos

Kezdeté 7 óraker

Király színház

Varázskeringő

Operett 8 felvonásban. Irtá Dörmann és Jacobsohn. Fordította Mérei Adol. Zenéjét szazette Strauss Oskár.

XIII. Joahim Németh Lóthár Papir Heléna Petráss S. Niki Csapó Gusztí Sárosi Friderika Orley G. Francsi Pálmai Ilk Vendolin miniszter Szabó

Kezdeté 8 fél óraker

Magyar színház

A császár katonái.

Dráma három felvonásban. Irtá Földes Imre.

Személyek

Karády István Vágó Karády Zoltán Garas Karády Erzsébet Borostyán Schneller Lajos Z. Molnár Marjay István Réthey Szilassy Ernő Törza Jósz Géza Csontos Jósossy Agóst Vándori Koller Gyula Rátkay Szedlacsek Janos Papp Pinter István Ternay Ferencz Körmenydy

Kezdeté fél 8 óraker

Uránia színház

A szerelem története.

Kezdeté fél 8 óraker

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 98-16

Utazás egy sikor körül. Tréta, irtá Holtai Jenő

MIOZI HERCEG

Zenéje Lehar Ferenczétől, operette 1 felvonásban. Személyek: Míoz hercege - Nyárai, Jerzsabinka - Boros, Pizsa - Kélti Juliska, Amoranlo - Medgyaszay Vilma.

Szép asszony kocsiá. Párisi kocsitörténet.

Kabaretzámokaladnak elő: Madl gyaszay Vilma, Nyárai, Kélt, Juliska, Sarkadi, Vörös Ill. Kardos, Kékony Ill, Poor Lili Boros, Bársony.

Apolló színház.

(Telefon 68-39.)

Egy olown féltékenysége. Főleismeret regényíró. Kutyaválópor. A fősvény.

Tirolai életképek.

Az indián szerelem. A munka megkönnyítése. Kötelesség és szerelem.

Namiv vád alatt.

(Sikasztó bankhivatalnok.)

Kezdeté fél 5 óraker.

FÖVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Ma és minden este:

a szenzációs februári műsor Merian - kutyaszínháza

és a többi attrakció részvételével.

Az előadás kezdete 8 óraker.

Előzetes jelentés. Csütörtökön, március 5-én, negyedik gyermekmatiné.

A kutyaszínházzal és dohányzási tilalommal.

A télikerthben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

TÁTRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTCZA 77.

Igazgatóság: WABITS és GRUNER.

Budapest lezelökölőbb családi mulatója.

Ma, 1908. február hó 1-től

Teljesen új szenzációs műsor.

Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul Nemzetközi Cabaret előadás.

Nemes Lessenn Mella Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard bárónó cocottdalok (hartakísérettel). La belle Sylvia dán soubrette.

Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlova Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával.

Maara Gusti előadó soubrette. Suga Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.

Pénztarnyítás 5 óraker. Kezdeté 8 óraker.

Telefon 15-10.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28

(BONBONNIÈRE). Telefon 52-88

A nagysikerű februári műsor utolsó hete.

3 mulatságos bobózat 3 25 új cabaret-szám 25 4 vidám színpadi tréta 4

Fellépnek: Nagy Zandra, László Rózi, Ferenczy Károly, Balogh Böake, Fábán Kornélia, Kepl Jolán, Szécsi Magda, Huszár Károly, Sajó Géza, Mahr Nándor, Gabányi László és Kövény Gyula.

Jegyek: Bárd-nál, Kossuth Lafos-utca és Andrássy-ut, Zipes-nél, Andrássy-ut 4. és a Cabaret pénztárnál, Teréz-körút 28.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám

Uj műsor!

Brothers Bill & Will kómikus akrobata.

The Elrados S. Gobson

kómikus nyújtó toászok. fejenjáró-művész.

A TOLYAJ. Bohózat egy felvonásban. Irtá Tábori Emil.

Előkészületben: A Tardos bank

bohózat.

Éjjeli 12 órától, reggeli 5 óráig

zene és táncz.

Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez Vasár és ünnepnapokon delután 6 óraker delutáni előadás mérsékelt helyárrakkal.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Kezdeté 8 óraker.

Fagy-Hó-Szél

nagy ellenséget az arcbőrnek. Ez ellen a legbiztosabb és leghatásosabb óvszer a Rogátsy-féle

Magyar-Pipere-Borax.

Allandóan használva az arcz és kéz a legdurvább időjárásnak is ellentáll; a testbört puhán, üdön és tisztán megtartja.

A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntet szepőt, pórseny, atkát miltessert patanást, májtoltot, a ráncos bört báronysimává, a vörös vagy napbarnított bört fehérré teszi.

Gyermekápolásnál, furdözésknél nélkülözhetlen. Kitünő hatással bír szemgyuladásnál, valamint for- és szájalpolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré és tükörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krem K 1-.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K-80.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fúszerüzletben. — Csak dobozban, nem kimérve Egyedül Rogátsy Kálmán drogéria Bpest, készítöje Rákóczi-ut 10. Figyeljünk a ROGATSY névre.

HA FÁJ A FEJE,

ne félővázók hanem használja azonnal Beretvas-féle MIGRAIN-pasztilát

Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

24 pasztilát tartalmazó doboz 1 kor. 20 fill.

Főraktár: Beretvas Tamás gyógyszerüzlet Kispeszt, Hákóczi-utca 8. Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

Megnyilt a HUNGÁRIA BUFFET.

Dohány-utca 56. (Akácza-utca sarok)

Kitünő magyar konyha. Valódi jó Női kiszolgálás. — Minden este cigányzene italok. Egész éjjel nyitva. o Egész éjjel nyitva.

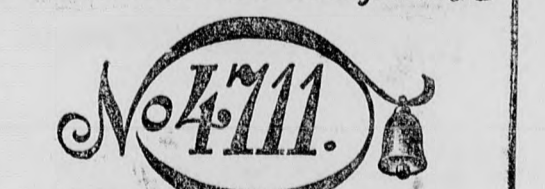
Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz

bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan nak minősítendő.

Dr. Preisz Hugó a. m. kir. állami bakteriológiai intézet vezetője.

A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-98.

A MINT AZ ARANYNEMÜN MEGVIZSGÁLJA A FÉMJELEZÉST UGY VIZSGÁLJA MEG

KÖLNÍ VIZÉNEK ZÖLDARANYJELZÉSÉT.

Ez a jele a minőségnek

MINDENÜTT KAPHATÓ.

FOLIES CAPRICE. RÉVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Fordandó: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/29 óraker.

Ma 1/10 óraker: Ma 1

Az aczélkirály vád alatt.

Bírsági karcolat Irtá: Pittaval. Rendező: Rott Sándor.

Végül Was Männer fesselt? 11 óraker

Bohózat irtá: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor. Trebitsch Sándor, Türk Berta és Zöldi Márton új eszöjökben.

Nappali pénztár 9-1-ig és delután 3-6 óráig.

Az 1-es emeleti Casino de Parisban reggeli 5 óráig zene és tánc.

Ma pénteken, február 28-án a Vigadó nagytermében

Slaviansky

d'Agreneli Dimitri orosz énekkarának

II. hangversenye.

Jegyek ára: 6, 4 és 2 korona. fenntartott ülésök 10 korona Mörv Bélánál Andrássy-ut 12

Nászajándékok részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN műórás ékszertelepén Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em. Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

TATÁRJÁRÁS

Operett 3 felvonásban. Irta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire szerzette Kálmán Imre.

A VÍGSZINHÁZ SZENZÁCIÓJA!

A szezon legnagyobb operett-sikere!

Megjelent a

TATÁRJÁRÁS ZENÉJE

1. füzet: BELÉPO, énekli Kornai Berta. DAL A CSÓKOS JULISKÁRÓL, énekli Kornai Berta. A TARTALÉKOS, énekli Sarkady Aladár. SZERELMI KETTŐS, énekli Hegedűs Gyula és Keleti Juliska. PESTI KASZÁRNYA NÓTA, énekli Tihanyi Miklós . . . . . Ára 3 korona.
2. füzet: DAL A SEMATIZMUSRÓL, énekli Keleti Juliska. EMLÉKSZIK-E?, énekli Hegedűs Gyula. A HOLDAS EST, énekli Hegedűs Gyula. DAL A KETTŐS KÖNYVVITELRŐL, énekli Sarkady Aladár. KIS HÁZIKÓM . . . , énekli Tihanyi Miklós . . . . . Ára 3 korona.
- Indulók: HAJRÁ ELŐRE, énekli Kornai Berta. NÉGYES, Tanay Frigyes száma . . . . . Ára 2 K 40 f.
- Keringők: RIZA KERINGŐ, énekli Keleti Juliska. NAGY KERINGŐ, énekli Keleti Juliska . . . . . Ára 2 K 40 f.
- Tatáriárás összes énekszámai . . . . . Ára 8 korona.

E dalok máris oly népszerűek, hogy
a közönség estéről-estére együtt énekli
a zenekarral.

Kiadó: Rózsavölgyi és Tsa, cs. és kir. udvari zeneműkereskedő,
Budapest, IV., Kristóf-tér 7, az ország legdúsabban felszerelt zeneműtára.

Az egész országban mindenütt kapható.

A MÜLLER J. L. féle

Kaliptas

LEGJOBB FOGPEP

TÖRVÉNYVEDETT

felismerhetetlen, a fogpapatokat fehérríti és épen tartja. Kis tubusz 50 fillér, nagy 1 korona.

MÜLLER J. L.

48-49. és 50. számú szűrt Bpest, Kormányhivatal 2. Minőségű kapható.

SANTAL MIDY

Kiszorította a copait, kubát és befecskendezéseket;

48 ÓRA

alatt meggyógyítja a kifolyást. Igen hatásos hólyagbajoknál, a legzavarosabb vizeletet is megtisztítja. — Jótállás jelöl minden tokocskán rajta van a név **MIDY**

Egy 40 tokocskát tartalmazó üveg ára használati utasítással együtt 2 fnt 10 kr. Vidékre 2 forint 30 kr. beküldése mellett, bérmentve vagy utánvétellel.

Budapest, Török József gyógyszerárában, Király-utca 19. szám.

Az **EGÉSZSÉG KÖNYVTÁRA.**

Szerkeszti **GERLÓOZY ZSIGMOND dr.**

Most jelent meg az V. kötet:

A gyermekről

Irta: **BÓKAY JÁNOS dr.** egyetemi tanár.

TARTALMA:

I. fejezet. A gyermek testi fejlődése. Fogzás.
 II. fejezet. A gyermek szellemi fejlődése, testének és szellemének gondozása.
 III. fejezet. A gyermekszoba. Természetes táplálás. Az állati tej, mint tápszer.
 IV. fejezet. A kis gyermek mesterséges táplálása.

Az Országos Közegészségi Egyesület kiadványa.

Ára kötve 1 K 50 L

Kapható: **Lampel R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS Y

7. sz. és kir. ezredorvos és kórház főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, önterfőzést és annak utóhatát, ideg- és hátgerinobajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körut 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyásiker.

Fényképezőgépek Grammofonok Hangszerek Látcsövek és Fegyverek

eszköz havi részletfizetésre kaphatók

Aufrecht és Godschmied áruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.

KÖLÖN-KÖLÖN képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

szik bármily nemi betegségben szenvednek,

minél húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkület, vizeleti zavartok, őjjeli magömlések, sebék és bujakoros bántalmak (syphilis, az enforitózis utóhatáiként fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkültesek szib, nőknél fehérlőlyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógy módjára, fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. sz. és kir. osztály főorvos országos hírű és a legérgebb, 39 éve lennálló rendelt. intézetét

Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időit húgycső és hólyag bajok vizsgálata villamos húgycsőtükrözéssel.

Vidékiek levelekre kíméző választ és szakszerű tanácsot nyernek, gyógyszeréről gondoskodik. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Hirdetmény.

Az alulirt forgalmi igazgatóság közli, hogy Tulln hajóállomás az ott folyó víziépítkezések miatt egyelőre nem éríthető, miért is ezen állomásra rendelt áruküldemények további intézkedésig fel nem vétetnek.

Budapesten, 1908. február hó 27-én.

Az Első sz. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság magyarországi forgalmi igazgatósága.

Nietzsche filozófiája.

Irta **BURJÁN KÁROLY.**

A modern természetvizsgálódás eredményei. — Szociális reformtervek. — Nietzsche eszmérendszere. — Előtrajza, Szellemi fejlődésének fázisai. Az individualisztikus filozófia alapelvei. — Nietzsche, mint korunk eszmeküzdőinek hőse.

Ára 1 korona.

Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Miért utánozzák a

DIANA-sósorszeszt?

Ma már köztudomásu, hogy csakis olyan cikkeket utánoznak és hamisítanak, melyeket a közönség megkedvel és nagyban vásárol. Mert magától éretődik, hogy olyan cikkeket nem érdemes utánozni, mely nem fogy és a közönség nem ismer. Manapság egyedül a

DIANA-sósorszeszt

utánozzák legtöbben, mert ez a cikk rövid egy év alatt az egész világot meghódította. Alig van manapság olyan ház, — legyen az bármilyen gazdag ahol

DIANA-sósorszeszt

nem volna látható.

Hogyan utánozzák a DIANA-sósorszeszt?

Először is vesznek a DIANA-sósorszeszhez hasonló kinézésű üvegeket, vignettákat és csomagolópapírost. A folyadékot ugyanolyan színre festik és hasonló szagot adnak. Természetes, hogy az igazi gyógyértékét nem tudják megadni, amire különben az utánzók nem tekintenek súlyt. Az utánzók a legfőbb súly arra helyezik, hogy külsőleg hasonlítson a csomagolás az eredeti Diana-sósorszeszhez. Sokan utánozzák a hirdetés szövegét és annak alakját is. Egy szóval mindent elkövetnek, hogy a valódi Diana-sósorszeszt vásárlókkal összetévezzék saját utánzatukat.

Határozottan kérjen DIANA-sósorszeszt.

Ez esetben meg kell nézni, hogy minden üvegen látható-e az „Erenyi-Diana-sósorszeszt” felírás: látható-e a vörös vignetta; látható-e a plomba, látható-e a sárga külső csomagolópapíros, melyen vörös nyomás van.

Meg kell nézni azt is, hogy az üveg nem volt-e nyitva, azaz, hogy a folyadék valódi-e?

Egyedüli készítő:

Erenyi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5. sz.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétellel mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana-sósorszeszt	Egy nagy üveg Diana-sósorszeszt	Egy legnagyobb üveg Diana-sósorszeszt
40	1.-	2.-
fillér.	korona.	korona.

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegen látható felülően e két szó: **Diana-sósorszeszt.**

E hirdetés rovatan minden sz... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatan minden sz... egyszerű beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt... betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények használtak és ajak, rendk... kivüli olcsó áron kaphatók... a budapesti pénzszekrény... raktárban, Budapest, V... Bálvány-utca 6/C 288

Fényképezőgép.

alkalmi vétel laposra ösz... szehajtható klappkamera... pillanat és időfelvételekre... pneumatikus elűléssel, ka... zetával, alkalmas minden... féle felvételre csak 9 frt... Egy fényképezőgép. 9x12... klapp-kamera, kazettákkal... labda-exponálással, EGÉ... SZEN UJ, FELÁRON... ELADÓ Egy fényképező... gép Görz objektívvel, fel... szereléssel együtt igen ol... csón, azonnal eladó. Va... dászfegyvert, fényképezőg... pöt binoklet, hangszereket... műtárgyakat stb. veszek a... legmagasabb árban ugyszin... tén minden olcsón eladok... és ujakra becserelek. Radó... IV/E. Egyetem-tér 5 szám... 49082

Nem

éppen szegény fiatal uri... nő férjhez menni óhajt... előkelő uri emberhez. Jel... lige: „Pesti háziasszony.“... 5550

Csemegeszőlőt

fagymentesen csomagolva... 5 kilónként 6 koronáért... leginomabb táblaalmát... 4 koronáért, mézédés na... rancsot 3 koronáért szállít... Róthmann Hermin Eiskun... balason. 27850

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak terve... zését, felépítését, átalakítá... sát bárhol előnyösen el... vállalja, tehermentes tel... keket törlesztésre felépíti... Építési tanácsokkal szolgál... Borsodnyé építésiroda Bpest... Rákóczy-ut 71. 27792

Könyveket,

regénysorozatokot, egész... könyvtárakat jó áron vásá... rolok. Ajánlatokat „Könyv... fevelő” jelige alatt a kia... dóhivatala továbbít

Polgári, gimnáziumi... kereskedelmi, real, mai... gánvizsgálatra, gimnáziumi... különbözetre és érettségire... előkészít (hölgyeket is.)... Kerekes, Almásy-tér 16... sz. II. em. 18. sz. Válasz... bélyeget kérek. 27808

Lakást,

üzlethelyiséget akar kiadni... vagy kivenni, akkor csak... Huszárhoz kell menni... Budapest, V. Méréleg-u. 2... Telefon 81-08. Teljes ga... rantia, első rangú ajánla... tok. Minden bérhelyiség... és ingatlan nyilvántartva.

Zálogcédulákat.

briliánsokat, ékszereket... aranyat, ezüstöt, platínát... legmagasabb árban veszek... Briliánsokért többet fi... zetek, mint amennyiért vették... SCHILLER 12130R. Sip... atca 8. 27183

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást... köhögést, lázat biztosan... elmulaszt. Ára 3 korona... Kapható: Falk-gyógyszer... tár, Budapest, VII. Rákóczi... tér 2. sz. 27796

Veresáfonyabefőt

BARTÁ-féle, 5 kilós... postakosárúveg 6.-... rona FELKA, KON... ZERVGYAR Felka, Sze... esm. 80972

Jogi-, politikai saigoretokra... alap- és államvizsgákra... (egyestárgyakból is) Kolo... zsvára, Budapestre ugyszin... tén államvizsgára teljes... sikerrel gyorsan, olcsón... előkészíti. Jogi szemina... rium, Budapest VI., Róza... n. 44. III. 8.

Parketagyár Gyönyvösön ajánlja gyárt... mányait. 27733

Erdőbirtokot, nagy erdőt sürgösen keres... sek megvételre. Részletes... leírást és feltételeket „Fa... kereskedő” jelige alatt... kérek a kiadóba. 27368

Magánkutató iroda Rákóczi-ut 75. Kényes meg... bízatosokat, megfigyelése... ket, nyomozásokat elvállal... ugy magán, mint családi... ügyekben Kossa-Magyar... Géza. Telefon 67-47. 27750

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, ál... lardo nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenoz-tér 17. sz.

Azczelsodrony-ágybetekek a legjobb ki... vitelben kaphatók, faka... rettel 3.50 frt, vaskeretel... 5.50 frt és feljebb. Sod... ronnykerítéséről kérjen... költségvetést. Heizer és tsa... sodronnykerítés- és ágybete... gyárában. Népszínház-utcz... 4-3. sz. 27910

Lakást, bérhelyiséget, üzletet akar... venni, akkor csak Gres... ham-palotába „Huszárhoz”... kell menni. Telefon 81-08... Elsőrangú ajánlatok Tel... jes garancia. Válaszbélyeg... Minden bérhelyiség na... ponta nyilvántartva.

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok Rézagy --- 45.- frt Vaságy matracczezal 8.50 • Gyermektágy --- 11.50 • Sodronnyágy-betét 3.50 • Vas- és rézbutorok gyár... árban. 28046

WEISZ LIPOT Király-utoza 99. szám. TELEFON 57-01.

FRIED J. műbutorraktár, kárpitos és... diszító Bpest, V., Nádor-u. 14 Elfogad teljes lakberende... zéseket, valamint minden... nemű kárpitos-és diszító... munkákat. 27881 Mintaraktár művészi kivi... telű butorokból, francia... és angol szövetelekből... :Költségvetés díjmentes. :

Rekedtség biztos és kellemes orvos... sága a Réthy-féle czukorka... 60 fillérért mindenütt kap... ható.

Zongorát, hegedűt, gordonkát, cim... balmot játszó hölgy, eset... leg nem teljesen kiképzet... tek is, leányomnak egy... sextett megalakításához... állandó jó fizetéssel járó... alkalmazást nyer. Ajánla... tok Onczay, nyug. tiszt... viselő, Ecsér, Pestmegye.

1000 családnak azonnalra szerzett „Hu... szár” lakást, helyiséget... állást Budapest, Méréleg-u... 2. Telefon 81-08. Válasz... bélyeg. Elsőrangú ajánla... tok. Minden bérhelyiség... ingatlan naponta nyilvánt... rartva. 27665

Ki a YES-OUI-SI című lapot megrendeli, játszva... minden megrendelését nélkül... és onálón az angol és francia nyelveket alaposan megtanul... hatja. Előfizetési ár negyede... venként minden kiadásra skorona... Megrendeléseket elfogad és mu... talványaszámokat küld a kiadót... hivatal, Budapest, Andrássy-u... 97. szám. 27795

Alkalmi vétel. Butorok, visszamaradt szö... nyvegek kényserítő körülmé... nyek miatt eladók; mahag... oni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrény... nyel, olajfestmények 2 frt... nagy perzsaszőnyegek, lámp... pák, 3 águ villany 14 frt... Arverési butoreladás. Dob... utca és Holló-utcai sa... rokpincze. 26614

Szepességi csemegék BARTÁ-féle veresáfonya... befőtét, malna-, szá... mócsa-, csipkebegyőzöl, gomba- és huskonzerve... ket, pastétomokat elől a FELKA KON... ZERVGYAR Felka, Sze... pesmegye. Kérjen ár... legyzekek.

Nem kell már semmire futár, gyors... san szerez mindent „Hu... szár” Budapest, Méréleg-u... 2. Telefon 81-08 Lakást... lépcsőházi szobát, házat... telket, üzlethelyiséget, ál... lást. Válaszbélyeg. Első... rangú ajánlatok. Teljes... garancia. Minden bér... helyiség, ingatlan naponta... anilvántartva. 27665

Urasági butor

Eladok és veszek; mahag... oni hálószobákat, ebéd... löket, szalonokat, rézbu... torokat, zongorákat, perzs... és szmirna szőnyeget, függ... nyőket, üveg- és bronzsillárokat, petro... leum-lámpákat, bronzszob... rokat, olasz faragványokat... képeket, olajfestményeket... teljes lakberendezéseket... üzlet berendezéseket

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési... kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejáratt. Az... egész házban. Telefon... 17-77. Fióküzlet nincsen. 20619

Egy kis ház eladó Muschinek János... Budaörsi-ut 20. 5540

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

kézpénzbeni áron a leg... ujabb rendszerű bankhitel

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hang... szerzőlepen. Prospektus és árjegyzék in... gyen. Budapest, Király-u... 58. szám.

Magánépítő iparos iskola előkészít építő, kő... műves és kőfaragó vizsgá... hoz biztos sikerrel. Szer... rény díjazás mellett elf... fogad tervek készítését... felülvizsgálatokat és sta... tistikai számításokat, Vá... gál lözsef műépítész igazgató... Budapest, VII. ker., Baross... tér 17. 27225

Csemegéalma téli nemos fajalma... és őriás birsalma... postakosárként 8 kor... 25 kiló ára 12 kor. HA... zilag főzött barack lek... vár 2.40 kor. Különbő bira... alma-sajt 2 kor., Cukor... alma-szörp 1.40 K. kilója... Fajhoroknak helyeliter... jét 50 koronáért szállítja... Szabó Xil. Csongrád. 28010

BUTOR

árverésről, finom és egy... szerű butor, hálószobák... és garson szobák Szalon bór... loleltek, gyönyörű tükör... diván, borszek, íróasztal... porzsaszőnye és egyes... darabok; Földes B., VII... Kertész-utca 43. Király... utca sarokházban.

STENOGRAFIA Ha előpályáján boldog... ulni akar, tanuljon gyors... írást, gépirást, könyvvit... telt, német nyelvet a Steno... grafia országos Gabels... heger gyorsító- és gép... író iskolában. Sokszoro... sító tanfolyamok, copying... office. Biztos állásközve... títés. V., Váci-körút 33

30 korona finom szövetelekből... átvános lértől... öny vagy fel... álló mérték után... remek szabás és... finom kivitelben... Hazai verseny... szabóság. Buda... pest, VII. Thököly... (Csömörf)-ut 3. I... em, Vidékre min... ták bórmentve.

Fenyőborovicska (Juniperus) BARTÁ-féle... 3 liter K 7.50, 4 liter... K 9.- bórmentve... FELKA KONZERVGYAR... Felka, Szepesm. 26973

Ajtók ablakok, VASREDÖNYÖK, VASRÁCSOK, kaput használ... iak és ajak ol... csón kaphatók

Lefkovits Jakabnál Bpest, V., Csáky-utca 26... Korall-utca sarok. Lipót... körút közelében

Polgári árak! Pontos kiszolgálás!! Kitűnő szabás! Vidékre mintát küldök... nagyobb rendelésnél szo... mélyesen elmegyek.

Zeliszka János angol uri szabótermo... BUDAPEST, Andrássy-ut 56. I. em. Allandó választék a leg... divatosabb angol és bol... földi szövetelekből.

Zálogcédulákat veszek. Elzalogosított... brillánsokat, gyöngyö... ket, aranyat, ezüstöt és... ékszereket 100.000 kor... költségmentesen kivál... tok és teljes értéket ki... fizetem.

Singer Jakab ékszerkereskező BUDAPEST, Király-utca 91. szám... Izabella-utcasarkán

3 szó... Egyenruha Tiller Budapest.

Urasági butorokat, szőnyeget, osillárokat és legteljesebb berendezé... seket (gyárakat és üzle... eket is) veszek és eladok... Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a leg... finomabb modern stilszerű matt és fényezé... mahagóni plisander vagy... másfajta háló, ebédlo, uri... szoba és szalonbutorokban... Rézhálószobák, bórgarmitu... rák és kárpitosfélékben... Perzsa, smyrna és más szö... nyegekből és függönyökben... modern bronzsillárokból... gáz, villamos stb.-hez. 6

KENDI ANTAL Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépü... letben. Nagy raktár valdóli... borszékek és karosszékek... ben, jóval olcsóbb árban... mint eddig. Használt szökek átalakítá... sa borszékekre olcsó árakban... Legelőcsőbb bórbutorok és... állványok.

Polgáriskolai gymnáziumi és bármely... más magánvizsgára előké... szítettnek rendes és ma... gántanulók, valamint fel... nőttek (hölgyek is) kik ta... nulmányaikát félbeszakí... tották legrövidebb idő alatt... legjobb sikerrel szaktaná... rok vezetésével. Egyenkénti tanítás. Tanít... ványok csak korlátozott szá... mban vétetnek fel. Díjazás... csakis sikeres vizsga esetén... jár. Felvilágosítással szol... gál „Tanár” Budapest, Thököly-ut S. I. 3. 27997

Villamos világítás saját dynamóval, lakó... házak, gazdaságok ré... szére. Telefon és villa... mos czikkekek árjegyzéke... ingyen. Arajánlat és fel... világosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elek... tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló, ebédlo, szalon... uriszoba és íródal teljes... berendezések Dus raktár... szőnyegek, függönyök, teri... tek, csillárok, vas- és réz... butorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenoz-tér... 8. sz. ez előtt Gyár-utca... Telefon 14-09.

Kolozsvári jogtudományi és állam... tudományi szigorla... tokra, államvizsgákra... és alapvizsgákra igen... alaposan és lelkiismer... tetesen készítünk elő... a legrövidebb idő alatt... kipróbált módszerünk... kel, igen szerény díja... zásért. A vizsga sike... rért biztosítja 6 év óta... fennálló és kiváló... eredményeket produ... káló intézetünk. Vál... tójoghóli speciális... tanfolyam, melyre kor... látozt számban ve... szünk fel hallgatókat... Csakis utólagos vizsga... sikere után igen o... kelly díjazással. Levél... bel érdeklődésekre ki... merítőben válaszol Dr... Erős Vilmos, Kolozs... vár, Mészáros u. 2.

Börszék ipar

börsajtolás és börsfaragás.

KENDI ANTAL Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépü... letben. Nagy raktár valdóli... borszékek és karosszékek... ben, jóval olcsóbb árban... mint eddig. Használt szökek átalakítá... sa borszékekre olcsó árakban... Legelőcsőbb bórbutorok és... állványok.